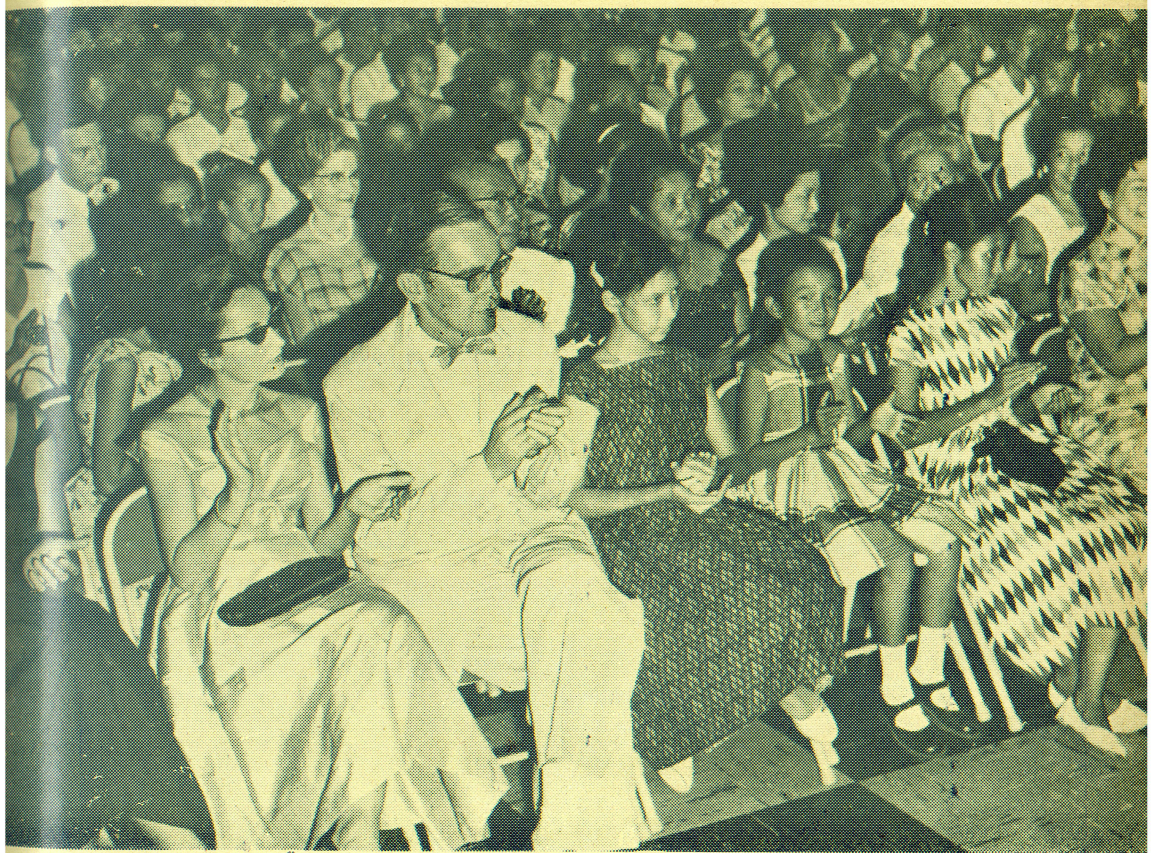

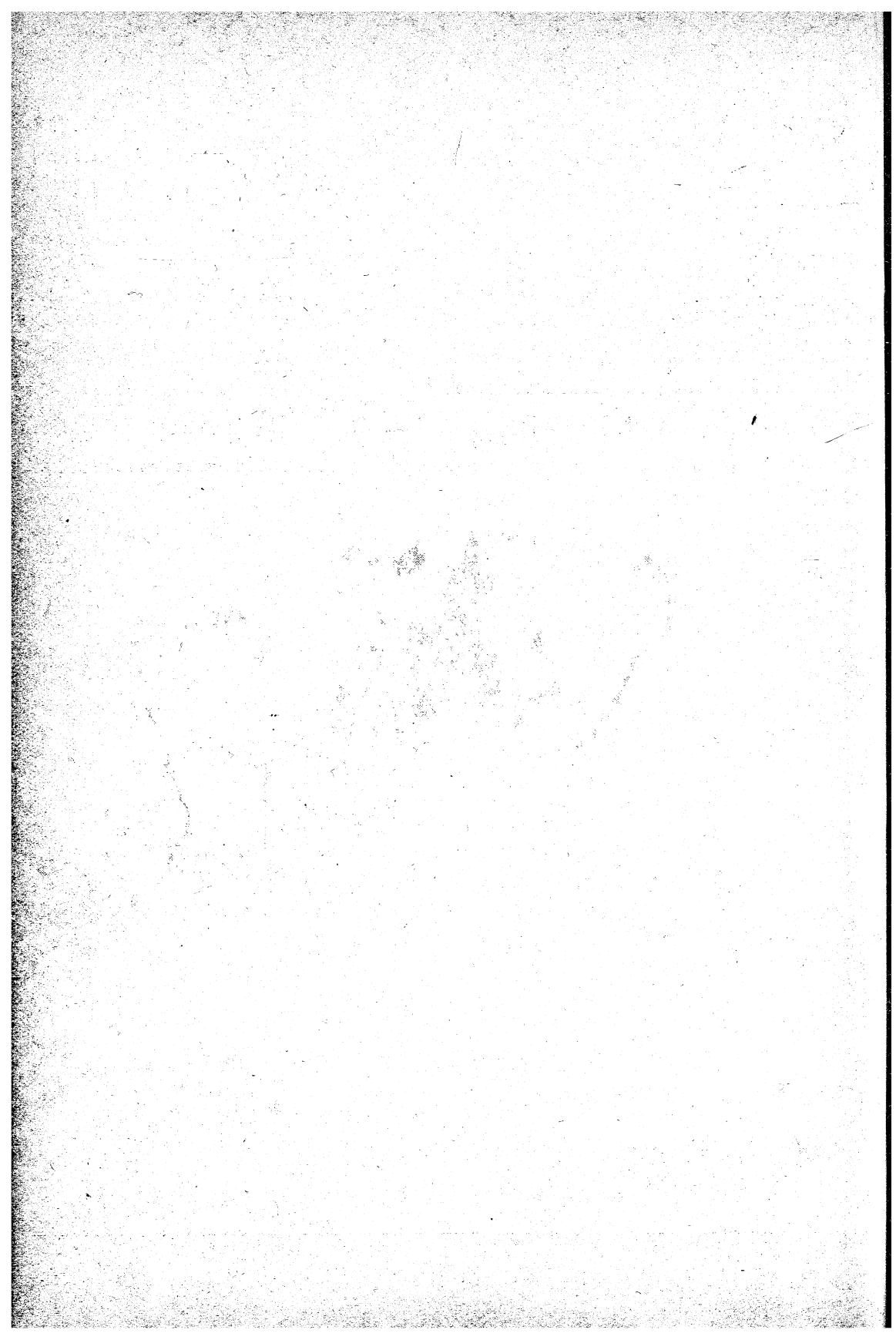
วารสาร ห้องสมุด

T. L. A. BULLETIN

ฉบับที่ ๒ เมษายน-พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๐๑ ๓/-

ยสารรายคาบ

วารสารห้องสมุด

T. L. A. BULLETIN

นิตยสารรายคาบ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์ การศึกษา และวัฒนธรรม

ปีที่ ๒ เมษายน-พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๐๑ ฉบับที่ ๒

บทบรรณาธิการ

ห้องสมุดใดเอตแห่งชาติ.....	ตรี อมาตยกุล	๑
บริการสำคัญที่หน้าใจ.....	กระจำนง แม่นญาติ	๑๒
ห้องสมุดของเรา.....	วิศิษฐ์ ลักษณะเหตุ	๑๖
การศึกษากับห้องสมุด.....	อนงค์ ศรีศักดิ์	๒๒
หนังสือเมื่อพวกผู้ใหญ่ได้จริง ๆ.....	บุญจวน อินทรกำแหง	๒๘
RURAL LIBRARY SERVICE.....	Mary Anglemyer	๓๔
บริการห้องสมุดในชนบท.....	เฉลิมวรรณ ชุตรพันธ์ (แปล)	๓๔
ห้องสมุดชนชั้นประถมศึกษา.....	วิบูลเพ็ญ ชัยปาณี	๔๕
เรื่องของห้องสมุดประชาชน.....	เอื้อ บุณยะเกศ หงสกุล	๕๗
แนะนำหนังสืออ่าน.....	ลำยอง ชุมพล	๖๒
ข่าวต่าง ๆ.....		๖๗
ประกาศ.....		๗๒

ภาพปก

ผู้เข้าฟังการร้องเพลงที่ศาลาอเมริกัน เมื่อ ๒๒ พ.ค. ๒๕๐๑ ซึ่งเป็นบริการ
ส่วนหนึ่งของห้องสมุดแห่งนี้

รายชื่อคณะกรรมการประจำปี ๒๕๐๑

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๑. น.ต. นิตวรรณ ปินทอง	นายก
๒. นายตรุณ พดศิริ	อุปนายก
๓. น.ต. บุญเจือ อองคประดิษฐ์	อุปนายก
๔. นางเฉลิมวรรณ ชูทรัพย์	เลขานุการ
๕. น.ต. กัทลี สมบัติศิริ	เหรัญญิก
๖. นางแม่นาส ชวลิต	ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์
๗. น.ต. สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์	ประธานแผนกส่งเสริมและแลกเปลี่ยนความรู้
๘. น.ต. รัญจวน อินทรกำแหง	ประธานแผนกประชาสัมพันธ์
๙. นายเออ บุษปะเกศ หงดกุล	ประธานแผนกจัดทำวารสาร
๑๐. นายสุช วงศ์ฉันท	ประธานแผนกหาทุน
๑๑. นายตรุณ พดศิริ	บรรณารักษ์
๑๒. น.ต. อุทัย ทุตตะโพธิ์	ปฏิคม
๑๓. น.ต. อุทัยวรรณ ตันทสินธุ์	นายทะเบียน
๑๔. นายเด็ก ไชยวงศ์	กรรมการ
๑๕. ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธุ์	กรรมการ
๑๖. น.ต. วรดา วงศ์ยังอยู่	กรรมการ

กองบรรณาธิการ

นางแม่นาส ชวลิต.	น.ส. อุทัยวรรณ ตันทสินธุ์	น.ส. บุญเจือ อองคประดิษฐ์
น.ส. กัทลี สมบัติศิริ	นางเฉลิมวรรณ ชูทรัพย์	นางวิบูลเพ็ญ ชัยปาณี
น.ส. รัญจวน อินทรกำแหง	นายสุช วงศ์ฉันท	น.ส. สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์
ม.ร.ว. จีระวัฒน์ จักรพันธุ์	น.ส. อุทัย ทุตตะโพธิ์	

เจ้าของ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

บรรณาธิการ, ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์, ผู้โฆษณา : นายเออ บุษปะเกศ หงดกุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางวิบูลเพ็ญ ชัยปาณี

สำนักงาน : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ถนนพญาไท อ. ปทุมวัน พระนคร

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ร่วมพิมพ์ ๓๗ แพร่งกุ่ม

คำขำรุง : ๑ ปี ๔ ฉบับ ๓๐ บาท จำหน่ายปลีกฉบับละ ๓ บาท

บทบรรณาธิการ

วารสารห้องสมุดฉบับนี้เรื่องที่จะระดับดีปัญญาท่านผู้อ่านอยู่หลายเรื่อง เช่น เรื่อง หอสมุดโคเอดแห่งชาติ ของ ดร. อมาตยกุล จากเรื่องนี้จะทำให้ท่านทราบว่า หอสมุดแห่งชาติของญี่ปุ่นนั้นมีการกว้างขวางใหญ่โตเพียงใด แต่เรามีความเสียใจที่แผนผังการแบ่งงานบริหารของหอสมุดแห่งนี้มิได้นำลงในฉบับนี้ด้วย เนื่องจากเจ้าของเรื่องส่งแผนผังมาช้า จึงไม่อาจจะทำติดอกแผนผังลงในฉบับนี้ให้ทันได้

ห้องสมุดประถมศึกษา ของ วิบูลเพ็ญ ชัยปาณี เรื่องนี้เป็นคำแนะนำการจัดทำห้องสมุดของโรงเรียนชั้นประถมอย่างง่าย ๆ คงจะเป็นประโยชน์สำหรับการนำไปปฏิบัติได้ดีพอใช้ทีเดียว ถ้าหากจะได้ไปดูแบบอย่างห้องสมุดที่เขาจัดไว้แล้วประกอบเสียอีกหน่อยหนึ่ง

บริการห้องสมุดในชนบท ซึ่ง แมรี แองเกลโม เขียนเป็นภาษาอังกฤษ และ เฉลิมวรรณ ชูทรัพย์ แปลเป็นภาษาไทย ในเรื่องนี้จะทำให้ท่านผู้อ่านได้ทราบถึงการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ในจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนั้นถ้าท่านสนใจในการแปลอังกฤษเป็นไทย ก็ยังจะได้ศึกษาการแปลจากเรื่องนี้ได้ด้วย เพราะได้พิมพ์ทั้งสองภาษาเทียบกันไว้ในหน้าเดียวกันให้อ่านพร้อมกันไปทั้งสองภาษา

หนูละเบ้อพวกผู้ใหญ่เสียจริง ๆ ของ รัญจวน อินทรกำแหง นี่เป็นวิธีเขียนเปลี่ยนรูป เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบว่าเด็ก ๆ มีความรู้ดีอย่างไรบ้าง และพวกผู้ใหญ่เราควรจะมีความเห็นอกเห็นใจเด็กอย่างไร ในที่สุดของเรื่องนกกามาชมวดลงในข้อที่ว่าเวदान เรายังมีหนังสือสำหรับเด็กอ่านไม่พอ และห้องสมุดที่จะสนองความต้องการของเด็กอย่างเพียงเรายังไม่มี

การศึกษาเกี่ยวกับห้องสมุด ของ อนงค์ ศรีศักดิ์ คงมีคนอีกเป็นจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่เห็นคุณค่าของห้องสมุดว่ามีบทบาทสำคัญในการศึกษาอย่างไร เพราะฉะนั้นเรื่องนี้จะเห็นแสงสว่าง สำหรับส่องทางให้ผู้ที่ยังไม่ทราบถึงคุณค่าของห้องสมุดให้ได้ทราบ

เดี๋ยวบ้างว่า ถ้าจะให้ประชาชนไทยเป็นชนชาติที่ไม่ตาหลังหรือด้อยความเจริญแล้ว ห้องสมุด
เป็นสถาบันสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งไม่ควรมองข้ามไปเสีย

ห้องสมุดของเรา ของ วิชาญ ลักษณะหุต นี่เป็นตัวอย่างที่น่าชมเชยเรื่อง
หนึ่ง ถ้าหากคนที่เห็นแก่งานจะควรได้อ่านไว้ จากเรื่องนี้จะทำให้ผู้อ่านเห็นได้ว่า การที่จะ
สร้างห้องสมุดใหม่ขึ้นได้นั้น ถึงแม้จะยากลำบากเพียงใด แต่ถ้าเรามีความตั้งใจจริงที่จะ
สร้างตราบถึงที่มีประโยชน์แก่มนุษยชาติให้ได้แล้ว เราทำได้ เรื่องชนิดแสดงประสิทธิภาพ
อย่างนี้ เราอยากจะมีดังในวารสารห้องสมุดทุกฉบับ เพราะฉะนั้นจึงขอถือโอกาสเชิญชวน
ท่านสมาชิกและผู้อ่านทั้งหลายส่งเรื่องของท่านท่านเองขึ้นมาให้อีก ยิ่งมากยิ่งดี

บริการสำคัญที่น่าใจ ของ กระจำน แม่ญาคู เรื่องนี้ก็น่าสนใจเหมือนกัน เป็น
เรื่องที่หาได้ยาก ที่ว่ายากนั้น หมายความว่า ในเมืองเรา นี้ไม่ว่างานอะไร เราจะหาคน
ที่มีบริการดี ๆ ได้ยากเต็มที่ อย่างว่าแต่งานชนิดที่ไม่ได้ผลประโยชน์คิดเป็นเงินอย่างงาน
ห้องสมุดเลย แม้แต่งานที่จะได้ประโยชน์เป็นเงินแก่เจ้าของกิจการ เช่น งานขายของตาม
ด้านงานต่าง ๆ เราก็มักจะได้พบกับเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ค่อยจะให้การต้อนรับแก่ผู้มาติดต่อด้วย
โดยมาก แต่เรื่องนี้เป็นตัวอย่างที่แสดงว่า ถ้าเราให้บริการแก่ผู้มาติดต่อเป็นอย่างดี ผู้มา
ติดต่อก็พอใจ และระลึกถึงความมีน้ำใจของเราไปนาน แล้วผลดีที่จะบังเกิดแก่กิจการ
ของเราก็จะมีตามมา ในเมื่อผู้ที่พอใจนั้นนำเอาความพอใจของเขาไปเที่ยวสรรเสริญใน
ที่ต่าง ๆ

จากบางเรื่องที่นำลงในวารสารห้องสมุดฉบับนี้ ถ้าท่านผู้อ่านนึกได้ว่าเราจะเอา
ประโยชน์เป็นความรู้เกี่ยวกับงานของบรรณารักษศาสตร์แล้ว วารสารห้องสมุดฉบับนี้ก็
ว่าได้ประโยชน์คุ้มค่า แต่ถ้าจะหาความบันเทิงเริงรมย์ในด้านอื่น เราก็ต้องขอรับสารภาพว่า
ยังไม่อาจจะจัดให้ได้ อย่างไรก็ตามฉบับนี้เราก็ยังมิได้รับจดหมายชื่นชมหรือขอรับรองแนะนำ
จากท่านผู้อ่านอย่างใดเลย เพราะฉะนั้นการจัดเรื่องดังที่เห็นอยู่หน้าเราก็ต้องตั้งนิยฐานเอาไว้ว่า
ท่านยังมีความพอใจอยู่

หอสมุดไคเอตแห่งชาติ

กวี อมาตยกุล

ประวัติ

หอสมุดไคเอตแห่งชาติตั้งอยู่ที่ตำบลอาภาซาคะ มินาโตะ - กุ สถานที่ตั้งของหอสมุดนี้ยังไม่ห่างไกลจากชุมชนมากนัก มีรถประจำทางผ่านไปมาเสมอ ผู้ที่มีความประสงค์จะไปอ่านหนังสือย่อมกระทำมิได้สะดวก ส่วนใหญ่ของหอสมุดไคเอตแห่งชาตินี้ตั้งอยู่ในบริเวณพระราชวังอาภาซาคะ พระราชวังนี้สร้างขึ้นตามคติแบบตะวันตกยุครุ่งเรือง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ แต่ก่อนเคยใช้เป็นที่พักรับรองแขกเมืองและเป็นสถานที่สำหรับประกอบงานรัฐพิธีต่าง ๆ เมื่อครั้งเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ พระราชวังนี้ได้ปลดปล่อยจากแผ่นดินไหว และในสงครามโลกครั้งที่สองพระราชวังนี้ได้ปลดปล่อยจากการทิ้งระเบิดกรุงโตเกียวอย่างระมัดระวังของสหรัฐอเมริกาอีก ตัวอาคารของพระราชวังเป็นตึกหลังใหญ่มี ๓ ชั้น รวมทงชนโคตินด้วย แต่ส่วนที่ใช้เป็นหอสมุดปัจจุบันนี้ ตั้งอยู่เฉพาะซีกทางทิศตะวันออกของอาคารเท่านั้น

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ได้มีการจัดระบบการบริหารงานด้านหอสมุดในประเทศญี่ปุ่นขึ้นใหม่ และได้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยหอสมุดไคเอตแห่งชาติขึ้น เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๙๓ กฎหมายฉบับนี้ได้ร่างขึ้นตามข้อเสนอแนะของกรรมการที่ปรึกษาคณะหนึ่ง ซึ่งทำงานอยู่ในหอสมุดกองเกรซแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา^(๑)

(๑) สำหรับกฎหมายฉบับนี้ ถ้ามีโอกาสจะได้แปลมาลงในวารสารสมาคมห้องสมุดต่อไป

ห้องสมุดใดเอกแห่งชาติในปัจจุบันประกอบด้วยห้องสมุดกลาง และสาขาห้องสมุด
 อีก ๓๓ สาขา สำหรับห้องสมุดกลางประกอบด้วยกรม ๆ หนึ่งกับกองอีก ๖ กอง ในกรม
 กองเหล่านี้ยังแบ่งเป็นสำนักงานและแผนกอีกหลายสำนักงานและหลายแผนก กับยังมี
 ห้องสมุดเอกเทศอีกแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ที่อาคารของสภาใดเอก ส่วนสาขาห้องสมุดนั้นแบ่งออกเป็น
 เป็น ๒ ประเภท คือที่จัดเป็นห้องสมุดของรัฐบาลประเภท ๑ กับห้องสมุดที่มิได้เป็นของ
 รัฐบาลอีกประเภท ๑ โดยเฉพาะสาขาห้องสมุดนั้นประกอบด้วยห้องสมุดใหญ่ ๆ หลายแห่ง
 คือห้องสมุดเซอิกาโด ห้องสมุดโคโย ซึ่งเป็นห้องสมุดที่มีชื่อเสียงที่สุดแห่งประเทศญี่ปุ่น
 เนื่องจาก เป็นสถานที่รวบรวม และสะสมหนังสือ อันมีค่า ใน ศาสตร์ที่เกี่ยวกับ ประเทศญี่ปุ่น
 ประเทศจีน และประเทศภาคตะวันออกอื่น ๆ ห้องสมุดวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์โอคุระ-
 ยามา ห้องสมุดอุอิโน ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นห้องสมุดแห่งชาติของประเทศญี่ปุ่น แต่ได้รวม
 งานด้านบริหารเข้ากับห้องสมุดใดเอกแห่งชาติ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๙๒

หน้าที่

หน้าที่ประการแรกของห้องสมุดใดเอกแห่งชาติ ก็คือหน้าที่ ๆ เรียกกันว่า
 บริการอุเทศ ซึ่งจัดให้แก่บรรณารักษ์ของสภาใดเอก ส่วนใหญ่ของบริการนี้ดำเนินการ
 โดยแผนกอุเทศฝ่ายนิติบัญญัติและค้นคว้า รวมกับห้องสมุดเอกเทศซึ่งตั้งอยู่ในอาคาร
 ของสภาใดเอก การวิจัยการจัดหาชาวต่างชาติที่สภาใดเอกต้องการ การอุปถัมภ์ การทำดัชนี
 การยืมยืมหรือรายงานสถิติเกี่ยวกับโรงศาล ตลอดจนการพิมพ์ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ
 สำหรับแจกจ่ายแก่คณะกรรมการและสมาชิกของสภาใดเอกนั้น เป็นหน้าที่ของห้องสมุด
 ใดเอกแห่งชาติทั้งนั้น

ประการที่ ๒ ก็คือ ให้บริการแก่ห้องสมุดอื่น ๆ แก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งอาจ
 แบ่งเป็นหลายหัวข้อดังต่อไปนี้

หอสมุดไคเอตแห่งชาติ

๓

ก. บริการให้แก่ผู้สนใจ

บรรดาหนังสือที่รวบรวมรักษาไว้ในหอสมุดกลางก็ดี หอสมุดสาขาที่มีใช้ห้องสมุดของรัฐบาลก็ดี ตลอดจนห้องสมุดสาขาของรัฐบาลบางแห่งยอมอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั่วไป ทั้งทางตรงทางอ้อม โดยเฉพาะหอสมุดกลางนั้นเปิดให้ประชาชนเข้าอ่านหนังสือตั้งแต่ ๘.๓๐ น. จนถึง ๑๖.๓๐ น. ทุกวัน จะเปิดก็แต่วันหยุดราชการประจำปีเท่านั้น และมีข้อห้ามอยู่อย่างหนึ่งคือผู้ที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีจะเข้าไปอ่านหนังสือในหอสมุดไม่ได้ ที่มีข้อห้ามไว้เช่นนี้เนื่องจากมีเหตุผลบางประการ คือ

๑. มีสถานที่ไม่เพียงพอ
๒. หอสมุดไคเอตแห่งชาติเป็นหอสมุดกลางในประเทศญี่ปุ่น สำหรับใช้เป็นสถานที่ศึกษาและค้นคว้าโดยเฉพาะ
๓. ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี อาจใช้ห้องสมุดสาธารณะหรือห้องสมุดโรงเรียนซึ่งอยู่ในท้องถิ่นของตนได้โดยสะดวก

บรรดาหนังสือทั้งปวงในหอสมุดเหล่านี้ จัดแยกประเภทออกไปตามสาขาวิชาการทำบัตรหนังสือโดยเฉพาะหนังสือภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่นใช้ระบบบทศันิยมแบบญี่ปุ่น ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๖ ส่วนหนังสือภาษาตะวันตกใช้ระบบบทศันิยมแบบดิวอี้ มีหนังสือบางประเภทไม่ได้เก็บเข้าตู้ แต่จัดเรียงไว้ตามหนังสือในห้องอ่านหนังสือ ซึ่งผู้อ่านมีสิทธิที่จะหยิบไปอ่านได้ตามความต้องการ ส่วนหนังสือที่เก็บไว้ในตู้หนังสือซึ่งอยู่ห้องอื่นต่างหากจากห้องอ่านหนังสือ ถ้าผู้ใดต้องการอ่าน ก็จะต้องขอให้เจ้าหน้าที่หยิบมาให้ จะไปหยิบมาอ่านเองไม่ได้

สำหรับหนังสือบางชนิดที่หายากยิ่ง ผู้อ่านอาจจะขอยืมไปอ่านที่บ้านก็ได้ แต่เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจะต้องวางเงินค้ำประกันไว้กับหอสมุดเป็นจำนวน ๓๐๐ เยน เมื่อนำหนังสือมาส่งและไม่ต้องขอยืมไปอ่านอีก ก็มาขอรับเงินค้ำประกันนั้นกลับคืนไปได้ นอกจากนั้น ทางหอสมุดกลางได้วางระเบียบการยืมหนังสือ ระหว่างห้องสมุดด้วยกันไว้ด้วย

๖. ตอบคำถาม

ค. การถ่ายสำเนาด้วยไมโครฟิล์ม

ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นมา ห้องถ่ายทำไม้ไคร้พัฒนาของ
หอสมุดไคเอตแห่งชาติได้ถ่ายรูปลงสื่อพิมพ์รายวันทั้งพิมพ์ออกในประเทศญี่ปุ่นรวม ๕๓ ฉบับ

เก็บรักษาไว้ในหอสมุดไคเอตแห่งชาติ ตามคำขอร้องขอของสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
ญี่ปุ่น การกระทำเช่นนี้เป็นวิธีที่ดีมาก เพราะการเก็บรักษาหนังสือพิมพ์ไว้ด้วยวิธีอื่น
เช่นเย็บปกเข้าเล่มไว้ก็ดี การคัดแต่เฉพาะข้อความที่ต้องการเก็บเข้าแฟ้มไว้ก็ดี ย่อมเปลือง
เนื้อที่สำหรับเก็บรักษาและการเย็บปกรวมเป็นเล่มใหญ่ เมื่อเปิดอ่านเข้าต้องตามครึ่ง กระดาษ
ก็อาจขาดออกจากปกได้ง่าย

ง. การทำ Union Catalog

การทำ Union Catalog นั้นเป็นงานที่จะต้องใช้เวลามาก เพราะจะต้องตรวจสอบ
หนังสือที่อยู่ในหอสมุดต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและของเอกชนให้หมด มิฉะนั้นก็
สามารถจะทราบรายชื่อหนังสือได้ครบถ้วนตามความต้องการ หอสมุดไคเอตแห่งชาติได้เริ่ม
งานนี้แล้ว แต่ยังกระทำไปไม่สำเร็จบริบูรณ์ดี โดยเฉพาะหนังสือภาษาต่างประเทศ หอสมุด
ไคเอตแห่งชาติกำลังจัดทำอยู่เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก ซึ่งในขั้นสุดท้ายเมื่อจัดทำสำเร็จแล้ว ก็
จะนำมารวมคณะกันกับหนังสือภาษาญี่ปุ่นรวมเป็น National Union Catalog ต่อไป

จ. การรวบรวมและจัดพิมพ์รายชื่อหนังสือ

ตามข้อความที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยหอสมุดไคเอตแห่งชาติ พุทธ
ศักราช ๒๔๙๓ ตั้งพิมพ์ทุกชนิดที่ตีพิมพ์ขึ้นในประเทศญี่ปุ่นจะต้องนำมามอบให้แก่หอสมุด
ไคเอตแห่งชาติตามจำนวนที่ต้องการ หอสมุดไคเอตแห่งชาติจึงมีหน้าที่รวบรวมรายชื่อ
หนังสือที่ตีพิมพ์ในประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นต้นมา ขณะนี้หอสมุดไคเอตแห่ง
ชาติกำลังจัดพิมพ์หนังสือรายตีพิมพ์ชื่อ Current Publication ซึ่งมีรายชื่อหนังสือทุกเล่ม
ที่หอสมุดไคเอตแห่งชาติได้รับ อาศัยการรวบรวมรายชื่อหนังสือเป็นรายตีพิมพ์เช่น
ประกอบกับการตีพิมพ์รายชื่อหนังสือจากที่อื่นมาพิมพ์เพิ่มเติมอีก พอถึงต้นปีก็ได้รวบรวม
รายชื่อหนังสือทั้งหมดซึ่งพิมพ์ออกในปีนั้น แล้วเรียงลำดับหมวดตลอดปีโดยทำเป็นหนังสือ
เล่มใหญ่ให้ชื่อว่าบรรณานุกรมแห่งชาติญี่ปุ่น (Japanese National Bibliography) ซึ่ง
เจ้าหน้าที่หอสมุดไคเอตแห่งชาติ ได้อธิบายว่า ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศเดียว ที่ได้เริ่มจัดทำได้

ตำรา ตำหรับหนังสือที่หอสมุดโคเอเคตแห่งชาติได้รับและที่ขอย้ายจากต้นฉบับเป็นตำราได้
นั้น ได้จัดพิมพ์เป็นรายปีแยกไว้ต่างหากจากบรรณานุกรมแห่งชาติ โดยให้ชื่อว่า Current
Acquisitions และได้แยกเป็นหนังสือภาษาตะวันออกประเภทหนึ่ง กับหนังสือภาษาตะวันตก
อีกประเภทหนึ่ง

นอกจากนี้ หอสมุดโคเอเคต แห่งชาติ ยัง จัด ทำ หนังสือ ดัชนี นิคมดาร์ ภาษา ญี่ปุ่น
(Japanese Periodicals Index) ตีพิมพ์ออกเป็นรายสามเดือนอีกด้วย การจัดทำได้แบ่ง
เป็นหมวด ๆ ไป เช่นหมวดที่ว่าด้วยอักษรศาสตร์ประเภทหนึ่ง ดังคมศาสตร์ประเภทหนึ่ง
และวิทยาศาสตร์ประเภทหนึ่ง หอสมุดโคเอเคตแห่งชาติได้จัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวเรื่อยมาจน
ถึง พ.ศ. ๒๔๘๘ จึงได้เลิกพิมพ์ และในปัจจุบันได้ปล่อยให้เป็นที่หน้าของบริษัทตีพิมพ์
หนังสือออกจำหน่ายจัดพิมพ์เอง

การหาหนังสือเข้าหอสมุด

การหาหนังสือเข้าหอสมุดของหอสมุดโคเอเคตแห่งชาตินั้นมิหดยวิสัยด้วยกัน เช่น
ได้รับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหอสมุดแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๕๑ ด้วยการซื้อ ได้รับ
บริจาคจากเอกชนบ้าง ดัดบ้านและมูลนิธิบ้าง ด้วยการแลกเปลี่ยนบ้าง และได้จากการ
โอนมาจากหอสมุดอื่น ๆ อีกบ้าง

ตามข้อความที่ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยหอสมุดโคเอเคตแห่งชาตินี้ ผู้พิมพ์
โฆษณาไม่ว่าจะเป็นองค์การของรัฐบาล เทศบาลหรือเอกชนก็ตาม จะต้องมอบหนังสือ
จำนวนหนึ่งให้แก่หอสมุดโคเอเคตแห่งชาติตามจำนวนที่หอสมุดได้แจ้งความจำนงไป เช่น
หนังสือที่นำมาใช้ประโยชน์ในทางราชการหรือเป็นหนังสือสำหรับแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ
ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่หอสมุดโคเอเคตแห่งชาติจะต้องการมาก คือต้องการเป็นจำนวน ๓๐
เล่ม ส่วนตีพิมพ์อื่น ๆ นั้นหอสมุดโคเอเคตแห่งชาติต้องการเพียงเล่มเดียวสำหรับเก็บไว้ให้
ประชาชนอ่านในหอสมุดกลางเท่านั้น ส่วนหอสมุดสาขาต่าง ๆ ไม่มีสิทธิที่จะได้รับหนังสือ

ห้องสมุดโคเอตแห่งชาติ

๗

ที่รัฐบาลหรือเอกชนพิมพ์ขึ้น ถ้าต้องการจะมีไว้สำหรับให้ประชาชนอ่านก็จะต้องซื้อหรือแลกเปลี่ยนกับห้องสมุดอื่น ๆ

หนังสือ ที่ห้องสมุดโคเอตแห่งชาติได้รับจากห้องสมุดและสถาบันต่าง ๆ เป็นรายใหญ่ ๆ ซึ่งสมควรจะได้ทราบรายละเอียดและจำนวนหนังสือที่ได้รับไว้ด้วย คือ

๑. บริษัทการรถไฟแมนจูเรีย จำกัด ให้หนังสือภาษาต่างประเทศและวารสารที่เกี่ยวกับกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ดังคมศาสตร์ เป็นจำนวนประมาณ ๒๓,๐๐๐ เล่ม

๒. ห้องสมุดฟูริยามา ให้หนังสือมรดกเกี่ยวกับประเทศจีน ซึ่งแต่เดิมเป็นสมบัติของอาจิโร ฟูริยามา เป็นจำนวนประมาณ ๕๒,๐๐๐ เล่ม

๓. สถาบันอีสเอเชียติก ให้หนังสือเกี่ยวกับกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และสภาพสังคมต่าง ๆ ในประเทศจีน เป็นจำนวนประมาณ ๒๘,๐๐๐ เล่ม

๔. ห้องสมุดคานากานิชิ ให้หนังสือที่เกี่ยวกับสถิติเศรษฐกิจต่าง ๆ เป็นจำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ เล่ม

๕. ห้องสมุดคามิตะ ให้หนังสือชนิดที่หายาก ซึ่งจิโร กามิตะ นักศึกษาทางภาษาญี่ปุ่นเป็นผู้รวบรวมไว้เป็นจำนวนประมาณ ๔,๐๐๐ เล่ม

๖. ห้องสมุดฮาริมา ให้เอกสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของประเทศรัสเซียสมัยพระเจ้าซาร์ ซึ่งนาราคิชิ ฮาริมา เป็นผู้รวบรวมไว้ เป็นจำนวนประมาณ ๓,๒๐๐ เล่ม

๗. ได้จากงานรวบรวมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญเมจิ มีเอกสารและวัสดุอื่นที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญเมจิ และขนบธรรมเนียมโบราณ ซึ่งเดิมเป็นสมบัติของวาระบุษยเมจิ เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ เล่ม

๘. มุฉินชิรอกักเฟดเดอร์ ให้หนังสือที่เกี่ยวกับวรรณคดี ธรรมชาติวิทยา ดังคมศาสตร์ และหนังสือภาษาอเมริกัน ฝรั่งเศส และเยอรมันที่หาด้วยการศึกษาเกี่ยวกับชาติต่าง ๆ เป็นจำนวน ๔,๕๐๘ เล่ม

๘. ต่มาคมผู้พิมพ์แห่งประเทศไทยให้หนังสือพิมพ์ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๔๙๓ มีหลายเรื่องด้วยกัน เป็นจำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ เล่ม

๑๐. ห้องสมุดสันติภาพแห่งซีเตยารว ให้หนังสือเกี่ยวกับการเมืองและประชาธิปไตย ซึ่งรวบรวมขึ้นได้เป็นอนุสรณ์แก่ซีโร ซีเตยารว อดีตประธานสภาผู้แทนราษฎร และอดีตนายกรัฐมนตรี เป็นจำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ เล่ม

๑๑. รายงานต่าง ๆ ของสภาการพิมพ์ กรมการค้าภายในของประเทศไทย-อเมริกา ซึ่งบันทึกไว้ด้วยไมโครฟิล์ม และหอสมุดโคเอตแห่งชาติได้ขอมาเพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ในการพัฒนา ระบบอุตสาหกรรม และ การศึกษา ทางเทคนิคต่าง ๆ เป็น จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ รายการ

๑๒. บรรดารายงานต่าง ๆ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปรมาณู ซึ่งคณะกรรมการปรมาณูแห่งสหรัฐอเมริกาส่งมาให้เป็นจำนวนมาก

จำนวนหนังสือต่าง ๆ ที่เก็บรักษาไว้ในหอสมุดโคเอตแห่งชาติ รวมทั้งหอสมุดต่างชาด้วย ตามสถิติในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ มีจำนวนดังนี้

หนังสือในหอสมุดกลาง	๘๘๐,๕๗๒	เล่ม
หอสมุดอุจิโน	๘๓๑,๓๐๑	,,
หอสมุดชิคาโก	๑๘๕,๓๕๒	,,
หอสมุดโคโย	๔๘๑,๖๕๓	,,
หอสมุดโอการายามา	๓๑๘,๒๕๐	,,
ห้องสมุดอื่น ๆ ซึ่งเป็นของรัฐบาล	๑,๘๙๓,๒๖๘	,,
รวมทั้งสิ้น	๔,๖๒๐,๗๖๖	,,

การแลกเปลี่ยนหนังสือระหว่างประเทศ

หอสมุดโคเอตแห่งชาติกำลังดำเนินงานตามโครงการอันกว้างขวางเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างประเทศ วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานนี้มี ๒ ประการ คือ

เพื่อจัดหาหนังสือสำหรับหอสมุดเองประการหนึ่ง เพราะหนังสือที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนกับประเทศต่าง ๆ มานี้ จะต้องเก็บรักษาไว้ในหอสมุดไคเอตแห่งชาติทั้งนี้ นอกจากที่ชำรุดเสียแล้วจึงจะส่งไปเก็บรักษาไว้ในหอสมุดสาขา อีกประการหนึ่งเพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อกลางให้แก่ห้องสมุดทั่วไปทั้งในประเทศและนอกประเทศ กล่าวคือ ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ ซึ่งสถาบันหรือองค์การต่าง ๆ ในประเทศญี่ปุ่นต้องการจะให้เป็นที่สื่อกลางติดต่อแลกเปลี่ยนกับสถาบันหรือองค์การต่างประเทศ ซึ่งทางหอสมุดไคเอตแห่งชาติได้รับงบประมาณค่าส่งหนังสือไปแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ จำนวนหนึ่งเพียงพอสำหรับดำเนินการแลกเปลี่ยนหนังสือกับต่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนหนังสือกับต่างประเทศนั้นก็ได้ตั้งเป็นแผนกหนึ่ง ขึ้นอยู่ในกองธุรกิจระหว่างชาติ (Division of International Affairs) ซึ่งมีผู้อำนวยการกองเป็นหัวหน้าควบคุมงานทั่วไป

สำหรับเอกสารและสิ่งพิมพ์ที่จะใช้แลกเปลี่ยนนั้น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหอสมุดไคเอตแห่งชาติ ได้ระบุไว้ว่าให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่เป็นองค์การของรัฐบาล ซึ่งตีพิมพ์หนังสือและสิ่งพิมพ์ขึ้นในประเทศญี่ปุ่นส่งมอบหนังสือให้แก่หอสมุดไคเอตแห่งชาติตามจำนวนที่กำหนดไว้ คือ ๓๐ เล่ม ทั้งนี้ให้หอสมุดแห่งชาติมีหนังสือสำหรับแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศได้โดยสม่ำเสมอ ประเทศต่าง ๆ ซึ่งหอสมุดไคเอตแห่งชาติมีความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยนหนังสือเท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน มีอยู่ ๔๕ ประเทศ และสถานที่ ๆ ส่งหนังสือไปแลกเปลี่ยนมีประมาณ ๑๗๐ แห่ง

ในขณะนี้หอสมุดไคเอตแห่งชาติ กำลังพิจารณา ที่จะเปิดระบบการยืมหนังสือในระหว่างหอสมุดระหว่างประเทศด้วยกัน การเปิดระบบบริการใหม่นี้อาจจะเริ่มในโอกาสอันสมควร โดยสมัครเข้ามีส่วนร่วมในระบบการยืมหนังสือระหว่างชาติ ซึ่งสมาคมสหพันธ์หอสมุดระหว่างชาติบริหารงานอยู่ในขณะนี้

เจ้าหน้าที่และการบริหารงาน

หอสมุดไคเอตแห่งชาติมีเจ้าหน้าที่ประจำทำงานรวมทั้งสิ้นกว่า ๖๐๐ คน การบริหารงานมีบรรณารักษ์ใหญ่ (Chief Librarian) เป็นผู้อำนวยการทั่วไป และผู้ช่วย

บรรณารักษ์ใหญ่ (Assistant Chief Librarian) เป็นผู้ช่วยอำนวยการ แบ่งกิจการออกเป็น ๑ กรม กับ ๖ กอง มีแผนกและงานทั้งในกรมกองเหล่านี้อีกหลายสิบแผนก และยังมีผู้เชี่ยวชาญได้ซึ่งขึ้นตรงต่อบรรณารักษ์ใหญ่ทำให้ความเห็นแนะนำหรือคอยตอบปัญหาต่าง ๆ ที่ประชาชนหรือสถาบันต่าง ๆ ถามมา

ในปัจจุบันพระราชวังอาซากุสะที่ใช้เป็นสถานที่ทำงานของหอสมุดไดเอคตแห่งชาตินั้น มิได้ถูกเปลี่ยนแปลงหรือดัดแปลงตัวอาคารหรือเครื่องใช้ไม้สอยซึ่งมีอยู่ในพระราชวังมาแต่เดิมอย่างใดเลย คงปล่อยไว้ให้คงสภาพอยู่อย่างเดิมทุกประการ ทั้งนี้เพื่อจะรักษาความสำคัญของสถาปัตยกรรมเดิมตลอดจนความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ไว้โดยเคร่งครัด แต่เนื่องจากสถานที่ในพระราชวังคับแคบเกินไปประการหนึ่ง กับเพื่อจะให้ติดต่อกับสภาไดเอคตซึ่งเป็นสภาผู้แทนราษฎรให้ง่ายเข้าอีกประการหนึ่ง หอสมุดไดเอคตแห่งชาติจึงได้ก่อสร้างอาคารเพื่อใช้เป็นห้องสมุดชั่วคราวหลายหลังพร้อมทั้งห้องเก็บหนังสือ หนังสือพิมพ์ หนังสือนิตยสาร ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับสภาไดเอคต

ในขณะนี้ตัวตึกถาวรสำหรับหอสมุดกำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง ตัวตึกใหม่นี้คงอยู่ทางทิศเหนือของสภาไดเอคต แผนผังของตัวตึกที่กำลังสร้างใหม่มีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างยาวด้านละ ๘๐ เมตร ทำเป็นอาคารสูง ๖ ชั้น ตรงกลางทำเป็นห้องเก็บหนังสือ ซึ่งประมาณว่าจะเก็บหนังสือได้ถึง ๔,๕๐๐,๐๐๐ เล่ม มีห้องอ่านหนังสือ และห้องทำการของเจ้าหน้าที่อยู่โดยรอบ ห้องอ่านหนังสือแต่ละห้องทำกว้างขวาง ซึ่งรวมด้วยกันทั้งหมดแล้วจะจุผู้อ่านได้ถึง ๑๕๐๐ คน และห้องทำงานก็สามารถจะจุเจ้าหน้าที่ประจำหอสมุดตลอดจนลูกจ้างได้ถึง ๓๐๐๐ คน

ตัวอาคารหอสมุดใหม่จะติดตั้งฟลูออเรสเซนต์ มีเครื่องปรับอากาศ มีเครื่องเล่นหนังสือ มีลิฟท์ มีท่อเป่าลมสำหรับส่งข้อความและรายงานต่าง ๆ ตลอดจนกระดาศขนาดเล็ก ๆ ที่กรอกรายชื่อหนังสือที่ขอยืมอ่าน ผู้ที่จะมาใช้หอสมุดใหม่นี้ตลอดจนเจ้าหน้าที่ซึ่งประจำอยู่ในหอสมุดจะได้รับความสะดวกจากบริการใหม่ของหอสมุดไดเอคตแห่งชาติมาก

หอสมุดไคเอคแห่งชาติ

๑๑

งานก่อสร้าง^{๒๕}ทางกำหนดเป็น ๒ ชั้น สำหรับ^{๒๕}ชั้นแรกกำหนดว่าจะแล้วเสร็จ
เรียบร้อยใน พ.ศ. ๒๕๐๓ ส่วน^{๒๕}ชั้นต่อไปจะสร้างทางเดินใต้ดิน^{๒๕}ค่อติดถึงกันระหว่างหอสมุด
กับสภาไคเอค หวังว่าถ้าหอสมุดไคเอคแห่งชาติได้ก่อสร้างขึ้น^{๒๕}เสร็จเรียบร้อยตามโครงการ
แล้ว จะเป็นอาคารที่ทันสมัยแห่งหนึ่งในโลก และจะมีบริการที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งในทวีป
เอเชีย ซึ่งหวังว่าหอสมุดแห่งอื่น ๆ ที่ยังดำหรงอยู่คงจะนำแบบอย่างหอสมุดไคเอคแห่งชาติ
ของประเทศญี่ปุ่นมาใช้กันบ้าง ตามกำลังเงินทุนจะจัดทำได้และตามโอกาสที่จะอำนวยให้
ต่อไป.

คุณสุพรรณิกา วงศาพรม นักร้อง กับ มิสซิส โรสเนอร์ นักเปียโน
กำลังกล่อมผู้ฟังด้วยเพลงมหาปรากร ในรายการเพลงของศาลาอเมริกัน
เมื่อ ๒๒ พ.ค. ๒๕๐๑ ซึ่งเป็นบริการส่วนหนึ่งของห้องสมุดแห่งนี้

บริการสำคัญที่น้ำใจ

กระจำง มั่นญาติ

งานที่เป็นบริการแก่ประชาชน หรือคนหมู่มาก ผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ มักจะมีคติประจำใจดี ๆ เช่น แพทย์ก็มีจรรยาของแพทย์ ถือหลักเมตตาต่อคนทุกชนทุกวัยไม่เลือกหน้า ครูก็มีคติว่า จะไม่พราวดะดาของศิษย์ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ก็มีคติว่า ถึงอย่างไรจะต้องยิ้มไว้ และให้อัศวาทราบแก่ผู้ต้องการอย่างถูกต้องแน่นอน ผลแห่งการปฏิบัติตามคติเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อผู้มาขอความช่วยเหลือคิดต่อยด้วยเป็นอันมาก บางทีมากพอถึงกับเป็นพระนพคุณเชื่อที่มอยู่ในใจของผู้ใดผู้หนึ่งให้ลุกโผลงขึ้นมา เป็นผลให้การปฏิบัติตามคติที่กล่าวเหล่านั้นถ่ายทอดแผ่ดวงกว้างออกไปได้ เป็นการโฆษณาในตัวเองที่มิต้องเสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณา

เจ้าหน้าที่ของห้องสมุดเป็นบุคคลสำคัญมาก เพราะงานห้องสมุดเป็นงานบริการแก่ประชาชน หรือคนหมู่มาก ตามแต่ประเภทของห้องสมุดนั้น ๆ และความหลักปฏิบัติก็คงจะมีคติประจำใจสำหรับเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดอยู่แล้วก็ได้ แต่ข้าพเจ้าไม่ทราบ เพราะศึกษาในเรื่องนี้มาน้อยมาก คือได้เรียนนิสิตบรรณารักษศาสตร์จบเพียงภาคหนึ่งเท่านั้น ก็มิต้องจำเป็นต้อยุดิการเรียน ซึ่งมิต้องหักภาคหนึ่งเสีย รู้ดีทีเดียวแต่เป็นที่ยัง ฉะนั้นที่จะกล่าวต่อไปนี้ จึงเป็นประสบการณ์มิใช่จากหนังสือตำราใด ๆ

เรื่องหนึ่ง เป็นเวลาหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองยุติลงแล้ว วันหนึ่งเพื่อน
ข้าพเจ้าคนหนึ่งดื้อภาษาอังกฤษปากแข็ง ภาพงดงามติดมือมาหาข้าพเจ้า จึงขอเขาคุยแะ
ถามว่า ได้มาอย่างไร เพื่อนจึงแนะนำให้ทราบถึง ห้องสมุดด้านักชาวตำรอมอเมริกัน
ที่ราชดำเนิน แถมท้ายด้วยการยกย่องชมเชยบริการที่ห้องสมุดนั้นนับคือผู้ไปติดต่อเป็นอันมาก
พอมมีโอกาสข้าพเจ้าจึงไปยังที่นั้น ปรากฏว่าสมจริงตามคำกล่าวของเพื่อนข้าพเจ้าทุกประการ
เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการที่ห้องสมุดนั้น ได้ปฏิบัติต่อผู้ไปใช้ห้องสมุดเสมือนเป็นคำ
เชิญอยู่ในตัวคล้ายกับว่า “จงค้นคว้าหาอ่านเหมือนในบ้านของท่าน” ข้าพเจ้าเพ็ดเพ็ด
อยู่กับห้องสมุดนี้ ในเกือบทุกโอกาสที่ว่าง ทั้งขอยืมมาอ่านที่บ้าน ทั้งไปชอกซอนค้นหา
อ่านที่ห้องสมุดตนเองเป็นเวลาถึงสองปีเศษ เผอิญต้องถูกย้ายไปปฏิบัติราชการอยู่ที่จังหวัด
ชุมพร ตอนแรก ๆ ก็ไม่มีใครรู้จัก แต่ยี่งนานวันยังรู้จักเหมือนขาดอะไรไป ขาดหนังสือ
ขาดห้องสมุดนั่นเอง จึงได้จดหมายถึงคุณจันทร์แจ่ม บุญนาค เจ้าหน้าที่ของห้องสมุด
ด้านักชาวตำรอมอเมริกัน ซึ่งปฏิบัติงานดีที่สุดในสายตาและความรู้สึกของข้าพเจ้า แจ้งให้
ทราบถึงการที่หมดโอกาสจะได้ใช้ห้องสมุด และคอนท้ายขอรับรองว่า มีหนังสืออะไรที่พอจะ
ให้ได้ขอให้ส่งไป ไม่นานวันห่อหนังสือขนาดใหญ่ก็ไปถึงมือข้าพเจ้า มีหนังสือภาษาอังกฤษ
ดีหลายเล่มเลยทีเดียว ด้วยบริการอันดีเองได้จุดเชื้อที่มอยู่ในใจของข้าพเจ้าให้ลุกโผลงขึ้น
ข้าพเจ้าจึงตกตั้งใจจัดตั้งห้องสมุดประชาชนจังหวัดชุมพร ดำเนินร่อยตามแบบอย่างที่ข้าพเจ้า
ได้รับมาจากห้องสมุดด้านักชาวตำรอมอเมริกัน ค่อยทำค่อยไปจนเป็นปึกแผ่นด้วยความช่วยเหลือ
ของทางราชการ องค์การ บริษัทห้างร้านของเรา และของมิตร แม่รี แองเกิดมายุต์
ผู้อำนวยการฝ่ายห้องสมุดด้านักชาวตำรอมอเมริกัน เวลานั้น หนังสืออาจจะม้น้อย บริการ
อาจจะไม่ครบทุกอย่าง แต่ในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้มาติดต่อ และการจัดบริการให้ความ
สะดวกแก่ผู้มาใช้ห้องสมุดแล้ว ข้าพเจ้ากวดขันให้ทำเหมือนอย่างเจ้าหน้าที่ของห้องสมุด
ด้านักชาวตำรอมอเมริกันมากที่สุด

เรื่องที่ดอง คราวได้มีโอกาสไปอเมริกา ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๒-๑๙๕๓
 ข้าพเจ้าอยากได้หนังสือ ชื่อ My Boyhood in Siam แต่งโดย คุณกมุท จันทรเรือง
 เทียวถามตามร้านขายหนังสือทั้งนครเด็กนครใหญ่ ในวอชิงตันดี.ซี. นิวยอร์ก ชิคาโก
 ดอตแซนเจดิส ซานฟรานซิสโก และที่ เทรนต์ มอนต์แคลร์ ที่นิวเจอร์ซีย์ สปริงฟิลด์
 เออร์แบนา ที่อิดดินอยซ์ และที่อื่น ๆ อีกหลายแห่งไม่ได้ผล เห็นทำจะไม่ได้จริง ๆ แล้ว
 จึงเฝื่อนึกขึ้นได้ว่าถ้าหากพึงห้องสมุดคงจะได้การ วันหนึ่งขณะอยู่ที่ แซนคาเฟ นิวเม็กซิโก
 ได้ลงไปห้องสมุด เจ้าหน้าที่ทราบความประสงค์ก็ช่วยหาเป็นการใหญ่ แต่ปรากฏว่า
 ไม่มี ได้ขอจดชื่อและที่อยู่ของข้าพเจ้าพร้อมทั้งกำหนดเวลาฉบับไทย และที่อยู่ทางไทยไว้ว่า
 ถ้าหาได้จะส่งให้และแถมอีกไม่น่าเชื่อเลยว่าจะเป็นไปได้ คือ ค.ศ. ๑๙๕๗ (เวลาล่วงไปถึง
 ปี) ไปรษณียากร บางรัก ได้ส่งบัตรแจ้งว่ามีของส่งมาจากอเมริกาหนึ่งห่อให้ไปรับ
 พร้อมทั้งบอกชื่อผู้ส่ง แต่สถานที่ส่งแทนที่จะเป็น แซนคาเฟ กลับเป็น อลันเบอร์รี่
 อลันเบอร์รี่ อีกนครหนึ่ง ในนิวเม็กซิโก ซึ่งข้าพเจ้าชื่อและสถานที่ส่งแถมก็ไม่รู้จัก และ
 งบเป็นก้างดี พอรับของแถมจึงพบว่า หนังสือ My Boyhood in Siam นั้นเอง ผู้ส่ง คือ
 มาเรียน ฮาร์ เดรย์สปริง คงจะเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดผู้ขอจดชื่อที่อยู่ของข้าพเจ้าไว้ไม่
 มีปัญหา ผู้ส่งมากงจะได้ดูว่าให้เฉพาะหนังสือเป็นเวลานาน และเฝื่อนไปได้เล่มที่อยู่ใน
 ความครอบครองของ แซดดี และ แจ็ค ดังปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มที่ส่งมาให้
 ข้าพเจ้านั้น

บริการเหล่านี้ จะว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยก็ได้ แต่ในเรื่องหัวใจ จะเห็นว่ามิบบาท
 ดำคณและมีอิทธิพลมากพอควรทีเดียว เมื่อได้รับหนังสือที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่งให้ทั้งดองครั้ง
 ที่กล่าวมาแล้ว ในเรื่องที่หนึ่งและเรื่องที่ดอง แต่ครั้งจิตใจของข้าพเจ้าได้รับความ
 กระทบกระเทือนอย่างแรงถึงความรู้สึกในบุญคุณ และความรู้สึกว่าอยากจะทำบุญคุณ
 ทำนองนี้ให้แก่ใครต่อใครต่อไปอีกบ้าง เวลาที่มีความรู้สึกเช่นนั้น ความรู้สึกเห็นแก่ตัว

ดูเหมือนจะถูกประหัตประหารตบไปทีเดียว มีความรู้สึกเห็นแก่ผู้อื่นอยากจะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นเข้ามาแทนที่ บทบาท และอิทธิพลอย่างที่เขาเจ้าได้รับนี้ อาจจะไปกระตุ้นอยู่ในความรู้สึก และชีวิตจิตใจของใครต่อใครมากและน้อยเพียงไรก็ได้ ถ้าเขาเปิดเผยออกมาให้ทราบ อย่างที่เขาเจ้าได้มานั้น คงจะได้เห็นบทบาทและอิทธิพลของมันอีกหลายแง่หลายมุมเป็นแน่ สำหรับเขาเจ้ารู้สึกว่า บริการด้านนี้ที่จำเป็นแก่ทุกคน

คุณสุพรรณิกา วงศาพรหม นักร้องเสียง Coloratura Soprano กำลังร้องเพลงที่ห้องประชุม ศาลาอเมริกัน เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๐๐ ซึ่งเป็นบริการส่วนหนึ่งของห้องสมุดแห่งนั้น

ห้องสมุดของเรา

วิศิษฐ์ ลักษณะหุต

เมื่อปีการศึกษา ๒๕๔๘ กรมวิสามัญศึกษาได้เปิดโรงเรียนมัธยมวิสามัญดว
กตางชนประมาณ ๕ แห่ง โรงเรียนบางกระบี่ก็เป็นโรงเรียนหนึ่งในจำนวนนี้ เมื่อพูดถึงคำว่า
“บางกระบี่” ไม่ว่าท่านที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัดหรือในพระนคร—ชนบุรีก็ มักจะนึกถึง
ภาพของบ้านเรือนอันสวยงาม, แบบทรู ๆ แะด่อนมากมักจะเป็นที่พักของชาวต่างประเทศ
ซึ่ง “บางกระบี่” อันเป็นถิ่นของบ้านงาม ๆ ที่กล่าวมานี้เป็นตำบลบางกระบี่ ในท้องที่
อำเภอพระโขนง แต่ “อำเภอบางกระบี่” อันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนบางกระบี่ที่กล่าว
ต่อไปนี้อยู่ในสภาพตรงข้ามมักจะไม่ค่อยมีใครรู้จักกันเป็นที่กว้างขวางมากนัก แต่ถ้าพูด
“ตำบลหัวหมาก” หรือ “ตลาดพร้าว” แล้ว บางทีจะทำให้ท่านรู้จักที่ตั้งของอำเภอ
บางกระบี่ดีขึ้นบ้างก็ได้ ท่านอาจจะเดินทางไปยังอำเภอบางกระบี่ได้สองทาง คือ ทาง
โดยแยกจากถนนพหลโยธินตรงทางแยกขวามือแยกตลาดหมอชิตไปเล็กน้อย จากทางแยก
จะมีถนนตรงเข้าสู่ตัวอำเภอบางกระบี่เลยทีเดียว เป็นระยะทางจากทางแยกประมาณ
กิโลเมตร อีกทางหนึ่งคือทางเรือ โดยลงเรือที่ประตูน้ำปทุมวันไปตามคลองแสนแสบ
ถึงตัวอำเภอบางกระบี่อีกเช่นกัน

ทางทิศตะวันออก ของที่ตั้งของ ที่ว่าการอำเภอบางกระบี่ ประมาณ ๓ กิโลเมตร
เป็นที่ตั้งของ “โรงเรียนบางกระบี่” บริเวณโรงเรียนซึ่งมีเนื้อที่กว้างถึง ๕๐ ไร่ เดิม
ที่นาของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อถึงฤดูทำนาจำต้องมอบบริเวณโรง

อยู่เป็นเวลาเกือบ ๕ เดือน และนักเรียนของโรงเรียนนี้ส่วนมากเป็นบุตรของชาวนาแทบทั้งสิ้น แรกเริ่มทีเดียวคือเมื่อเปิดเรียนในปีการศึกษา ๒๔๘๘ วิทยาลัยนี้มีนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๑ ต้องห้องเรียน มีครูเพียง ๓ คน รวมทั้งครูใหญ่ด้วย อีกปีหนึ่งต่อมา คือปีการศึกษา ๒๔๘๘ โรงเรียนนี้ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนหนึ่งใน ๔ โรงเรียน ของโรงเรียนปรับปรุงตามโครงการปรับปรุงมัธยมวิสามัญ และปัจจุบันมีครูทั้งต้นเป็นจำนวน ๑๐ คน

ด้วยเหตุที่ว่าโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนในโครงการปรับปรุง ๆ ดังนั้นห้องสมุดจึงมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการช่วยเหลือการอ่านของครูและการเรียนของเด็ก ห้องสมุดของโรงเรียนนี้เริ่มด้วยหนังสือ ซึ่งได้รับจากหน่วยศึกษานิเทศก์ ของกรมวิสามัญศึกษา ประมาณ ๒๐๐ เล่มก่อน เมื่อทางสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้เปิดอบรมวิชาบรรณารักษะขึ้น ทางโรงเรียนก็ได้ส่งครูคนหนึ่งไปร่วมการอบรมด้วย แต่เนื่องด้วยจำนวนครูของเรามีจำกัดซึ่งจะต้องมีงานในด้านการสอนอยู่เต็มมือ จึงไม่ค่อยจะมีโอกาสปฏิบัติงานของห้องสมุดได้เต็มที่อีกประการหนึ่งหนังสือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของห้องสมุดก็ยังมีไม่พร้อม ดังนั้นกิจการของห้องสมุดของโรงเรียนในปีการศึกษา (ปีการศึกษา ๒๔๘๘) จึงคงเป็นแค่เพียงสภาพต่าง ๆ ก่อน ยังไม่ก้าวไปอย่างสมบูรณ์เต็มที่นัก

พอชนปีการศึกษา ๒๕๐๐ ด้วยการช่วยเหลือของศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุดเป็นสำคัญ ทำให้ได้รับหนังสือเพิ่มขนออกรวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับห้องสมุดด้วย เป็นต้นว่าได้รับหนังสือจากหน่วยศึกษานิเทศก์เพิ่มขนอีกกว่า ๕๐๐ เล่ม ได้รับหนังสือภาษาต่างประเทศจาก Asia Foundation และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดอีกเป็นอันมาก เมื่อทางสมาคม ห้องสมุด แห่งประเทศไทยได้เปิด การอบรม วิชาบรรณารักษศาสตร์ อีกครั้งหนึ่งระหว่างวันที่ ๑๖ ก.ค. ๒๕๐๐ ถึง ๓๐ ต.ค. ๒๕๐๐ นั้น ทางโรงเรียนได้ส่งครูจำนวนสามคนไปร่วมการอบรมด้วย เพื่อจะได้ช่วยงานด้านห้องสมุดให้เข้มแข็งและเรียบร้อยเป็นรูปเป็นร่างยิ่งขึ้น โดยแยกครูทั้งสามคนให้อบรมคนละวิชา คืออบรมวิชาการจัดหมู่หนังสือและการทำบัตรรายการคนหนึ่ง การเลือกหนังสือ การเตรียมหนังสือให้ยืมและให้บริการแก่ครู และนักเรียนคนหนึ่ง และวิชาการซ่อมหนังสืออีกคนหนึ่ง

ห้องสมุดของโรงเรียนบางกะปิ ไม่มีบรรณารักษ์ประจำ ^{๒๕๔} ทั้งนี้เพราะว่าครูของ
 เราแต่ละคนล้วนแต่มีงานการสอนประจำอยู่เต็มมือด้วยกันทั้งนั้น ^{๒๕๕} ถึงกระนั้นก็ดัดกิจการ
 ห้องสมุดของเราก็ยังคงดำเนินไปด้วยดี ^{๒๕๖} ที่ว่าด้วยคตินี้ก็คือ ห้องสมุดของโรงเรียนยังคงเป็น
 แหล่งที่สนใจของครูและนักเรียน ^{๒๕๗} ให้ความรู้ความสะดวกแก่ครูและนักเรียนอยู่ตลอดเวลา
 เรามีวิธีดำเนินงานของห้องสมุดโดยแบ่งกันทำทางครูและนักเรียน กล่าวคือ สำหรับครูทุกคน
 ที่ได้รับการอบรมมานั้น หากใครว่างในชั่วโมงใดก็จะมดัดเบียดกันมาประจำอยู่ในห้องสมุด
 เพื่อคอยแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนและครูที่จะใช้ห้องสมุด เพื่อให้ได้รับความ
 สะดวกยิ่งขึ้น หนังสือในห้องสมุดทุกเล่มจะอยู่ในชั้นที่เปิดโล่งหมด ^{๒๕๘} ไม่มีหนังสือเล่มใดเคย
 ในห้องสมุดแห่งนี้จะอยู่ในตู้ที่ใส่กุญแจ ^{๒๕๙} ทั้งนี้เป็นการให้เสรีแก่ผู้ใช้ห้องสมุดได้มีโอกาสหยิบ
 หนังสือทุกเล่มด้วยตนเองอย่างสะดวกสบายทุกประการ ^{๒๖๐} และก็ยังไม่ปรากฏว่ามีหนังสือหาย
 เลย ^{๒๖๑} ทั้งนี้อาจเป็นด้วยเหตุที่ว่าห้องสมุดของเรามีได้มีการประกาศและออกกฎข้อบังคับอะไร
 เกี่ยวกับห้องสมุดมากมายเลยทีเดียวก็ได้ ^{๒๖๒} ในเมื่อผู้ใช้ห้องสมุดมีความรู้สึกเป็นอิสระและสะดวก
 สบายทุกอย่างในการจะหยิบหนังสือทุกเล่มออกมาใช้โดยไม่ต้องแอบต้องซ่อน หรือ กลัวใคร
 จะว่า จึงไม่ค่อยจะมีความคิดที่จะเอาไปบ้าน เพราะใช้ที่โรงเรียนก็สะดวกสบายใจอยู่แล้ว
 อีกประการหนึ่งด้วยเหตุที่เราไม่ได้พยายามที่จะยืม หรือกล่าวถึงกฎข้อบังคับอะไร บ่อยจนเกิน
 ไปในเองจึงไม่เป็นการปลูกหรือกระตุ้นความคิดนอกถิ่นนอกทางของเด็กที่เราถนัด ^{๒๖๓} แต่ใน
 ทางตรงกันข้ามถ้าหากเราเคอะเด๋กด้วยกฎและข้อบังคับเสมอ ๆ จนทำให้เด็กเกิดความรู้สึก
 ว่าเรา ถำดัมของเด็กลอยล่อตลอดเวลา ว่า เมื่อไรเด็กจะมีโอกาสระโมยหนังสืออยู่เรื่อย ๆ แล้ว
 คาดได้ว่าหนังสือของห้องสมุด ^{๒๖๔} ซึ่งวางอยู่บนชั้นที่เปิดโล่งเช่นนั้นจะต้องสูญหายไปอย่างมากมาย
 เป็นแน่

ทางห้องสมุดได้เปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิใช้ห้องสมุดของโรงเรียน ยืมหนังสือไป
 อ่านที่บ้านได้อีกด้วย ^{๒๖๕} ท่านอาจสงสัยว่าจำนวนหนังสือเพียงเท่านี้จะพอเพียงถึงกับให้ยืมทีเดียว

หรือ เมื่อผู้สมัครสอบหนังสือพิมพ์แต่ละครั้ง หนังสือคงเก็บหมดห้องสมุดเป็นแน่ ดังนั้น
ในระยะแรก ๆ เราเปิดให้สมัครคนละ ๓ เดือน เป็นเวลา ๒ วันก่อน โดยให้สมัครในตอนเด็ก
เรียนวันศุกร์ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของสัปดาห์ และให้นำมาส่งคืนในตอนเช้าของวันจันทร์
ผู้สมัครได้อ่านหนังสือ ๒ วันคือ วันเสาร์และวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุด แต่พอเปิดเรียน
คือวันจันทร์ หนังสือก็จะกลับเข้าห้องสมุดอีก ทำให้นักพอจะแก้ปัญหาที่ว่าจำนวน
หนังสือน้อยแต่ก็ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ และไม่ยอมให้หนังสือขาดคู่ของห้องสมุดได้ อีกด้วย
โดยการหมุนเวียนเช่นว่านี้ อาจกล่าวได้ว่าหนังสือของห้องสมุดของเราแทบจะไม่มีเวลาว่าง
เลย ถ้าหนังสือเหล่านี้เป็นดังที่สมควรนับว่าเหนื่อย และก็จะผอมแห้งลงไปบ้าง
เป็นแน่

ด้วยเหตุที่ว่าหนังสือของเราใช้มากนั่นเอง จำนวนหนังสือสำหรับซ่อมจึงมีมาก
พอถึงอย่างไรก็ดี เราก็ยังรู้สึกภูมิใจและมีหนังสือขาดหรือชำรุดมาก นั้นแสดงว่ามี
ผู้ใช้ห้องสมุดมากและบ่อยขึ้น ดังเกิดได้หลังจากที่ทางห้องสมุดได้เสนอแนะนำหนังสือเล่มใด
เล่มหนึ่งขึ้นมาแล้ว หลังจากนั้นอีก ๒-๓ วัน หนังสือเล่มนั้นจะถูกส่งไปยังสำนักวางหนังสือ
สำหรับซ่อมทันที สำหรับหนังสือที่ชำรุดพอที่จะซ่อมได้นั้น ครูผู้ได้รับการอบรมวิชาซ่อม
หนังสือมา ก็จะนำหนังสือเหล่านั้นมาจัดการซ่อมทันที โดยไม่รอช้า เพราะหากการซ่อม
หนังสือเดียวเวลายาวเกินไปแล้ว จะทำให้จำนวนหนังสือในห้องสมุดของเราลดน้อยลง
จนไม่เพียงพอสำหรับผู้ใช้ เพราะจำนวนหนังสือในห้องสมุดของเรายังมีน้อยนั่นเอง หนังสือ
บางเรื่องก็เพียงเล่มเดียว หากนำไปซ่อมแล้วก็ไม่ใช้ในห้องสมุด แต่ถ้าหากหนังสือ
เรื่องใดมีสองเล่มก็พอจะแทนกันได้ จากนั้นทำให้ทราบถึงความจำเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ว่าไม่ควร
จะมีหนังสือเพียงเล่มเดียวสำหรับเรื่องหนึ่ง ๆ ควรจะมี ๒-๓ เล่ม สำหรับเรื่องเดียวกัน
ในห้องสมุดจะดีกว่าถ้าหากทำได้

สำหรับการซ่อมหนังสือเราใช้เด็กช่วยมาก กล่าวคือครูที่ได้รับการอบรมมา
จะนำเอาวิธีการมาถ่ายทอดให้นักเรียนอีกทีหนึ่ง และให้นักเรียนทำในชั่วโมงการว่างเป็น

การเรียนวิชาการข้างไปในตัวอีกทีหนึ่ง โดยวิธีนี้ก็จะทำให้การซ่อมหนังสือเสร็จได้ในเวลารวดเร็วพอที่หนังสือจะกลับเข้าตู้ห้องสมุดอีกครั้งหนึ่งในเวลาไม่นานนัก

เนื่องด้วยบรรณารักษะประจำของห้องสมุดเรายังไม่มี และครูผู้ช่วยงานในห้องสมุดแต่ละคนก็มั่งงานการตอนประจำอยู่เต็มมือด้วยกันทุกคน ดังนั้นเราจึงจัดเด็กที่สนใจในงานและกิจการของห้องสมุดมาช่วยโดยให้เด็กรับผิดชอบหนังสือในชั้น ๆ เป็นคน ๆ ไป เช่นเมื่อเด็กเรียนแต่ละวันแล้ว จะต้องสำรวจดูว่าในชั้น ซึ่งตนเอง รับผิดชอบนั้นมีหนังสือครบจำนวนหรือเปล่า หนังสือในชั้นของคนชำรุดบ้างหรือไม่เป็นต้น เมื่อแบ่งงานลงอย่างนี้เด็กจะมีความระมัดระวังในการรักษาหนังสืออยู่บ้าง เพราะเมื่อนักเรียนมาร่วมรับผิดชอบในการดูแลห้องสมุด ก็ทำให้นักเรียนรู้ถึงความสำคัญของห้องสมุดเป็นเสมือนสมบัติส่วนตัวเหมือนกัน และเด็กด้วยกันดูแลกันเองก็ย่อมที่จะเข้าใจกันได้และได้ผลดีกว่าใช้แต่ระเบียบข้อบังคับที่ครูตั้งขึ้น

กิจกรรมที่ได้จากห้องสมุด และมีเด็กเป็นผู้ทำอย่างหนึ่ง ก็คือ การออกหนังสือพิมพ์ประจำชั้น เมื่อชั้นใดออกหนังสือพิมพ์ประจำชั้นของตนแล้วก็นำมาติดที่กระดานประกาศในห้องสมุด บางฉบับที่เขียนเป็นเล่มก็จะนำมาวางไว้บนชั้นของห้องสมุดเพื่อให้ได้อ่านโดยทั่วถึงกัน ข้อความหรือเรื่องราวต่าง ๆ อันเป็นเนื้อหาของหนังสือพิมพ์เหล่านั้น ส่วนมากเด็กก็ค้นเอามาจากหนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุดนั่นเอง เป็นนิทานบ้าง ความรู้รอบตัวบ้าง เกิดข้อ ๆ บ้าง เด็กมีวิธีการที่จะชักจูงเพื่อน ๆ ให้สนใจและอ่านหนังสือพิมพ์ของชั้นตนเองแปลก ๆ และต่าง ๆ กัน เหตุที่ต้องโฆษณาชักจูงให้คนอื่นอ่านก็เพราะว่าหนังสือพิมพ์ประจำชั้นเหล่านั้นออกเป็นรายสัปดาห์ก็ได้กำหนดเวลาออกให้แน่นอนลงไป ดัชนีคำให้ใคร่การบ้านมากหรือมีการทดสอบบ่อย ๆ (โรงเรียนปรับปรุง ๆ ต้องมีการทดสอบกันบ่อย ๆ เพื่อเก็บคะแนนไว้วัดเทียบกับคะแนนสอบได้ปลายปี) การออกหนังสือพิมพ์ก็จะยึดออกไปเป็น ๒-๓ ดัชนีคำก็อีกครั้ง ถ้าซีกที่คอยอ่านจึงไม่ทราบว่าจะออกวันไหนแน่ หากไม่มีการโฆษณากันบ้างก็ไม่มีคนทราบ ดังนั้นเมื่อหนังสือพิมพ์ของชั้นของตนออกมา หากปรากฏ

ว่าไม่ค่อยมีใครสนใจอ่านเท่าใดนัก ก็จะมีนักเรียนในชั้นเจ้าของหนังสือพิมพ์ประมาณ ๑๐-๑๕ คนไปมุงดูทำอาหารคล้ายกับจะแย่งกันเปิดอ่านหนังสือพิมพ์ประจำชั้นของคนอยู่เป็นการเร้าความสนใจของผู้คนที่อยู่ในห้องสมุดนั้น ทำให้อยากทราบว่าเขากำลังแย่งอ่านเรื่องอะไรกัน วิธีการโฆษณาอย่างนี้หากท่านคิดใจจะนำเอาไปใช้บ้างก็เข้าใจว่า คงไม่ขัดข้องและนับว่าได้ผลดีอยู่ในตอนแรก ๆ แต่ถ้าย่อย ๆ นกก็คงไม่ค่อยได้ผลดังนั้นก็

ดังต่าง ๆ ที่ได้ประดับอยู่ทุกวันทำให้รู้สึกว่าห้องสมุดเป็นที่น่าอภิรมย์ของเด็ก ๆ ไม่มีอะไรจะเป็นปัญหาสำหรับเด็กเมื่อเด็กอยู่ในห้องสมุด จนกลายเป็นคำพูดที่ติดปากของเด็กเมื่อเกิดปัญหาอะไรขึ้นเด็กจะแนะนำกันเองทันทีว่า “ลองไปค้นหาที่ห้องสมุดซิ” หรือว่า “เราไปคัดดินก้นที่ห้องสมุดเถอะ” ดังนี้เป็นต้น เมื่อเด็ก ๆ เกิดความรู้คิดอย่างนี้เสียแล้ว หนังสือทุกเล่มหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในห้องสมุดก็ย่อมจะได้ความคุ้มครองจากเด็กโดยที่เราไม่มีความจำเป็น อันใดที่จะต้องไปบังคับให้เด็กช่วยกัน รักษาด้วยวิธีผูกมัดเด็กด้วยการออกกระเบียบหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้เลย เพราะสิ่งใดที่คนเราทำโดยใจรักของตนเองย่อมมีผลดีกว่าที่บังคับให้ทำเพราะได้รับคำสั่งว่าให้ทำ

ถ้าท่านผู้ใดมีเวลาด่างและแวะไปเยี่ยมห้องสมุดของเรา บรรดาเยาวชนน้อย ๆ ผู้ถือดีทจะเป็นเจ้าของห้องสมุดแห่งนี้คงจะรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้ต้อนรับท่าน

การศึกษา กับ หองสมุด

อนงค์ ศรีศักดิ์ดา

ปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลกนิยมการปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ระบอบเสรีประชาธิปไตย อันเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชน ปกครองบ้านเมืองด้วยตนเอง หมายความว่าประชาชนมีส่วนมีเสียงในการปกครอง ประชาชน มีสิทธิในการเสนอความเห็น การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงที่เป็นไปโดยมติ ของมหาชน ประชาชนเหล่านี้จะทราบหลักการการปกครองได้ดี ก็จำต้องรู้หลักในการ ประพฤติปฏิบัติของการปกครองนั่นคือ ศัพท์กฎหมาย ต้องรู้หนึ่งคือละเมิดการศึกษาจึงจะ ทราบได้ แต่ถ้าไม่มีความรู้ หรือขาดการศึกษา ประชาชนก็ยังมัวอยู่ และถูกหลอกลวง อยู่เสมอคงที่เป็นมาแล้ว เหตุฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประเทศใดชาติใดจะเจริญรุ่งเรืองเพียงไรก็ทราบได้จากจำนวนพลเมืองที่ได้รับการศึกษา การ ศึกษาเป็นเครื่องวัดความเจริญของประเทศชาติในอารยะประเทศทั้งหลาย ที่นับว่าเจริญแล้ว มาตราฐานการศึกษาของประเทศจะอยู่ในระดับสูง เพราะการศึกษาช่วยให้พลเมืองฉลาดขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่เป็นประชาธิปไตย การศึกษามีประโยชน์แก่ผู้ศึกษาเองอย่างมาก ช่วยให้ประชาชนเข้าใจระบบการปกครองได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แล้วการศึกษายังเป็น วัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาติด้วย

การศึกษามีหลักใหญ่ ๆ ที่นับว่าสำคัญมากอยู่สามประการ นับว่าเป็นหัวใจของการศึกษา คือ พุทธศึกษา จริยศึกษา และพลศึกษา ซึ่งนักศึกษาจะต้องประกอบด้วยองค์สามจึงจะเป็นนักศึกษาที่สมบูรณ์ เพราะแต่ละองค์ต้องอิงอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นหลักซึ่งตามสถาบันการศึกษาทั่วไปยึดถือ แต่เขตของการศึกษามีได้จำกัดอยู่เฉพาะแต่ในโรงเรียนวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น ความหมายของการศึกษายังกว้างขวางออกไปอีกมาก

การศึกษามีโดยคิดถึงการดำรงชีพหลักสูตรของโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น การศึกษาจะไม่สิ้นสุดลงง่าย ๆ คราบใดที่มอดมนุษย์ยังมีความอยากรู้อยากเห็น ความไม่สิ้นทะเยอทะยานและความคิดคำนึงอยู่ ฉะนั้นแม้ว่าบุคคลผู้นั้น ๆ จะจบหลักสูตรจนได้รับประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตรแล้ว ก็อาจไม่พอใจที่จะศึกษาได้อีกแต่คราวันมิใช่การศึกษาในโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย เพราะยังมีสถาบันการศึกษาออกหลักสูตรที่ใหม่เอี่ยม และกว้างขวางกว่าเก่าอยู่ นั่นคือห้องสมุดอันเป็นที่รวมของสรรพวิทยาการทุกแขนง

การศึกษานอกหลักสูตรที่นารู้อุปการหนึ่ง คือ การศึกษาจากประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต จะมีบทเรียนต่าง ๆ มากมายเป็นการสอนใจไปด้วยในตัวพร้อมเสร็จนั้นเป็นการศึกษาทางอ้อมที่ผู้ศึกษามีได้รู้ดีด้วยตนเอง เป็นการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของชีวิต ซึ่งตลอดชีวิตคนมนุษย์ก็ไม่อาจจะศึกษาให้จบสิ้นลงได้ พึงง่าย ๆ การศึกษาคือการแสวงหาวิชาความรู้มาประดับสติปัญญา ซึ่งไม่มีกำหนดเวลาและปริมาณ

บนดินพิภพอันกว้างใหญ่ไพศาลนี้ ยังดึกดำอึกนับจำนวนไม่ถ้วนที่มนุษย์ยังไม่ถึง และไม่เคยปรากฏว่ามีผู้ใคร่รู้แจ้งเจเนจบในสิ่งบนโลกนี้ แม้แต่คนปราชญ์ผู้เป็นที่เข้าใจกันว่าฉลาด เจ้าปัญญา และมีความรู้มากมาย ที่จริงแล้วนักปราชญ์เหล่านั้นมีความรู้มากกว่าบุคคลธรรมดาเท่านั้น มิได้ครอบคลุมไปถึงสรรพวิทยาการเท่าที่มีอยู่บนโลกเรานี้

เมื่อประชาชนได้รับการศึกษาอันมีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้รู้เรื่องราวต่าง ๆ ทางสังคมและประวัติศาสตร์ ทนคนทนเหตุการณ์และทนโลก เมื่อประชาชนมีศึกษาย่อมต้องมีความสนใจสิ่งแวดล้อม มีความรู้ กว้างขวางย่อมรอบรู้ อะไรดี ๆ และเข้าใจง่าย มีความคิดความอ่าน ช่างประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ อันเป็นประโยชน์ที่จะอำนวยความสะดวกสบายแก่มนุษย์ และสังคม เช่นทำให้สังคมเจริญ เมื่อหน่วยเล็ก ๆ เจริญแน่นอนชาติก็ย่อมจะเจริญ

เหล่านี้เป็นผลของการศึกษาที่มีต่อมนุษย์และสังคม ทั้งทางด้านวัตถุ เช่น สิ่งประดิษฐ์อันเป็นผลของวิทยาศาสตร์ ทางด้านจิตใจให้อยู่ในกรอบของศีลธรรม รู้จักทำนองคลองธรรม ผิดชอบชั่วดี และทางด้านอักษรศาสตร์ ก็ได้ให้ความรู้ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยเป็นไปในรูปคำราที่ผู้ทรงคุณวุฒิเรียบเรียงเอาไว้ และใช้เป็นคำร่าต่อมาจนบัดนี้

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าสถาบันการศึกษาอีกประเภทหนึ่งนั้น ได้แก่ห้องสมุด ห้องสมุดเป็นที่รวมของวิชาทุกแขนง อันมีลักษณะ เป็นไปในรูปเล่มของหนังสือ ทุกชนิดและทุกขนาด ห้องสมุดนี้แต่เดิมหมายถึงที่เก็บหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ แต่ปัจจุบันนี้ห้องสมุด คือ ที่รวมของวิทยาการทุกแขนง มีคำกล่าวหาห้องสมุด คือ มหาวิทยาลัยของประชาชน ห้องสมุดให้ความรู้ โดยมีหนังสือเป็นสื่อ และมีบรรณารักษ์เป็นผู้ช่วยเหลือ ห้องสมุดคงมีความมุ่งหมายจะให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้รับความรู้ ทุกด้านใช้เป็นที่ยืนยันว่า วัตถุประสงค์สำคัญของห้องสมุดคือการศึกษา ฉะนั้นห้องสมุดจึงเป็นสถาบันการศึกษาที่ติดกับสถาบันการศึกษาแห่งอื่น ๆ คือ ในการที่ต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ห้องสมุดใหม่ของใหม่ ความจริงเป็นดังเก่าแก่ มีมาแต่โบราณกาลก่อนคริสต์ศตวรรษ ในสมัยเมื่ออียิปต์รุ่งเรืองเจริญในศิลปศาสตร์ กษัตริย์อียิปต์ได้ทรงสร้างห้องสมุดไว้ ห้องสมุดที่มีชื่อเสียงมาก คือ ห้องสมุดที่เมืองอเล็กซานเดรีย รวบรวมหนังสือไว้มาก แต่ต่อมาถูกไฟไหม้ทำลายไป จากนั้นมาห้องสมุดก็ปรับปรุงโฉมหน้าเรื่อยมาจนถึงสมัยใหม่

ห้องสมุดมีบทบาทสำคัญในการศึกษามานานถึงกึ่งศตวรรษแล้ว และเป็นตัวการ
ที่ยิ่งเพิ่มความสำคัญในการฝึกฝนอบรมเยาวชน และห้องสมุด^{นี้}ได้ถูกจัดให้เป็นงานส่วนหนึ่ง
ของโครงการการขยายและส่งเสริมการศึกษา โดยเหตุ^{นี้}ห้องสมุด^{นี้}หนึ่งเดียวทุกชนิด ^{จะ}ทั้ง
เป็นตำหรับคำรา นิยายสาร วารสาร ตลอดจนถึง จดสาร ห้องสมุดจึงเป็นเสมือนโลกแห่ง
สรรพวิทยาการของบรรดานักศึกษาและผู้สนใจใฝ่หาความรู้ เมื่อห้องสมุดเป็นเครื่องมือ
ส่งเสริมการศึกษา การอ่านหนังสือก็เป็นเรื่องสำคัญที่ควรเอาใจได้ การชักจูงให้ประชาชน
เข้าไปใช้ห้องสมุดก็จะเป็นประโยชน์มาก สำหรับการทำให้ผู้คนนิยมการอ่านหนังสือ^{นี้}
ก็ควรจะต้องมุ่งให้มีนิสัยรักการอ่านหนังสือมาตั้งแต่เด็ก ๆ ^{ข้อ}นี้^{นี้}ต้องให้ครูและผู้ปกครอง
ร่วมมือด้วยจึงจะได้ผลดี จะเป็นการแก่นนิสัยรักการอ่านของเด็กไปด้วย ทำให้เด็กฉลาดรู้จักใช้
เวลาให้เป็นประโยชน์และเป็นเด็กดีในการอ่านหนังสือ^{นี้} นอกจากนี้นักศึกษาและผู้สนใจ
หรือผู้^{มี}นิสัยรักการอ่านเท่านั้นที่จะมาเป็นประจำ ฉะนั้นการจัดให้มีสิ่ง^{นี้}เร้าใจประชาชน ก็
เป็นการชักจูงให้ประชาชนเข้ามาใช้ห้องสมุดได้มาก เช่น การจัดสถานที่ให้เป็น^{นี้}ที่ดึงดูดใจคน
เพราะผู้^{มี}เข้ามาใช้ห้องสมุดทุกคนต้องการความสงบสบาย มีการจัดแสดงหนังสือ^{นี้}ดี ๆ ใหม่ ๆ
และที่^{นี้}กำลังอยู่ในความสนใจและความต้องการของประชาชน นอกจาก^{นี้}แล้ว ^{มี}บริการห้อง
สมุดเคลื่อนที่ วิทย์ ภาพยนตร์ โทรภาพ เป็นต้น

หนังสือพิมพ์และไมตรี จำแนกออกเป็นสามคั้ง บันเทิงคดี และวิชาการ ทั้งนี้
รวมถึงวรรณคดี และวรรณกรรมที่มีค่าอื่น ๆ อีกด้วย มีคำกล่าวที่ว่าวรรณคดีเป็นดัง
กระจกเงาถึงภาพสะท้อนถึงความเป็นไปและเหตุการณ์ในยุคของกวี ข้อนี้เป็นความจริงที่
กวีของยุคหนึ่ง ๆ ย่อมมีประสบการณ์และการตัดสินใจอย่างหนึ่ง ๆ ทำให้ผลของงานไม่เหมือน
กันจึงเป็นการแต่งยุคของกวีได้แน่นอน การได้อ่านหนังสือช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ ความ
เข้าใจทางสังคมและประวัติศาสตร์ เกิดความคิดคำนึงอยู่ในโลกของกวี ขจัดความเบื่อหน่าย
ซึ่งความเพืดเพดินให้บำบัดความอยากรู้อยากเห็นนอกจากนี้ยังช่วยประหยัดเงินอีกด้วย คือ
แทนที่จะเที่ยวเตร่กินเหล้าหาสุขเสีย

การอ่านหนังสือมีประโยชน์เช่นนี้ แม้กระนั้นก็มีผู้หย่อนสมรรถภาพในการอ่าน เห็นจะเป็นเพราะมีความรู้ น้อยและขาดความสนใจ ห้องสมุดจะทำงานให้บริการที่ดีได้ต้องร่วมมือใกล้ชิดกับสมาคม สโมสรต่าง ๆ ที่มีกิจการเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่

ในเมื่อห้องสมุดมีฐานะเป็นสถาบันการศึกษาประเภทหนึ่งคือ เป็นมหาวิทยาลัยของประชาชนแล้ว ห้องสมุดต้องมีลักษณะที่สัมพันธ์กับความเป็นสถาบันอันน่าเลื่อมใส ในการจัดห้องสมุดให้เป็นที่ดึงดูดใจคนนั้น ต้องอยู่ที่ความสวยงามของบรรณารักษ์ บรรณารักษ์ต้องทำงานอย่างหนัก ต้องเป็นผู้มีการศึกษาดี มีความรู้ ความชำนาญงานเป็นอย่างดี และมีเทคนิคในการจัดที่ใดส่วนใดที่เหมาะสมกับลักษณะของห้องสมุดที่ดีต้องถูกต้องตามลักษณะ คือ มีแสงสว่างอากาศดี บรรยากาศชวนให้เข้าไปใช้ห้องสมุด คือ ดีที่ท่าห้องเย็นตา เงียบสงบ แต่ต้องตั้งอยู่ในย่านชุมชน การคมนาคมสะดวก มีอุปกรณ์ทันสมัย มีเจ้าหน้าที่พร้อมเสมอ ที่จะให้บริการและอำนวยความสะดวกสบายให้ บรรณารักษ์จะต้องมีศิลปะในการเลือกสรรหนังสือเข้าห้องสมุด มักจะเป็นหนังสือที่ดีมีค่าควรแก่การอ่าน อ่านแล้วคุ้มค่า ไม่เสียเวลาเปล่า เพราะบรรณารักษ์จะทำเรื่องย่อ ๆ ไว้สำหรับบอกแก่ผู้ต้องการอ่านได้ทันที ว่าเป็นหนังสือที่มีเรื่องเกี่ยวข้องกับอะไร ดีหรือไม่ นอกจากนั้นบรรณารักษ์ยังต้องมีหน้าที่ให้บริการอื่น ๆ ด้วย เช่น แนะนำการหาหนังสือ การใช้หนังสือ และบริการ การตอบคำถาม ฯลฯ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ควรเอาใจใส่ เป็นเครื่องช่วยในการขยายและส่งเสริมการศึกษา ห้องสมุดในประเทศไทยเรายังไม่เจริญเพราะเพิ่งริเริ่ม ยังไม่แพร่หลายไป ประชาชนยังไม่รู้จักคุณค่าของห้องสมุด อันเป็นสถาบันการศึกษาที่ไม่จำกัดเพศ-วัย และวุฒิของผู้ศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเอง ไม่มีครูอาจารย์คอยอธิบาย มีบรรณารักษ์ช่วยแนะนำ โดยมีหนังสือเป็นครู และมาตรฐานการศึกษาของไทยยังไม่ดีพอ ขณะนี้ประมาณ ๔๐% และห้องสมุดไทยก็เพิ่งมีเมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๗ วิชาการห้องสมุดกำลังเป็นวิทยาการแขนงใหม่อยู่ในขณะนี้ นับว่าเป็นวิชาการที่ทันสมัยที่สุดว่าด้วยการจัดห้องสมุด การเลือกสรรหนังสือเข้าห้องสมุด และการจัดบริการ เพื่ออำนวยความสะดวก

ความสะดวกแก่ผู้เข้ามาใช้ห้องสมุด ฉะนั้นในการจะตั้งเดิมก็ควรทำไปพร้อมกัน นับว่า
ไทยยังดำดงอยู่มาก เพราะไทยเพิ่งจะตื่นเท่านั้น ทั้งทางด้านการศึกษาและทางด้าน
ห้องสมุด ฉะนั้นในการจะตั้งเดิมก็ควรทำไปพร้อม ๆ กัน เพราะทั้งการศึกษาและ
ห้องสมุดต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ห้องสมุดให้ความรู้อย่างกว้างขวางแก่ผู้สนใจศึกษาที่
ปรารถนาจะดำรงตั้งเดิมสมรรถภาพแห่งความรู้ของตนให้อยู่ในระดับที่ดีอยู่เสมอ นี่เป็น
อีกก้าวหนึ่งของชีวิตที่ไปสู่ความรุ่งโรจน์และความมั่งคั่ง เมื่อประชาชนสนใจในการ
อ่านหนังสือ ก็ช่วยให้การศึกษาดำเนิน เป็นการยกฐานะของตนเอง และยกระดับมาตรฐาน
การศึกษาของประเทศให้สูงขึ้น และแล้วประเทศก็จะเจริญวัฒนาถาวรสืบไป.

หนูละเบื่อผู้ใหญ่มากจริง ๆ

รณजन อินทรกำแหง

หนูต้องขออภัยคุณน้าคุณย่าเห็นว่าหนูเป็นเด็กไม่อยู่ดวนเด็ก ไม่บังคับ
ที่จะพูดก้าวร้าวถึงผู้ใหญ่ แต่เมื่อผู้ใหญ่และหนูต้องมีความสัมพันธ์กันแยกกันไม่ออก และ
ผู้ใหญ่ก็ยังอยากให้หนูทำโน่นทำนี่ เป็นโน่นนี่ตามที่ผู้ใหญ่อยากให้เป็น ไม่ว่าจะเป็นการ
พูด การกิน การปฏิบัติตน หรือธรรมเนียม ตลอดจนการอ่านหนังสือก็จะให้เหมือนผู้ใหญ่
แล้วอีกเยอะแยะค่ะ แต่หนูจะไม่จรรยาในสิ่งทั้งหมดในทันทีหรอกนะคะ เพราะเราคงจะไม่
มีเวลาพอที่จะทำถึงเช่นนั้นได้

เดี๋ยวคุณจะไม่เข้าใจว่า “ผู้ใหญ่” ที่หนูพูดถึงหมายถึงถึงใคร หนูจึงจะ
ขออธิบายถึง “ผู้ใหญ่” ตามประสาของหนูอย่างง่าย ๆ ว่า “ผู้ใหญ่” ของหนู
ก็คือผู้ที่สามารถใช้อำนาจบังคับให้หนูทำอะไรก็ได้ ไม่ให้ทำอะไรก็ได้ หรือจะ
ให้อะไรหนูก็ได้ ไม่อยากให้ได้ หรือจะแนะนำชักจูงให้หนูทำสิ่งใดด้วยอาการอันอ่อนโยน
น่ารักได้ ด้วยการบังคับขู่เข็ญอย่างไม่เห็นใจเด็กเลยก็ได้ รวมความว่า “ผู้ใหญ่” ของ
หนูก็คือ ผู้ที่หนูจะต้องเชื่อฟัง ทำตามไม่ว่าด้วยความพึงพอใจหรือด้วยการฝืนใจตนเอง
เป็นผู้ที่หนูจะต้องฟังพาดำค้ำและถือเป็นแบบฉบับไม่ว่าด้วยความยินดีเต็มใจหรือด้วยเหตุ-
การณ์พาไป คุณคงนึกว่า หนูช่างไม่มีความเป็นตัวของตัวเองเลยเถิด เอาแต่เที่ยวทำ

ตามเขาเรื่อยไป ก็จะทำอย่างไรได้ละคะ หนูยังเป็นเด็ก อ่อนค่อวัย อ่อนค่อความคิดและ
 ความรู้ เติญค่อตัวเองก็ยังไม่ได้เหมือนลูกนกน้อยที่ปีกยังไม่กล้า ขายังไม่แข็ง กัดของยดผู้
 ที่ตั้งกว่าด้วยวัยวุฒิ และคุณวุฒิ เป็นที่พึงพิงไปก่อนจนกว่าจะถึงเวลาอันสมควรที่หนูจะ
 สามารถเป็นที่พึ่งแก่ตนเอง และเป็นตัวของตัวเองได้โดยสมบูรณ์ใช้ใหม่คะ แต่ในระหว่าง
 ที่หนูกำลังรอวันแห่งความเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้าของหนูอยู่นี้ ใช่ว่าหนูจะไม่มีความรู้ดีถึถึกคิด
 อันเป็นของตัวหนูเองเลยเมื่อไร หนูมีอยู่เต็มอแหละคะ เพียงแต่ว่าหนูจะแสดงออกมา
 หรือไม่เท่านั้น อันที่จริงนะละคะ หนูยากจะแสดงอยู่เต็มอแหละคะ แต่ทว่า บางครั้งก็
 ปรากฏจะแสดง เพราะแสดงออกมาที่รักไม่พ้นที่จะต้องขัดกับพวกผู้ใหญ่ แล้วก็ใครเป็น
 ฝ่ายแพ้ฝ่ายผิดก็จะมีใครเดี่ย้อกละคะ ถ้าไม่ใช่หนูเหตุผลนะหรือคะ ส่วนมากก็เพราะความ
 เป็นเด็กของหนูนั่นเอง เพราะเหตุนี้แหละคะ หนูขเกยจะอารมณ์เสีย ขเกยจะอดทน
 ขเกยจะอดไปเที่ยว และเบือที่จะถูกเรียกว่าเป็นแกะดำ หนูก็เคยมักจะทำเป็นเด็กหัวอ่อน
 ดอนง่าย เพื่อความดีซทางกายสับยทางหูไปวัน หนึ่ง ๆ แแต่สำหรับคุณ คุณจะว่าหนู
 อดคิดแ่แแต่อย่างไรก็ตามที่เถอะคะ หนูต้องขอพูดบ้างละคะ

คุณคงได้ยินผู้ใหญ่พูดกันบ่อย ๆ นะคะว่า พวกเด็ก ๆ อย่างหนูนี้ละความรู้
 รอบตัวแคบมาก ไม่กว้างขวางไปกว่าที่เรียนจากครูในชั้นเรียนเลย ถ้าจะรูอะไรมากไปกว่า
 ความรู้ที่เรียนในชั้นเรียนก็เป็นความเหลว ๆ นอกด้นนอกทางไม่ได้ความ เช่น รูเรื่องทแ่
 เกินวัยของหนูควรจรู หรือรูเรื่องการแต่งตัวเพียวพ้าวจนเกินงาม หรือรู้จักตีทดนม
 กับร็อคแอนร็อคเดียจนน่ากลัวจะเป็นโรคต้นนิบาต เป็นต้น ซึ่งคำกล่าวเหล่านี้หนูได้ยินเคย
 จนเคยชิน อันที่จริงไม่ใช่หนูไม่อยากจะมีความรู้รอบตัวดี ๆ อันน่าโก้เก๋หรอกนะละ หนู
 อยากมีออกจะตายไป อยากจะให้มีคนชมว่าหนูเรียนเก่งรอบรู้น่ารัก แต่ทว่าพวกเด็ก ๆ
 บัญญาน้อย ๆ อย่างพวกหนูนั้น นอกจากจะคอยรับความรู้จากครูในชั้นแล้ว จะให้หนู
 สามารถไปหาความรู้ที่ไหนมาเพิ่มเติมให้ตัวเองได้ละคะ ดังโคที่หนูพอจะเข้าใจได้ง่าย ๆ
 เช่น ภาพยนตร์ หนูก็ไปดูบ่อย ๆ ดูไป ๆ หนูก็อดที่จะมีความรู้ดีถึถึกเดิมเดิมผ่นหวน
 ตามพระเองนางเอกในจอของหนูไม่ได้ พอพวกผู้ใหญ่เห็นอาการของหนูเข้าก็ทำท่าขวาง

เห็นว่าหนูใจแคบ หรือพวกเพื่อนผู้ชายของหนูที่นิยมศรัทธาในพระเอกนักดำน ก็พากัน
รวมหมู่ทำเป็นพระเอกหนึ่งบุ นอกจ้อ พวกผู้ใหญ่ก็โวยวายว่าน่ากลัวพวกเพื่อนผู้ชายของ
หนูเหล่านั้น จะต้องเดินทางไปดูอนาคตอันมืดมนทีเดียวแล้ว หรือบางทีเพื่อนฝูงของหนูบางคน
ที่ช่างเถาะช่างหาไปได้หนึ่งดื้อก็บรรยายถึงธรรมชาติของมนุษย์อย่างพิลึกพิลั่น หนูเห็นมัน
ดึกดึบซับซ้อนดึ้นๆ ย่อมมาอ่านบ้าง พอผู้ใหญ่เห็นเข้าก็ตกอกตกใจทำท่าจะตบ จนนุ
เองออกจรงแฉะไม่เข้าใจเลยว่าหนูจะปฏิบัติตามอย่างไรจึงจะถูกตองแฉะดังาม เพราะหนู
คิดเอาเองตามประสาของหนูว่า ดึงเด้นนั้นก็เป็นความรู้อบอ้อมอย่างหนึ่งเหมือนกัน

หนูได้ยินเขาพูดกันเหมือนกันแหละค่ะว่า ถ้าอยากเป็นคนฉลาดรอบรู้ จงเป็น
เพื่อนกับหนึ่งดื้อ บางคนเขายังพูดโพเพราะไปกล่าวนอกกระ เขาว่าหนึ่งดื้อนี้เป็นมิตรแท้ เป็น
มิตรในยามยากยามเป่าเป่เดียว ยามอันจนขัดสนความรู้ เขาบอกว่า หนึ่งดื้อจะพาเราไป
สู่ความรู้ความคิดใหม่ จะพาเราท่องเที่ยวไปรอบโลกอันน่าค้นหาค้นหาค้นคว้าในเวลาด
อันรวดเร็ว ไม่ต้องถึงแปดสิบวันด้วยซ้ำไป จะช่วยปลดปล่อยในยามทุกข์ จะช่วยเสริม
ความสุขในยามเบิกบาน และจะช่วยเพาะความรู้ ดึกอันดังามทั้งในด้านความรู้ ความคิด
จินตนาการตลอดจนรสนิยมให้เกิดขึ้น รวมความว่า หนึ่งดื้อจะเป็นประจักษ์แจ้งสว่างที่จะ
ช่วยลัดแสงขับไล่ความมืดมัวนานาประการ ให้พ้นไปจากทางเดินอันขรุขระของเรา และ
นำเราไปสู่ทางอันรุ่งโรจน์น่านิยม

หนูฟังเขาพูดแล้วก็เกิดศรัทธาเต็มใจ แต่หนูไม่ใช่คนที่จะยอมเชื่ออะไรได้ง่ายๆ
หรือกระคะ ก่อนที่หนูจะเชื่อถึงโคหนต้องขอพิสูจน์ด้วยตนเองเดี๋ยวก่อน แต่หนูเคราะห์ร้าย
หนูยังไม่มีโอกาสจะพิสูจน์ความเป็นมิตรแท้ของหนึ่งดื้อเลยคะ หนูขอให้คุณพ่อ-คุณแม่
ช่วยพิสูจน์ความจริงข้อนี้บ้าง ท่านก็อ้างว่า ท่านไม่มีเวลาจะมาช่วยแนะนำบอกกล่าว
เพราะท่านต้องทำมาหากิน ท่านเห็น้อยกับการหาเงินมาเลี้ยงหนูก็พอเพียงอยู่แล้ว จะให้ท่าน
ไปเที่ยวหาหนึ่งดื้อให้มาเป็นมิตรกับหนูนั้น ท่านเห็นจะไม่มีเวลาได้พักผ่อนเลยเป็นแน่ อย่าง
มากที่ท่านจะทำได้ก็คือ คอยตกใจเมื่อเวลาที่ท่านรู้ ดึกว่า หนูทำอะไรแปลกไปกว่าที่ท่าน
คิด หนูก็เห็นใจท่านว่าท่านไม่มีเวลา และท่านเห็นเหนื่อยมาากพอแล้วจริง ๆ

แต่หนูก็ยังไม่หมดหวัง เพราะหนูไม่ได้ยึดแต่ที่บ้านแห่งเดียว หนูไปโรงเรียน
ไปหาความรู้ทุกวัน หนูก็คิดว่าหนูคงจะพหาคำความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นการพิสูจน์ความเป็น
มิตรแท้ของหนังสือที่โรงเรียนได้ และยังเคยชวนหนูไต่ยีนเขาพูดกันบ่อยเหลือเกินว่ามีการ
ปรับปรุงวิธีการสอนเป็นแบบใหม่ ไม่ใช่วิธีที่ให้นักเรียนคอยฟังเด็กเชอร์จากครูฝ่ายเดียว
และท่องตามที่ครูสอน เพื่อให้สอบได้คะแนน หากแต่ว่าเดี๋ยวนี้ วิธีสอนแบบใหม่บอกว่า
ในชั้นเรียนนั้น พวกหนูแหละเป็นคนสำคัญที่สุด ไม่ใช่คุณครูเป็นคนสำคัญเหมือนเมื่อ
ก่อนแล้ว คุณครูจะต้องคอยสำรวจถึงเกิดความสนใจของหนูและคอยส่งเสริมแนะนำพร้อม
ทั้งปลุกฝังให้หนูรู้จักค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้มีความรู้เพิ่มเติมกว้างขวางขึ้น และ
เพื่อให้หนูมีความคิดริเริ่มเป็นของตนเองเกิดขึ้นด้วย และวิธีที่หนูจะค้นหาคำความรู้ให้เกิดขึ้น
กับตนเองนั้นก็คือ หนูต้องอ่านหนังสือให้มาก ๆ อ่านหนังสือทุกชนิด หนูไต่ยีนบทความ
ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยกล่าวว่า หนังสือมีหลายประเภท บางก็เป็นหนังสือที่
ให้ความรู้ทางวิชาการโดยตรงอย่างเดียว บางก็เป็นหนังสือให้ข้อเท็จจริงของสิ่งต่าง ๆ
และเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอุปคตินในโลกละ ซึ่งเราจะใช้สำหรับเป็นหนังสือค้นคว้าอ้างอิง
ได้ บางชนิดเป็นหนังสือนำท่องเที่ยวให้รู้จักดินแดนอื่นทั้งใกล้และไกลอย่างใกล้ชิดราวกับ
เราได้ไปพบเห็นมาด้วยตาเอง บางก็เป็นหนังสือประวัติศาสตร์ความเป็นมาในอดีตของ
ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งอ่านสนุกเหมือนกับนิทาน บางประเภทเป็นหนังสือแนะนำเกิด
ความรู้รอบตัวและการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และบางชนิดก็เพื่อความรื่นรมย์และ
ความเข้าใจในเรื่องราวของชีวิต เช่น หนังสือดนตรี วรรณคดี นวนิยาย เป็นต้น และ
เขายังอธิบายต่อไปอีกด้วยว่า เด็ก ๆ อย่างหนูนั้นจะต้องการแต่อาหารมีประโยชน์ เพื่อ
บำรุงสุขภาพทางร่างกายอย่างเดียวไม่เพียงพอ หนูต้องการอาหารดีเพื่อบำรุงสมองและ
บำรุงจิตใจด้วย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยและดูเหมือนจะยิ่งกว่าด้วย ถ้ากล่าวกันว่า “ร่าง
กายจะสมบูรณ์แข็งแรงนั้นย่อมเนื่องมาจากจิตใจอันดีได้เป็นสำคัญ” นั้นเป็นความจริง และ
อาหารที่จะบำรุงสมองหนูให้ฉลาดเฉลียวเปรี๊ยะปราชญ์ และจิตใจให้ดีได้ก็คือหนังสือ
ที่ตนเอง

คงนแหละคะ หนูจึงหวังว่าวิธีการสอนแบบใหม่ของคุณครูคงจะช่วยให้หนูได้มีโอกาสพิสูจน์ความจริง ที่ว่าหนังสือคือมิตรแท้ได้บ้างเป็นแน่ แต่หนูก็คงผิดหวังอีกตามเคย บางทีคุณครูก็บอกให้หนูไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเหมือนกัน แต่คุณครูบอกเฉย ๆ คือ จดชื่อหนังสือให้หนูไปอ่านเท่านั้น หนูก็ไม่รู้จะเข้าใจวิธีอ่านว่าจะอ่านอย่างไร จึงจะไม่เสียเวลามากและจับใจความสำคัญได้ หนูต้องเสียเวลานาน ๆ จนทำการบ้านไม่ใคร่ทัน หนูเลยไม่ค่อยสนุก เกือบ ๆ จะเบื่อกันแล้ว ถ้าไม่คิดนิดหนึ่งว่าหนูยังต้องการพิสูจน์ความเป็นมิตรแท้ของหนังสือ แต่บางทีคุณครูก็ไม่ให้ไปอ่านเฉย เพราะถ้าหนูอ่านเต็มโตคุณครูก็ต้องอ่านด้วย มิฉะนั้นเราจะคุยกันไม่รู้เรื่อง และคุณครูก็ว่าคุณครูไม่มีเวลาว่างมากนัก นอกจากเวลาที่หนูเข้าไปในห้องสมุดก็ต้องไปอื่นเก้ ๆ กัง ๆ ไม่ทราบว่าจะเดินไปหยิบอะไรที่ตรงไหน เพราะไม่มีบรรณารักษ์จะคอยอยู่ประจำห้องสมุดเพื่อช่วยแนะนำหนู หนูแอบได้ยินคุณครูพูดกันว่า กระทรวงไม่มีงบประมาณจะจ้างบรรณารักษ์มาประจำเต็มเวลา และคุณครูในโรงเรียนก็ไม่ค่อยมีใครอยากทำหน้าที่บรรณารักษ์ เพราะนอกจากจะเหนื่อยมากเป็นพิเศษแล้ว ยังถูกใคร ๆ มองคด้ายกับเป็นเพียงคนเฝ้าห้องหนังสือหรือคนรับใช้ในห้องสมุด ซึ่งดูทำงานสบาย ๆ แล้วก็ไม่ได้รับเกียรติยศดั่งที่ ความดีความชอบก็ไม่มี หนูฟังแล้วรู้สึกแปลก หนูคิดเอาเองว่า ถ้าคุณครูใหญ่และคุณครูในโรงเรียนทุกคนดำเนินการสอนตามแบบใหม่จริง ๆ ก็ควรจะต้องจัดหาหนังสือให้พวกหนูอ่านกันแล้ว ห้องสมุดก็ต้องมีความสำคัญและถึงแม้ไม่มีใครปฏิบัติตำแหน่งบรรณารักษ์เป็นแน่ แต่นั่นแหละคะ ความคิดของเด็ก ๆ อย่างหนูใครจะมาเห็นสำคัญ แต่เมื่อหนูเป็นผู้เดียวประโยชน์ แม้จะไม่มีโอกาสพูด หนูก็ควรมีสิทธิ์ที่จะคิดบ้างใช้ไหมคะ

แต่หนูก็ยังไม่ได้ระความพยายามนะคะ หนูอดค่าที่รวบรวมส่งค่าค่าใช้จ่ายและค่าขนมของหนูพอได้ประมาณราคาค่าหนังสือเล่มหนึ่ง หนูก็ออกเดินสำรวจร้านหนังสือเพื่อหาหนังสือดี ๆ ที่เขาว่าเหมาะสมกับเด็ก ๆ อย่างหนู แต่คุณคะ หนูเดินแล้วเดินอีกนาน ๆ หรอกคะ จึงจะโชคได้พบเล่มหนึ่ง หนูลองถามผู้ใหญ่เจ้าของร้านหนังสือดูว่าทำไมไม่พิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก ๆ อย่างหนูอ่านบ้าง เขาบอกว่า ขายไม่ดีไม่มีกำไร

จะให้เขาได้เห็นแต่กับความเจริญงอกงามของพวกหนูเป็นใหญ่อย่างไรได้ ในเมื่อเขาต้องการเงินหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของเขา หนูพึ่งแต่ได้เห็นใจอกเหมือนกัน

นี่แหละคะ คุณคะ จนเดี๋ยวนี้หนูก็ยังไม่มีโอกาสได้พิสูจน์ความจริงที่พวกหนูตั้งข้อสงสัยกันมานานว่าจริงหรือไม่ แต่ถ้าหากคุณสามารถได้ยินใคร ๆ เขาว่า พวกหนูซึ่งมีความรู้คับแคบจริงดังที่หนูหวังว่าคุณคงจะเห็นใจพวกหนูบ้างนะคะ บางทีหนูก็อดน้อยใจไม่ได้โดยกะเมื่อได้ยินผู้ใหญ่ที่เคยผ่านต่างประเทศมากด่าว่า เด็กไทยไม่สนใจอ่านหนังสือเพื่อฝึกฝนกันกว่าผู้เด็ก ๆ ในญี่ปุ่นและอเมริกาไม่ได้ เขาพากันไปห้องสมุดจนแน่นไปหมด นี่แหละคะที่ทำให้หนูเบื้อผู้ใหญ่ที่ช่างไม่เห็นใจหนูเลย คุณก็เห็นแล้วว่าหนูได้พยายามเพียงไรที่จะหาความฉลาดรอบรู้ได้ตัว ต้องจัดสร้างห้องสมุดให้พวกหนูเหมือนอย่างญี่ปุ่นและอเมริกา เขาสร้างให้พวกเด็ก ๆ ของเขาบ้างดิคะ แล้วต้องมาคอยดูกันว่า เด็กไทยอย่างหนูจะรู้เขาได้หรือไม่

ทุกวันนี้หนูก็คิดอยู่แต่ว่า เมื่อไรหนูจะโชคค้กับเขาบ้าง เมื่อไรผู้ใหญ่จึงจะเข้าใจและถนองความต้องการของหนูเสียที แม้หนูจะโชคร้ายหนุกอดที่จะดีใจกับพวกเพื่อนเด็กอื่น ๆ ที่เผชิญโชคค้มีผู้ใหญ่ที่เข้าใจเขาเสียมิได้ เพราะอย่างน้อยก็เป็นกำลังใจให้หนูมองเห็นว่าในไม่ช้าสักวันหนึ่งหนูคงจะได้เป็นคนโชคค้บ้าง และหนูขอขอบพระคุณท่านผู้ใหญ่เหล่านั้นเป็นอย่างยิ่ง

RURAL LIBRARY SERVICE

by

Mary Anglemyer

บริการห้องสมุดในชนบท

แมรี แองเกลไม

เฉลิมวรรณ ชุตรพยัคฆ์ (แปล)

Bringing reading materials to the rural areas is particularly important in Thailand for a number of reasons. Most obvious is the fact that the vast majority of Thai people live, not in the cities, but in the country. But the difference in educational opportunities is practically in inverse ratio to the percentage of people located in the cities as against the country. Of village people who have been to school, the great majority have only completed

การนำวัสดุในการอ่านไปสู่ท้องที่ชนบทในเมืองไทยเป็นถึงสำคัญอย่างยิ่งด้วยเหตุผลหลายประการ ที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือเพราะเหตุที่ว่าประชาชนส่วนมากมิได้อยู่ในตัวเมือง แต่หากอยู่ในชนบท โอกาสที่จะได้รับการศึกษานั้นได้ล้น กว้างไกล ระหว่างเปอร์เซ็นต์ของจำนวนพลเมือง ที่อยู่ในเมือง กับพลเมืองที่อยู่ในชนบท ส่วนมากคนตามหมู่บ้านเรียนจบชั้นประถม ๔ ในขณะที่ชาวกรุงเทพฯ ส่วนมากเรียนจบชั้นมัธยม มีน้อยเหลือเกินที่จะหยุดเรียนเพียงประถม ๔ ยิ่งกว่านั้นในเมืองยังมี หนังสือ วิทยุ หนังสือพิมพ์รายวัน

บริการห้องสมุดในชนบท

๓๕

pratom 4, while in Bangkok, of those who attend school, the great majority have completed the matayom levels and only a small proportion stop at pratom 4.

Further, in the cities there are cinemas, radio, plentiful newspapers and magazines and an increasing number of libraries and book stores for those who

can afford to buy books. Thus the opportunities for continuing one's education are limited only by the citizen's interest and pocket book,

whereas in most villages there is absolutely nothing to read except school

textbooks. In general villagers do not

have as much money as city people so they could not buy books, magazines or newspapers even if they were available.

Yet without them, they lose the literacy

they have barely achieved in school and

cannot play the important role in their

country's life which is rightfully theirs.

และรายอื่น ๆ ห้องสมุดและร้านขายหนังสือ
สำหรับผู้ที่ซื้อหาได้ โอกาสที่จะศึกษา
หาความรู้ต่อไปของคนในเขตนี้ จึงขึ้นอยู่กับ
ความสนใจของท่านเหล่านั้นเท่านั้น ส่วน
ชาวชนบทนั้นไม่มีอะไรจะอ่าน นอกจาก
หนังสือเรียน และโดยทั่วไปชาวชนบทก็ไม่มี
เงินซื้อหนังสืออ่านนัก ถึงแม้จะมีขาย
โดยเหตุนี้ความสามารถในการอ่าน ซึ่งได้เคย
มีมาจากโรงเรียนจึงหมดไป และไม่สามารถ
จะมีส่วนในเรื่องสำคัญๆของบ้านเมืองตามสิทธิ
ของคน

Villagers want to read and will if given the opportunity. A striking example of this occurred recently in the village of Nong Khon. One of the services the TUFEC Library has provided to villages in the laboratory area is subscribing to newspapers for the villages. Other sections combine to produce a wall newspaper "Sermtin". But of both of these kinds of newspapers there are usually only one or two copies for the entire village. Most of these people read with difficulty and very slowly. In the busy rice planting season just past, the people voiced their regrets that they couldn't keep up with the news as they hadn't time to either go to the reading room and read the paper or read it and pass it on as they were expected to do. They asked the students if there wasn't some way they could have a paper for each house. The students from TUFEC and TURTEP (there happen to be students from both

วารสารห้องสมุด

ชาวชนบทต้องการอ่าน และจะอ่านเมื่อมีโอกาส มีตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเกิดขึ้นที่อำเภอหนองขอน ห้องสมุดของ ศ.อ.ศ.อ. ได้ตั้งหนังสือพิมพ์ให้แก่หมู่บ้านในเขตทดลองเป็นประจำ ส่วนในเขตอื่นก็จัดให้เหมือนกัน หนังสือพิมพ์ แต่บริการทั้งต้องอย่างนั้น มีหนังสือพิมพ์เพียงหนึ่ง หรือ สองฉบับ เท่านั้น สำหรับหมู่บ้านทั้งหมู่บ้าน คนส่วนมากอ่านกันด้วยความลำบากและอ่านช้ามาก ในฤดูทำงานที่ผ่านไปไม่ได้ มีเตียง แสดงความเคียดใจ ที่เขาไม่อาจจะติดตามข่าวสารต่าง ๆ เพราะไม่มีเวลาจะเดินไปอ่านหนังสือ หรือแม้จะอ่านแล้วส่งต่อไปให้ผู้อื่น ดังที่กล่าวหนดไว้ เราได้ขอร้องนักเรียน (ของเรา) ที่จะให้หนังสือไว้แก่ทุก ๆ บ้านได้หรือไม่ นักเรียนของ ศ.อ.ศ.อ. และของ ร.ร. ผักหักครุ (ซึ่งบังเอิญไปทำงาน อย่างเดียวกัน ที่หมู่บ้านนั้น) จึงได้ช่วยกันออกหนังสือข่าว ว่าด้วยเรื่องที่นำสนใจโดยเฉพาะสำหรับหมู่บ้าน ทุกบ้าน จึงได้มีฉบับหนึ่งเป็นของคน เพื่ออ่านขณะที่หยุดพักเวลาเที่ยงเมื่อกลับมาจากนา เราอาจจะวัดความนิยมในหนังสือนี้ได้ โดยถามหลายครอบครัวที่เดียวที่ได้ใจคือหนังสือข่าวนี้ ไม่อ่านในบ้านก็อ่านในกระท่อมกลางนา

institutions working in this village) got together and produced a mimeographed newsletter of topics of particular interest to the village. Now each household has its own copy and in any time of rest-at noon or when they come in from the field-one can note the popularity of this paper by the number of families poring over it in their homes or in their field huts.

But production of such materials, distribution of free posters and pamphlets can only begin to scratch the surface of the problem. Books are needed to meet the reading needs of people everywhere. Circulating book-boxes are probably the next step. The Ministry of Education is already providing some of these but on a very small scale and not in the places where they are really needed. Book-boxes usually go to the changwad or amphur library. But how often do villagers get to the amphur even, let alone the changwad? Further,

แต่การทำหนังสือข่าว แจกแผ่นป้าย ใบปลิวเช่นนี้ เป็นการแก้ปัญหาอย่างผิวเผิน หนังสือต่างหากที่คนไม่ว่าที่ใดต้องการจะอ่าน ในชนต่อไปอาจจะมี ตู้หนังสือเคลื่อนที่ที่กระทรวงศึกษาธิการได้จัดการในเรื่องนี้ บ้างแล้ว แต่ยังอยู่ในวงแคบ และจัดทำมิใช่ในตำบลที่คนต้องการจริง ๆ ตู้หนังสือของกระทรวงฯ มักจะไปตั้งจังหวัดและอำเภอ จะมีชาวชนบทสักกี่คนที่ได้เข้าไปในจังหวัดหรืออำเภอ ยิ่งกว่านั้นห้องสมุดเคลื่อนที่เหล่านี้ ไม่ได้ให้ยืมเปล่า ๆ ค่าธรรมเนียม ๕ บาท นกมากเกินไปสำหรับคนเหล่านี้ ห้าบาทจะเป็นค่าขนมกลางวัน ของลูก ที่ไปโรงเรียนได้ถึง ๒๕ วัน ดังที่ควรจะทำที่สุดคือ ห้องสมุด

too frequently these libraries are not free. Even the customary fee of 5 bahts is too much for most people to pay. This amount would provided a child with an adequate school lunch every day for 25 days. What is needed are real travelling libraries to bring books to the villagers and freely. It is the duty of the public library to provide this service. Thailand is fortunate in that most country people live in villages rather than on isolated farms so it is easy to reach all the interested readers from one central point in the village.

The Ministry of Education has done good work in providing bookmobiles in Bangkok area. But such elaborate vehicles are unnecessary, impractical and too expensive for village work. Village roads will not usually permit the passage of motor vehicles and there are no repair crews available. There are, however, various forms of indigenous

เคลื่อนที่ จะต้อง นำหนังสือไปส่ง ชาวบ้าน โดยไม่คิดมูลค่า เป็นหน้าที่ของห้องสมุดประชาชนที่จะให้บริการเช่นนี้ ยิ่งคิดหนักหนาท ชาวชนบทของไทยรวมกันอยู่เป็นหมู่บ้าน มิได้แยกย้ายกันอยู่ในท้องนา จึงเป็นการง่ายที่จะเข้าถึงผู้อ่านที่สนใจได้โดยเขาไปที่ ศูนย์กลางแห่งเดียวในหมู่บ้านนั้น

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการ เป็นอย่างดี ในการ จัดรถหนังสือเคลื่อนที่ ในย่านพระนครแต่พาหนะที่ปรารถนาเช่นนั้น ไม่จำเป็น ไม่เหมาะสม และแพงเกินไป สำหรับจะใช้ ในหมู่บ้าน ถนนในชนบทมักจะไม่ได้พอสำหรับยานยนต์ และช่างซ่อมก็หายาก มีวิธีที่จะคิดแปลง ทำ ห้องสมุดเคลื่อนที่ได้ หาดายแบบใน อำเภอวาริน ได้ใช้ รถม้า กันมานาน แล้ว เมื่อ เห็นว่า บริการ หนังสือ ไม่เพียง พอ แก่

transport which can be adapted for use as travelling libraries. In amphur Warin pony cart have long been in use. When the staff at the TUFEC Library found the book-boxes inadequate to meet the needs of the villagers, we turned to the pony cart as an answer to the problem. The Construction and Crafts Section designed and built the body to house the books. It consists of a wood frame, bamboo floor and hardboard walls and roof, all designed for durability and lightness. On each side are three shelves with flaps which open horizontally. The upper part lifts up and forms a shelter for readers browsing among the books, the lower part lets down, forming a counter. Movable book-ends, invented by the Sections, keep the books in place while the cart is travelling. The base was built by a local cart maker on the lines of the original cart. These carts are generally pulled by one horse.

ความต้องการของชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดของ ศ.อ.ศ.อ. ก็หันมาใช้รถม้าเป็นการแก้ปัญหา แผนกก่อสร้างและฝีมือได้ช่วยออกแบบและสร้างตัวถังให้สำหรับเก็บหนังสือ ประกอบด้วยโครงไม้ ฝืนไม้ไผ่ ฝาและหลังคาไม้อัด ทั้งหมดนี้ออกแบบเพื่อให้ทนทานและเบา ทั้งต้องข้างเป็นชั้น ๆ ไม้ฝืนเปิดได้ตามแนวนอน ฝาด้านบนยกขึ้นเป็นหลังคาให้ผู้อ่านค้นหาหนังสือ ด้านล่างปล่อยลงมาเป็นที่พักเขียนหนังสือ ที่ก้นหนังสือซึ่งแผนกก่อสร้างก็ทำให้ สำหรับบังคับหนังสือให้อยู่ กับที่ขณะรถเคลื่อนไปฐาน ของรถสร้างโดยช่างต่อเกวียน ฝืนเมืองทำตามวิธีเดียวกับทำเกวียนแบบเก่า รถนี้ตามธรรมดาใช้ม้าควเดียวลาก แต่ถ้าบรรทุกหนักมาก และจะเดินทางไกล ก็พ่วงม้าไปข้างหลังด้วยอีกตัวหนึ่ง แล้วเปิดย่นก้นเมื่อควข้างหน้าเหนื่อย วิธีนี้ปรากฏว่าม้าตัวหน้าลากหนักเกินไป จึงจัดใหม่ให้เทียมม้าม้าสองตัวเรียงกัน ติดกับแอกไม้ไผ่ตามอัน วิธีนี้มาวิ่งได้เร็วขึ้น และน้ำหนักก็ลดลงก่เบาบางลง รถพ่วงเมืองได้เคยแบบรถก้นมาก ราคาที่แท้จริงยังบอกไม่ได้ เพราะ ศ.อ.ศ.อ. มีม้าอยู่แล้ว และ

If there is a heavy load or a long distance to travel, a spare horse is hitched behind and the horse switched as the front one tires. We found this was too hard on the lead horse so the same Section devised a system for hitching the horses tandem within three bamboo shafts. Since this change the horses travel at greater speed and with much less strain. Already this feature has been copied by another local cart. Exact costs are not available as TUFEU already had horses and the Construction and Crafts Section provided its services without charge but we estimate that the total cost of construction and horses would be about 4,000 bahts. Maintenance charges consist of the pay of the driver and food for the horses, approximately 4,500 per year. These costs will vary according to locale and according to what form of traction is used. If horses are available, they are the best as they

การต่อกรัดราง แผนกรัดราง และงานฉั่ม
ก็ทำโดยมิได้คิดเงิน แต่พอจะคร่าวๆ ได้ว่า
ทั้งม้า และรถรวมกันประมาณ ๔๐๐๐ บาท
ค่าใช้สอย ค่าคนขับ และอาหารม้า ประ
มาณปีละ ๔๕๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายนั้นอาจจะ
เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของท้องถิ่นต่าง ๆ
ถ้ามีม้า ม้าเป็นสัตว์ที่ดี เพราะเร็วกว่าวัว
หรือควาย ศักดิ์ของรถอาจจะยกไปใช้บน
ดัดวัวหรือดัดควายก็ได้ตามใจ ความกว้าง
ก็เท่า ๆ กับความกว้าง ของถนนใน หมู่บ้าน
ซึ่งโดยปกติก็เป็นทางเกวียน หรืออาจจะยก
ไปได้เร็วในท้องถิ่น ๆ นั้นเป็นทางคมนาคม

are faster than oxen or buffaloes but the body can be mounted on an ox-cart or buffalo cart if desired. Its width is based on the tracks of village roads which are usually cart tracks. It can also be mounted on a boat in areas where water is the channel communication.

Books are the expensive item. TUFEC's initial outlay was 10,000 bahts. As the cart has not yet been operating a year it is impossible to say what replacement charges will be.

The method of operation is as follows: The schedule is made up at TUFEC so the travelling library visits each village once a month. The book stock is kept at the TUFEC library in a separate collection. Books are classified according to the Dewey Decimal Classification but not fully cataloged, an author card only is prepared for record-keeping. One of the students suggested that since numbers didn't mean anything

หนังสือเป็นรายการที่แพงมาก ในชั้นต้น ศ.อ.ศ.อ. กำหนดเงินให้ ๓๐,๐๐๐ บาท ในขณะที่รถมาทำการมายังไม่ถึงปี จึงยังพูดไม่ได้ว่าผลจะเป็นประการใด

วิธีดำเนินการมีดังต่อไปนี้ ศ.อ.ศ.อ. ได้ทำกำหนดเวลาให้ ห้องสมุดเคลื่อนที่ แวะที่หมู่บ้านหนึ่ง ๆ เดือนละครั้ง ที่เก็บหนังสืออยู่ที่ห้องสมุด ศ.อ.ศ.อ. โดยแยกเก็บไว้ต่างหาก หนังสือเหล่านี้จัดหมู่ตามแบบคิว และจัดทำบัตรรายการเต็มๆ ทำแคบครึ่งข้อผู้แต่ง นักเรียนคนหนึ่งแนะนำว่า देखหมู่บ้านไม่มีความหมายอะไรสำหรับชาวบ้าน ควรจะใช้แถบสีต่าง ๆ แปะหนังสือ เพื่อความสะดวกจดจำในการเก็บเข้าชั้น และแยกประเภทหนังสือที่เขาต้องการ เรากรับคำ

to villagers we put colored tabs on the books as well for ease in shelving and in identifying the books the villagers want. We adopted this suggestion and each book now has its colored label, white for morals, yellow for religion and so on. When the cart is ready to go out the staff selects the books to go on that trip. Each book has two book cards, one is kept at TUFEQ with the name of the village it went to and the date recorded on it. This is to insure that different books go to the village the next time. The other is for keeping record of the borrower in the usual manner.

In each village the education student is responsible for the library. His function is to supervise the driver, to make sure the villagers know the date the cart is coming, to see that books returned get back on the cart before it leaves the village, but above all to see that he and other members of

แนะนำ ฉะนั้นหนังสือทุกเล่มจึงมีป้ายติด
ตัวว่าเป็นหนังสือธรรมจริยา ติดเหลืองสำหรับ
คำสอน ฯลฯ เมื่อรถเตรียมจะออกไป เจ้า
หน้าที่จะคัดเลือกหนังสือให้นำไปด้วย หนังสือ
แต่ละเล่มมีบัตรอยู่สองบัตร บัตรหนึ่งเก็บ
ไว้ที่ ศ.อ.ศ.อ. เพื่อให้รู้ชื่อหมู่บ้านและวันที่
หนังสือนั้นถูกนำไป ทั้งนี้เพื่อว่าในคราวต่อไป
จะได้นำหนังสือเดิมอันไปนั้น อีกบัตร
หนึ่งสำหรับเขียนชื่อผู้ยืมตามธรรมดา

ในหมู่บ้านหนึ่ง ๆ นักเรียนฝึกหัดครู
เป็นผู้ดูแลห้องสมุด มีหน้าที่คอยแนะนำคน
ยืมรถ และเตือนให้ชาวบ้านรู้เวลาที่รถจะมา
ตรวจดูว่า หนังสือได้ถูกส่งกลับคืนหมด เรียบ
ร้อยแล้ว ก่อนที่รถจะออกจากหมู่บ้านไป
ถึงลำดับสุดท้ายที่สุดคือจะต้องรู้จักหนังสือ และให้
คำแนะนำแก่ชาวบ้านได้ ในหมู่บ้านนั้นจะมี
คนหนึ่งได้รับตั้งให้เป็น “บรรณารักษ์หมู่

บริการห้องสมุดในชนบท

๔๓

the team know the collection and can recommend books to the villagers. In each village there is a person appointed as "village librarian". His duties are to loan books, to see that they are returned before the cart arrives and to re-loan books between visits. If a villager finishes the book he has borrowed, he may take it to the village librarian and exchange it for another that someone else has finished. When the students are not in the village, as in vacations for instance, the village librarian has the whole responsibility. When the TURTEP cart starts operating in the near future, it will be based at the school and one of the teachers will be "village librarian". The pony cart remains in the village overnight during which time the library is open specified hours, usually from 4 to 9, the time most convenient for the villagers.

In the brief time we have been operating this travelling library, certain

บ้าน" มีหน้าที่ให้ขอยืมหนังสือ และเก็บหนังสือคืนก่อนที่รถจะมา และให้ขอยืมต่อระหว่างที่หนังสืออยู่ที่นั่น เมื่อคนหนึ่งอ่านจบแล้วก็เอาไปคืนบรรณารักษ์ แลกเอาเล่มอื่นที่คนอื่นอ่านจบแล้วไป เมื่อนักเรียนของเราไม่อยู่ในหมู่บ้าน เช่นเวลาปิดโรงเรียน "บรรณารักษ์หมู่บ้าน" จะทำหน้าที่แทนหมดทุกอย่าง เมื่อรถมาของโรงเรียนฝึกหัดครูจะเริ่มงานในเร็ว ๆ นี้ จะได้ทำการที่โรงเรียนให้ครูคนหนึ่งเป็น "บรรณารักษ์หมู่บ้าน" รถมาจะค้างคืนในหมู่บ้านและเปิดห้องสมุดเวลาพิเศษ จากบ่าย ๔ โมง ถึง ๓ ทุ่ม ซึ่งเป็นเวลาสะดวกที่สุดของชาวบ้าน ในช่วงเวลาอันสั้นที่ได้จัดทำห้องสมุดเคลื่อนที่นี้ ได้ทราบความจริงบางประการซึ่งอาจจะเป็นที่สนใจ คือ

facts have emerged which may be of interest to others.

Reading tastes. Villagers like small books. Villagers are hard-working people and they do not have much time to read ; not being accustomed to reading, they read slowly. Big books frighten them and they lose the thread of what they are reading in the interval between readings. To be able to finish a book gives them a sense of accomplishment. In the Northeast, they prefer books in the local language, books about morals, folklore, religion and local history. In the beginning it is advisable to have a large stock of the kinds of books people like to attract their interest but we would not be fulfilling our obligation if we supplied only these. Learning through books is an essential part of fundamental education. Books on health, agriculture, home economics and other topics to improve the life of the villager as well as books to broaden the scope

รสนิยมในการอ่าน ชาวบ้านเหล่านั้นชอบหนังสือเล่มเล็ก ๆ เป็นผู้ที่ทำงานหนัก และไม่มีเวลาอ่านหนังสือมากนัก อ่านไม่ค่อยและอ่านช้า ครั้นคร้ามคือหนังสือเล่มใหญ่ ๆ และในขณะที่หยุดไปนั้น เรื่องที่กำลังอ่านอยู่ก็ขาดตอนไป ถ้าอ่านหนังสือจบได้สักเล่ม จะรู้สึกว่าเป็นความดีเร็วทีเดียว ในภาคอีสานเขานิยมหนังสือภาษาพื้นเมือง หนังสือธรรมจรรยา นิยาย หนังสือธรรมะ และประวัติของท้องถิ่น ในตอนต้นที่เราควรจะมีหนังสือประเภทที่คนชอบให้มากที่สุดคือความสนใจ แต่ถ้าเราหาไม่เพียงพอแล้ว เราก็ยังปฏิบัติหน้าที่ไม่สมบูรณ์ การเรียนรู้จากหนังสือเป็นส่วนสำคัญยิ่ง ส่วนหนึ่งของการศึกษามูลฐาน จึงควรจะมีหนังสือดุษฎีวิทยานิพนธ์ การเกษตร เศรษฐกิจในครอบครัว (หรือคหเศรษฐศาสตร์) และเรื่องอื่น ๆ ที่จะช่วยเตือนระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้าน รวมทั้งหนังสือที่จะช่วยให้ความรู้ทั่วไปกว้างขวางขึ้น เช่น หนังสือชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ไทย มิใช่เพียงประวัติท้องถิ่นเท่านั้น และจะต้องพยายาม

of his general knowledge such as biography and national, rather than local history, should be included and every effort made to interest the villagers in them.

Care of books. It is essential that books be made freely available to villagers, therefore we have open shelves and borrowers merely sign their names to borrow books. Villages are small and most of the residents are known to one another so a person's name is sufficient guarantee. Occasionally people from other villages have asked to borrow books but we have felt it wiser to restrict borrowing to the residents of the village where the travelling library is stopping. Losses from books not being returned have been small but we have had considerable loss from damaged books. One reason is that the kind we buy are cheap cheaply made so they deteriorate rapidly. The other reason is one perhaps we should have realized but

ทุกทางให้เขาเกิดความสนใจในหนังสือเหล่านี้
น้อย

การรักษาหนังสือ เป็นสิ่งสำคัญที่ว่า
หนังสือจะต้องเป็นดังได้แปลสำหรับชาวบ้าน
จึงได้มี " หนังสือนัก " และผู้ยืมเพียงแต่เซ็น
ชื่อชื่อไป หมู่บ้านเหล่านี้เด็ก และ
ชาวบ้านส่วนมากไม่รู้หนังสือ จนกระทั่งขอ
บุคคลเท่านั้นที่เชื่อถือกันได้ มีบางครั้งมีคน
จากหมู่บ้านอื่นมาขอยืมหนังสือ แต่เราไม่เห็น
ว่า ควรจะจำกัด การ ขอยืมให้ อยู่ใน หมู่บ้าน
บ้านของหมู่บ้านที่ห้องสมุดเคลื่อนที่เข้าไปและ
หนังสือหายเพราะไม่ตั้งคนหนึ่มน้อย ที่เคย
หายมากเป็นเพราะหนังสือชำรุด ถ้าเหตุหนึ่ง
ก็เพราะเราซื้อหนังสือราคาถูก และทำอย่าง
หยาบ ๆ จึงบอบสลายเร็ว อีกเหตุหนึ่งที่เรา
ควรจะได้รู้แต่เราไม่รู้คือ ชาวบ้านไม่
ใครได้พบหนังสือ จึงไม่รู้ว่าจะปฏิบัติอย่างไร
หลายครั้ง หลายหน ที่ได้เห็นเขา เหวี่ยง ลงไป
บนพื้น หรือเด็กเอามาเตะเล่น เราได้
พยายาม ชี้แจง ให้เขา รู้ว่า ขอบ ต้อง หนังสือ
แผ่นใดที่ค้นศึกษาถ้าจัดจัดทำ แผ่นป้ายชุด

didn't. Villagers never having seen books do not know how to treat them and too often we have seen them thrown on the floor or being chewed by the baby. We are trying to instruct the borrowers in better handling of the books. The Audio-Visual Aids section is producing a series of posters, of which the first is shown here, to attract attention to the care of books in a humorous way.

Personnel. This is the major problem in an undertaking of this sort. At TUFEC and TURTEP the solution is made easier as the library operates through the students in the villages. Where the education students and other team select books, reading to those who cannot read, the travelling library has its maximum success. In other villages, only those who already can read well and are persistent in searching out what they want themselves, are getting the benefit of the books. In organizing a

วารสารห้องสมุด

หนึ่งซึ่งได้แสดงให้ดูเป็นครั้งแรกกัน เพื่อ
ให้สนใจในการเก็บรักษาหนังสือด้วยวิธีต่างๆ

เจ้าหน้าที่ นี่เป็นปัญหาใหญ่ในการ
ทำงาน ที่ ศ.อ.ศ.อ. และโรงเรียนฝึกหัด
ครู แก้ปัญหาได้ง่ายเพราะห้องสมุดทำงาน
โดยใช้ นักเรียน (ของคนที่ไปฝึกงานอยู่)
ณ ที่ซึ่งนักเรียนฝึกหัดครูและผู้ร่วมงานอื่น ๆ
เต็มอกเต็มใจ และทำงานใกล้ชิดกับชาวบ้าน
ช่วยเลือกหนังสือบ้าง อ่านให้ผู้ที่อ่านไม่ออก
ฟังบ้าง หนังสือสมุดเคลื่อนที่ได้ประสบความสำเร็จ
ดั่งใจอย่างดียิ่ง ในหมู่บ้านอื่นผู้ที่อ่าน
หนังสือเก่งแล้ว เขาก็จะออกไปหาหนังสือ
อ่านเอง ก็จะได้ประโยชน์จากหนังสือเหล่านั้น
ในการดำเนินงานห้องสมุดเคลื่อนที่ในท้องถิ่น
ที่การใช้ห้องสมุดขึ้นอยู่กับคนชาวบ้าน จะ

บริการห้องสมุดในชนบท

๔๑

travelling library in an area where the use of the library is dependent mainly on the driver, it would be better to pay a higher salary and try to obtain someone who is willing to drive and care for the horses but is mainly interested in meeting the villagers reading needs. The village librarians are volunteers and present the usual problems of volunteer workers. It is advisable to pay them a small fee for the days they are on duty to insure that they will be there.

Above all our experience has shown that such a travelling library can work and that it meets a great need. In some such way, travelling libraries should be brought to every village in Thailand. As I said in the beginning it is the duty of the public library to provide such services. It is the duty of Thai librarians to see that this movement spreads. Thai librarians have been doing great work but until qualified

เป็นการ^{๕๕}ดิ้น^{๕๖}ถ่าย^{๕๗}ยอม^{๕๘}จ่าย^{๕๙}เงิน^{๖๐}เดือน^{๖๑}ต้ง^{๖๒} เพื่อ^{๖๓} ให้^{๖๔}ได้^{๖๕}คน^{๖๖}ที่^{๖๗}ย่น^{๖๘}ด^{๖๙}ขม^{๗๐}รถ^{๗๑} ดู^{๗๒}แต่^{๗๓}มา^{๗๔}ด้วย^{๗๕} แต่^{๗๖}ด^{๗๗}ว^{๗๘}น^{๗๙} ใหญ่^{๘๐}ให้^{๘๑}ด้^{๘๒}น^{๘๓}ใจ^{๘๔}ใน^{๘๕} ความ^{๘๖}ค^{๘๗}อง^{๘๘}การ^{๘๙}อ่าน^{๙๐} ของ^{๙๑}ชาว^{๙๒} บ้าน^{๙๓} “บรรณ^{๙๔}าร^{๙๕}ัก^{๙๖}ษ^{๙๗}ห^{๙๘}ู^{๙๙}บ้าน^{๑๐๐}” น^{๑๐๑}น^{๑๐๒}เป็น^{๑๐๓}ผู้^{๑๐๔}ชน^{๑๐๕} อา^{๑๐๖}ด^{๑๐๗}า^{๑๐๘} และ^{๑๐๙}ก^{๑๑๐}ั^{๑๑๑}ม^{๑๑๒}ก^{๑๑๓}จะ^{๑๑๔}มี^{๑๑๕}บ^{๑๑๖}ั^{๑๑๗}ญ^{๑๑๘}หา^{๑๑๙}ใน^{๑๒๐}เร^{๑๒๑}ื่อ^{๑๒๒}งาน^{๑๒๓}อา^{๑๒๔}ด^{๑๒๕}า^{๑๒๖} เต^{๑๒๗}ม^{๑๒๘}อ^{๑๒๙} ฉ^{๑๓๐}น^{๑๓๑}น^{๑๓๒}จ^{๑๓๓}ิง^{๑๓๔}คว^{๑๓๕}ร^{๑๓๖}จ^{๑๓๗}าย^{๑๓๘}เบ^{๑๓๙}ย^{๑๔๐}เด^{๑๔๑}ย^{๑๔๒}ง^{๑๔๓}ให้^{๑๔๔}ใน^{๑๔๕}วัน^{๑๔๖}ที่^{๑๔๗} เขา^{๑๔๘}เป็น^{๑๔๙}เว^{๑๕๐}ร^{๑๕๑} เพื่อ^{๑๕๒}ให้^{๑๕๓}แน^{๑๕๔}ใจ^{๑๕๕}ว^{๑๕๖}า^{๑๕๗}เขา^{๑๕๘}จะ^{๑๕๙}ค^{๑๖๐}อง^{๑๖๑}มา^{๑๖๒} ทำ^{๑๖๓}แน^{๑๖๔}

จาก ประสิทธิภาพ ของ เราได้ ปรากฏ
แต่ว่า ห้องสมุดเคลื่อนที่ทำงานได้ผล และ
สมควรปรารภนาอย่างยิ่ง* โดยวิธีการ
เช่น^๕ ทุกหมู่บ้านในเมืองไทยควรจะให้^๖
ห้องสมุดเคลื่อนที่ ดังที่หาพบจากดาวแดง ข้าง
ต้นว่า เป็นหน้าที่ของห้องสมุดประชาชนที่^๗
จะให้บริการ^๘ เป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์^๙
ไทยที่จะดูแลให้^{๑๐}ความเคลื่อนไหว^{๑๑}นี้ ขยายวง
ออกไป บรรณารักษ์ไทยก็ได้ทำงานใหญ่^{๑๒}
มาแล้ว แต่เมื่อใดบรรณารักษ์ผู้^{๑๓}คุณ^{๑๔}คุณ^{๑๕}คุณ^{๑๖}คุณ^{๑๗}
ไม่มารวมกันอยู่แต่ในกรุงเทพ หากกระจาย

librarians are no longer concentrated in Bangkok but spread out into the provinces, rural library service will never be a reality. Village work is hard but there is none more rewarding. It is thrilling to see the eager faces that greet the travelling library each time it appears in the village, to listen to the comments of those who find what they want or disagree with what they have read and to know that you are playing a small part in helping these people, who are truly the backbone of the nation, live a fuller life. Librarians are notoriously underpaid but service of this kind brings a satisfaction that many higher paying jobs cannot have and, indeed, makes a fuller life for those who serve as well.

กันไปต่างจังหวัด เมื่อการทำงานบริการในชนบทจึงจะเป็นจริง ห้องสมุดในหมู่บ้านนั้นหนัก แต่ก็ไม่มีใครได้ตั้งคอบแทนยิ่งไปกว่า เป็นความสนใจที่ได้เห็นหน้าคนคนหนึ่งได้ออกมาต้อนรับทุกครั้ง ที่ห้องสมุดเคลื่อนที่เข้ามาในหมู่บ้าน ที่ได้ยินคำพรรณนาของผู้ที่ได้ตั้งที่ของการ หรือไม่เห็นพ้องด้วยกับที่ได้อ่านพบ และที่ได้ประจักษ์ว่า ท่านกำลังมีส่วนอยู่บ้างในการ ช่วยเหลือ ผู้ซึ่งเป็นกระดูกสันหลังของชาติใหม่ ชักต้อนบูรณสมบัติวรรณกรรมอันใดข้อความร้ายได้น้อย แต่บริการประเภทนี้ ก็ได้ นำความพึงพอใจมาได้อย่างผู้ชมมรยาได้มากทั้งหลายไม่อาจมิที่จะช่วยเพิ่ม ความสมบูรณ์ ของชีวิตให้แก่คนที่ได้รับใช้เรามาแต่เป็นอย่างดี.

ห้องสมุดชั้นประถมศึกษา

วิบูลเพ็ญ ชัยปาณี

บางท่านอาจจะคิดว่าห้องสมุดชั้นประถมศึกษาชั้นนั้นไม่สำคัญอะไรเลย ไม่จำเป็นต้องมีก็ได้ ผู้กล่าวเช่นนั้นคงจะลืมไปว่า ในปัจจุบันโลกได้ก้าวหน้าไปไกลมาก การเรียนในห้องเรียนแต่อย่างเดียวหาเพียงพอที่จะสอนเด็กให้มีความรู้ที่จำเป็นและทันต่อเหตุการณ์ของโลกต่าง ๆ ไม่ เด็กในสมัยประชาธิปไตยจำเป็นต้องรอบรู้ให้ทันกับเหตุการณ์ของโลก และห้องสมุดเป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่จะหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้มีความรู้ที่เพิ่มขึ้น

ห้องสมุดมีประโยชน์อย่างไร ?

๑. ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
๒. ช่วยให้เด็กรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
๓. ช่วยให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง
๔. ช่วยให้การเรียนตามหลักสูตรสมบูรณ์ขึ้น โดยหาหนังสืออ่านประกอบ และอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ มาช่วย
๕. ฝึกให้เด็กรู้จักความเป็นระเบียบ ด้วยการจัดหนังสือบนชั้น บนชั้น หรือในตู้เป็นระเบียบงดงาม
๖. ฝึกให้เด็กรู้จักรักษาดำรงขนบธรรมเนียม รักษาหนังสือ และเจ้าของเครื่องใช้ในห้องสมุด

๗. เด็กรู้จักใช้หนังสือ คือ รู้จักค้นหา ความรู้ชนิดนี้จะหาจากหนังสือชนิดใด เช่น รู้จักใช้พจนานุกรม เมื่อต้องการค้นศัพท์หรือความหมายของคำ ใช้ดัชนีท้ายเล่มเมื่อค้นคว้าบางเรื่อง เป็นต้น
๘. การเข้าใช้ห้องสมุด ย่อมฝึกหัดให้เด็กมีมารยาทรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง ทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องมีผู้ควบคุม
๙. เด็กรู้จักทำงานร่วมกัน อภิปราย ถกเถียงกันถึงความถูกต้องจนค้นพบมา
๑๐. รู้จักตัดสินใจว่าหนังสือใดมีคุณค่า รู้จักเลือกอ่านหนังสือดี ๆ

การจัดตั้งห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศเราได้เริ่มโผล่ตัวเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง ฉะนั้นจึงเป็นการยากที่จะหาห้องสมุดที่ถูกต้องสมบูรณ์แบบ บางโรงเรียนมีห้องสมุดอย่างดีด้วยงาม พร้อมทั้งหนังสือดี ๆ มากมาย แต่ไม่อนุญาตให้นักเรียนเข้าใช้ เพียงแต่เก็บไว้รอดเท่านั้น ถ้าทำเช่นนั้นห้องสมุดก็หาประโยชน์อันใดมิได้

โรงเรียนทุกโรงเรียนควรจะต้องจัดตั้งห้องสมุดประจำโรงเรียนขึ้น ห้องสมุดนี้ มิได้หมายความว่า จะต้องเป็นห้องใหญ่โต มีหนังสือรวมทั้งอุปกรณ์อื่น ๆ มากมายหลายชนิด แต่แท้จริงครูอาจจะเริ่มจัดตั้งห้องสมุด โดยเริ่มจากมุมหนึ่งในห้องเรียนก็ได้ "มุมหนังสือ" นี้ อาจจะทำเป็นหิ้งหรือชั้นเล็ก ๆ เหมาะกับความสูงของเด็ก คือ ประมาณ ๓-๔ ฟุต รวบรวมหนังสือที่มียุทธประโยชน์ และหนังสือที่น่าสนใจวางไว้บริเวณหน้าชั้นหนังสือ ถ้าหาเก้าอี้มานั่งอ่านไม่ได้ ก็อาจใช้โต๊ะเล็ก ๆ บุสำหรับใช้เป็นที่นั่งอ่านก็ได้

เด็กควรได้รับอนุญาตให้ใช้หรืออ่านหนังสือเหล่านั้นได้ตลอดเวลา มุมหนังสือนี้ จะเป็นประโยชน์แก่เด็กที่เรียนเร็ว เด็กเหล่านี้มักทำงานเสร็จก่อนผู้อื่น และแทนที่จะไล่หรืออยู่เฉย ๆ ควรให้เด็กหาความรู้เพิ่มเติมโดยอาการอ่านหนังสือเอง ส่วนเด็กที่เรียนช้าก็อาจได้รับประโยชน์เช่นกัน คือ ใช้เวลาว่างอ่านหนังสือที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ หรือหนังสือประเภทที่ตนสนใจก็ยังช่วยให้การอ่านดีขึ้นด้วย

โรงเรียนที่พอหาทุนได้บ้าง ก็ควรสร้างตู้ขึ้น ตั้งไว้ในที่ ๆ นักเรียนไปมาสะดวก มีโต๊ะเก้าอี้หนึ่งอัน หนังสือพิมพ์และนิตยสารอาจวางเรียงไว้บนโต๊ะอันหนึ่งก็ได้

ส่วนโรงเรียนที่มีทุนมากมาย ควรอย่างยิ่งที่จะจัดห้องสมุดให้ถูกแบบ ห้องเรียนธรรมดา ซึ่งกว้างยาวประมาณ ๓๒×๔๒ ฟุต ถ้าใช้เป็นห้องสมุดได้ ถ้าต้องการให้ถูกต้อง กระจกเนื้อที่ ๒๕ ตารางฟุต ต่อนักเรียนหนึ่งคน คิดจากจำนวนนักเรียนซึ่งมาใช้ห้องสมุดคราวเดียวกันมากที่สุด เช่น นักเรียนมากที่สุด ๓๐ คน ก็คือจำนวนนี้ คูณกับ ๒๕ รวมเป็น ๗๕๐ ตารางฟุต

ในห้องสมุดโรงเรียนแบบนั้นควรจะมีหนังสือหนึ่งตู้ตามฝาห้อง โต๊ะอ่านหนังสือ เก้าอี้ โต๊ะพจนานุกรม ตู้โลก ตู้จุฬาร ที่วางนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ ตู้บรรณการ โต๊ะรับและจ่ายหนังสือ และเครื่องใช้อื่น ๆ นอกจากห้องสมุดจะต้องมีอุปกรณ์อื่น ๆ นอกจากหนังสือ คือ ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง แผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ ซึ่งควรจะค่อย ๆ จัดหาตามที่ประสงค์ถึง ตามกำลังเงินของโรงเรียนโดยพิจารณาจากความจำเป็นที่จะใช้อุปกรณ์นั้น ๆ

การเลือกหนังสือ

ธรรมดาเด็ก ๆ ย่อมมีความอยากรู้อยากเห็น จึงชอบดู ชอบฟัง อยู่เสมอ ถ้าโรงเรียนสนับสนุนความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก โดยจัดหาหนังสือมาให้ ก็เท่ากับโรงเรียนได้สนองความต้องการของเด็ก แต่ถ้าโรงเรียนไม่จัดหาหนังสือให้ เด็กก็จะไปหาหนังสืออ่านเอง หนังสือที่เด็กหามาอ่านนั้น ไม่ว่าจะเป็นหนังสือรูปภาพ หรือหนังสืออ่านเล่นที่วางขายตามร้านทั่ว ๆ ไป มั่วยุหยาบเต็มที่ ไม่เหมาะกับเด็ก ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ที่ควรจะส่งเสริมนิสัยอยากรู้อยากเห็นของเด็กให้เป็นไปในทางที่ดี โรงเรียนควรฝึกจิตใจของเด็กแต่ต้นมือ กล่าวคือ ปลูกฝังการรู้จักเลือกหนังสือดี ๆ ให้แก่เด็ก ซึ่งอาจทำได้โดยหาหนังสือดี ๆ ที่ได้เลือกแล้วมาให้เด็กอ่าน และให้เด็กได้รับความสะดวกในการหยิบยืมหนังสือมาอ่านด้วย

สำหรับเด็กชั้นประถม สิ่งที่คุณครูและบรรณารักษ์ควรคำนึง คือ ควรเลือกหนังสือให้เหมาะกับวัย และความรู้ความคิดของเด็ก ถ้าหนังสือยากเกินไป เด็กก็จะเบื่อหน่ายตั้งแต่เริ่มอ่าน นอกจากนี้ ครูจะต้องรู้และเข้าใจถึงความสนใจของเด็ก (Needs and interests) เด็กเล็ก ๆ ทุกคนจะสนใจในรูปภาพ ในระหว่างอายุ ๖ และ ๘ ขวบ เด็กจะสนใจหนังสือเกี่ยวกับเทพนิยาย ครูจึงควรจัดหาหนังสือนิยายไว้ให้อ่าน เช่น คดงนิยาย นิทานแสนสนุก เทพนิยาย ฯลฯ เป็นต้น

เมื่อเด็กเติบโตขึ้น คือ ตั้งแต่ ๑๐ ขวบขึ้นไป ความสนใจและความต้องการของเด็กจะเปลี่ยนไป เด็กหญิงอาจจะยังสนใจเทพนิยายอยู่ แต่เด็กชายจะชอบเรื่องผจญภัย ธรรมเนียมประเพณีของชาติอื่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ง่าย ๆ ซึ่งปนไปกับเรื่องอ่านเล่น หนังสือจำพวกดังประดิษฐ์ เครื่องจักร เครื่องยนต์รถกลไกต่าง ๆ หนังสือประเภทชีวประวัติก็เป็นที่น่าสนใจของเด็กในวัยนี้ เพราะเด็กวัยนี้ เริ่มสนใจในวัตรกรรมต่าง ๆ แล้ว ถ้าครูตั้งเสริมโดยหาหนังสือชีวประวัติดี ๆ มาให้อ่านก็จะช่วยจูงใจให้เด็กสนใจประวัติศาสตร์ ซึ่งมีวาระบุรุษเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย ตัวอย่างหนังสือชีวประวัติ เช่น โกษาปาน พระยาพิชัยดาบหัก ฯลฯ

อายุ ๑๑-๑๒ เด็กชายจะสนใจเรื่องผจญภัยที่โดดโผน พิศดาร มั่งคั่ง เรืองดินแดนดงดิบ ส่วนเด็กหญิงจะชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับครอบครัว ชีวิตในบ้าน

ต่อจากนั้นไปความสนใจของเด็กชายและเด็กหญิงจะแตกต่างกันมากคือ เด็กชายก็จะชอบเรื่องสงครามดง โดดโผน เด็กหญิงจะชอบเรื่องประเภทนวนิยาย จึงควรอย่างยิ่งที่ครูจะเลือกหนังสือดี ๆ ให้เด็กวัยนี้ด้วย เพื่อมิให้ฟุ้งเฟ้อ หรือ เพ้อฝันมากเกินไป

การจัดหนังสือ

หนังสือทุกเล่มในห้องสมุดควรลงทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน วิธีลงทะเบียน ก็คือการจดชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ราคา และวันที่ซื้อ ไว้ในสมุด โดยมีตารางเป็นช่อง ๆ ดังนี้

ห้องสมุดชั้นประถมศึกษา

๕๓

เลขทะเบียน	วันที่ซื้อ	ผู้แต่ง	ชื่อเรื่อง	สำนักพิมพ์	ปีที่พิมพ์	ราคา	จำนวน
๒๔	๔ มิ.ย. ๒๕๐๐	ว. ณประมาญมาร	เด็กจอมแก่น	แพรวพินิตา	๒๕๐๐	๒๕ บ.	๑ เล่ม
๒๕	๔ มิ.ย. ๒๕๐๐	ก. ศยามานนท์	จ้องกับแดง	,,	๒๕๐๐	,,	,,

การที่จัดงบทะเบียน ก็เพื่อจะได้ตรวจดูได้โดยง่ายว่าห้องสมุดมีหนังสือเท่าใด
เดือนหนึ่ง ๆ ซื้อหนังสือเพิ่มเท่าใด เดิมใดขาดหายไปก็มีหลักฐานแสดงไว้ในช่องหมายเหตุ
เลขทะเบียนนี้ ควรจัดไว้ในหนังสือทางมุมขวาด้านล่างถัดจากปกด้วย

เนื่องจากโรงเรียนในประเทศไทยมีห้องสมุดระดับต่างกัน คือบางโรงเรียนก็มี
ห้องสมุดทันสมัยถูกแบบ บางโรงเรียนก็มีเพียงตู้หนังสือ และบางโรงเรียนก็มีแต่เพียง
มุมหนังสือในห้องเรียนเท่านั้น ฉะนั้นจึงขอจำแนกการจัด ดังนี้

๑. มุมหนังสือ ซึ่งเป็นเพียงชั้น ๒-๓ ชั้น ที่มุมห้อง อาจจัดหนังสือง่าย ๆ
โดยเรียงตามเลขทะเบียนก็ได้ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการตรวจดูว่าเล่มใดขาดหายไป หรือจัด
เรียงตามชื่อหนังสือก็ได้ หรือจัดตามความสะดวกของแต่ละโรงเรียน

๒. ตู้หนังสือ ซึ่งตั้งอยู่ที่ ๆ นักเรียนไปมาอยู่เสมอ และมีหนังสือมาก
กว่ามุมหนังสือ ควรจัดให้เป็นระเบียบหน่อย คือ แบ่งตามหมวดวิชา หรือ ประเภทของ
หนังสือ เช่น รูปภาพ วรรณคดี พุทธศาสนานิกายหนึ่ง นวนิยายชั้นหนึ่ง และคติข้อ
ใจเทศน์เพื่อสะดวกแก่ผู้ใช้ ถ้าตู้หนังสือเล็ก อาจจัดหนังสือ ๒ หรือ ๓ ประเภท ไว้ชั้นเดียว
กัน โดยใช้ชื่อรู้กันแบ่งแต่ละหมวด หรือใช้ไม้หนา ๆ กันก็ได้ ควรทำให้น่าดู เป็นระเบียบ
สวยงาม

๓. ห้องสมุด สำหรับห้องสมุดที่ถูกแบบ ย่อมต้องมีบรรณารักษ์ประจำ
ฉะนั้นบรรณารักษ์จะต้องรับผิดชอบจัดหนังสือ ให้สะดวกแก่การหยิบใช้ ในประเทศเรา
นิยมใช้การจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของดิวอี้ (Dewey) ซึ่งจำแนกเป็นหมวดใหญ่ ๆ
ดังนี้. —

- ๐๐๐ เบ็ดเตล็ด
- ๑๐๐ ปรัชญา
- ๒๐๐ คำนานา
- ๓๐๐ สังคมศาสตร์
- ๔๐๐ ภาษาศาสตร์
- ๕๐๐ วิทยาศาสตร์
- ๖๐๐ วิทยาศาสตร์ประยุกต์
- ๗๐๐ ศิลปกรรมและการบรรเทา
- ๘๐๐ อักษรศาสตร์
- ๙๐๐ ประวัติศาสตร์

หนังสือนวนิยาย โดยมากไม่ใช่เลขหมู่ แต่ใช้อักษรย่อ น. แทน หนังสือสำหรับเด็กมักใช้อักษร ย. กำกับบนเลขหมู่ เช่น หนังสือพุทธศาสนาดำหรับเยาวชนก็ใช้ ย.

๒๐๐

๖๕ ๕ ๖
ดิงเป็นต้น

รายละเอียดพิสดารในการจัดหมู่หนังสือจะเว้นไม่กล่าวในที่นี้ โปรดดูจากหนังสือแผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมฉบับย่อ และตรวจสอบดัชนีของอาจารย์แม่ินมาต ชวดิศ และอาจารย์สุทธิดิษณ์ อำพันธ์วงศ์ การยืมหนังสือ

บางโรงเรียนอาจจะไม่มีเงินสำหรับพิมพ์บัตรหนังสือ ฉะนั้นเมื่อนักเรียนต้องการยืมหนังสือ ควรให้จดชื่อผู้ยืม ชนที่เรียน ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ และเลขทะเบียน ไว้ในสมุดปกแข็ง เด่มหนึ่ง

ควรกำหนดเวลายืมให้ เช่น ๕ วัน หรือ ๗ วัน แต่ด้วยการตกลงกัน กิจการห้องสมุด

สำหรับประถมศึกษา อาจดำเนินการดังต่อไปนี้

ห้องสมุดชั้นประถมศึกษา

๕๕

๑. ชั่วโมงนิทาน (story hour) เล่านิทานสำหรับเด็กเล็ก ๆ ครูเป็นผู้เล่า
หัดให้เด็กเล่าบ้าง เพื่อสอนให้รู้จักพูดหน้าชั้น

๒. จัดนิทรรศการ เมื่อมีวันสำคัญ หรือเหตุการณ์สำคัญ เช่น วันสงกรานต์
วันวิสาขบูชา ก็ให้เด็กตกแต่งประดับประดาห้องสมุด และ ห้องเรียนด้วยรูปหรืออุปกรณ์
อื่น ๆ เกี่ยวกับวันนั้น ๆ และเขียนข้อความสั้น ๆ ประกอบ

๓. จัดชั่วโมงสำหรับเด็กเล่าเรื่องหนังสือที่ตนได้อ่านมา โดยครูร่วมด้วย

๔. เด็กที่ชอบวาดเขียน เขียนภาพประกอบเรื่อง นำมาแสดงในห้องสมุด
หรือจัดให้มีการประกวดภาพเขียน จากหนังสือที่ได้อ่านแล้ว

๕. ทำรายชื่อให้นักเรียนผู้อ่านหนังสือได้มากที่สุด ในรอบสัปดาห์หรือเดือน
ปิดไว้บนป้ายประกาศในห้องสมุด

๖. แต่งดกวี โดยแต่งตัวตามประเพณีของชาติต่าง ๆ จากหนังสือที่อ่าน

๗. ตัดภาพ หรือเรื่องราวจากนิตยสาร และหนังสือพิมพ์

๘. ทำสมุดภาพ และการ ประกวดกันเมื่อปลายปี

๙. ประกวดแต่งความเรียง และคำประพันธ์ จากเรื่องที่เด็กได้อ่านในรอบ
สัปดาห์ หรือรอบเดือน

๑๐. ดนทนา และวิจารณ์ถึงหนังสือที่ชอบมากที่สุด

๑๑. แข่งขันหาข้อความที่เป็นคติจากการอ่าน

๑๒. ทายชื่อหนังสือ และข้อผู้แต่ง

๑๓. ถ้าทำได้ควรฉายภาพยนตร์ หรือดีได้ดัด ดัดจนเด่นจางเสียง และเครื่อง
บันทึกเสียง ให้นักเรียนฟังบ้าง

๑๔. จัดให้มี "ชมรมห้องสมุด" (library club) ขึ้นโดยเด็กเป็นผู้จัดทำ
กันเอง

๑๕. ทำหุ่นกระบอกแสดงเรื่องที่ได้อ่านมา โดยให้ช่วยกันคิดแปลงเป็นบทละคร
ประกอบหุ่นกระบอกซึ่งเด็กเป็นผู้จัดทำ

๓๖. ทำตุ๊กตาชาติต่าง ๆ หรือตัวละครต่าง ๆ ที่เด่น ๆ ในหนังสือที่ได้อ่าน

นักเรียนอาจช่วยงานห้องสมุดได้

ตัวอย่าง

๑. ช่วยดูแลชั้นหนังสือ ได้แก่ การรักษาความสะอาด เช่น บัดฝุ่นระยอง เช็ดก
ฎ จัดหนังสือให้เรียงเป็นระเบียบ ตลอดจนดูแลบริเวณชั้นหนังสือ ตู้หนังสือ หรือห้องสมุด
ให้สะอาด

๒. ช่วยลงทะเบียนหนังสือ

๓. ช่วยเกี่ยวกับการยืม ซึ่งได้แก่ ช่วยนักเรียนค้นหาหนังสือที่ต้องการ ดูแล
การส่งข้อผู้แต่ง ชื่อหนังสือให้ถูกต้อง และจัดมาช้อออกเมื่อได้รับหนังสือคืน เป็นต้น

๔. ช่วยซ่อมหนังสือที่ชำรุด หรือทำปกให้แข็งแรง

๕. ช่วยทำ bulletin board ชักชวนให้อ่านหนังสือ หรือเมื่อมีหนังสือใหม่ๆ

๖. ช่วยกันทำเครื่องประดับให้ห้องสมุด เช่น ทอเสื้อผ้าเด็ก ๆ หรือทำผ้าบัง
เด็ก ๆ เศษ ๆ ไว้ใช้เสถานั่งเก้าอี้ทาน ทำแจกันด้วยดิน ทำดีให้สวยงาม เพื่อเอาไว้จัด
ดอกไม้ประดับประดาให้ห้องสมุดมีชีวิตชีวาขึ้น หรือช่วยกันทำชั้นหนังสือเด็ก ๆ เป็นต้น

เรื่องของห้องสมุดประชาชน

จาก

เอกสารเผยแพร่ของยูเนสโก

โดย... เอื้อ บุษปะเกศ หงสกุล

ห้องสมุดประชาชนเป็นสำนักตัวแทนของประชาธิปไตยในด้านการศึกษา

ห้องสมุดประชาชนนั้นอาจถือได้ว่าเป็นกำลังอำนาจที่มีชีวิตจิตใจอย่างหนึ่งในการศึกษาของประชาชน เพราะห้องสมุดประชาชนเป็นตัวกระทำการของประชาธิปไตยในด้านการศึกษาย่างหนึ่ง เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะห้องสมุดประชาชนเป็นผลผลิตอย่างหนึ่งของประชาธิปไตยสมัยปัจจุบัน กับทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นความเชื่อมั่นในลัทธิประชาธิปไตยทางภาคปฏิบัติในด้านการศึกษานานาชาติ ซึ่งเป็นการมีชีวิตที่มีอายุยืนนานมีชีวิตที่เด็ดเดี่ยว.

ถึงแม้ว่าความมุ่งหมายในขั้นเริ่มแรกของห้องสมุดประชาชนนั้น มี เพียง เพื่อประโยชน์แห่งการศึกษาผู้ใหญ่เท่านั้นก็ตาม แต่ห้องสมุดประชาชนก็ควรจะเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของการศึกษาในโรงเรียน โดยการที่ช่วยส่งเสริมให้เด็ก ๆ และคนหนุ่มสาวมีพัฒนาการทางด้านรู้สของการอ่านหนังสือ ช่วยให้เขาเป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักใช้หนังสือด้วยความรู้ดีเห็นคุณค่าและผลกำไรที่ได้จากมัน.

ในฐานะที่เป็นสถาบันทางประชาธิปไตยและบริหารงานโดยประชาชน เพื่อ
ประชาชน ห้องสมุดประชาชนจึงควรอยู่ในลักษณะดังนี้คือ.

๑. ตั้งชนและดำรงอยู่โดยมีกฎหมายบังคับไว้อย่างชัดแจ้ง.
๒. ได้รับเงินบำรุงทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่จากกองทุนของสาธารณชน.
๓. เปิดให้สมาชิกทุกคนในชุมชนใช้ได้โดยเสรีโดยไม่มีจำกัดอาชีพ, ศาสนา
ชน หรืออาชีพของบุคคล.

ห้องสมุดประชาชนควรจะหยิบยื่นอะไรให้แก่ประชาชนบ้าง

ห้องสมุดประชาชนที่สมบูรณ์นั้นควรจะต้องจัดหาสิ่งเหล่านี้ให้ครบถ้วน คือ :

หนังสือเล่ม, จุลสาร, วารสาร, หนังสือพิมพ์, แผนที่, รูปภาพ, ฟิล์มต่าง ๆ
งานเขียนดนตรีและบันทึกทั้งหลาย กับทั้งมีการแนะนำในการใช้สิ่งเหล่านี้ให้ด้วย.

ห้องสมุดประชาชนควรจะให้พวกเด็ก ๆ, คนหนุ่ม ๆ สาว ๆ, บุรุษและสตรีทั้ง
หลายได้มีโอกาสและได้รับความสนับสนุนดังต่อไปนี้คือ :

ที่จะให้เขาได้ศึกษาโดยลำพังตนเองติดต่อกันไปเป็นเนืองนิตย์

ที่จะให้เขาได้รับความเจริญก้าวหน้าในความรู้ทุกแขนง

ที่จะให้เขามีเสรีภาพในการแสดงออกและดำรงทำที่วิพากษ์วิจารณ์เพื่อเกี่ยวข้องกับ
สิ่งที่สาธารณชนได้พิมพ์ออกมาทุกอย่าง

ที่จะให้เขาเป็นพลเมืองซึ่งรู้เรื่องการเมืองและการสังคมยิ่งขึ้นในประเทศของเขา
และในโลก

ที่จะให้เขามีความสามารถมากยิ่งขึ้นในการประกอบกิจประจำวันของเขา

ที่จะส่งเสริมความสามารถในทางสร้างสรรค์และกำลังอำนาจแห่งการ เห็นคุณค่า
ในศิลปะและอักษรศาสตร์ของเขา

ที่จะช่วยเหลือโดยทั่วไปในความก้าวหน้าของวิทยาการ

ที่จะให้ใช้เวลาดำรงของเขาไปในทางเพิ่มความดีโดยเฉพาะตนเอง และในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

กำลังอำนาจที่สำคัญยิ่งอันหนึ่งของชุมชน

ห้องสมุดประชาชนนั้นควรมีนโยบายที่ก้าวหน้าและกว้างไกล กับทั้งยังควรเป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งแห่งความเป็นอยู่ของชุมชน

ห้องสมุดประชาชนไม่ควรจะบอกประชาชนให้คิดถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้ แต่หากควรจะช่วยให้รู้จักตัดสินใจว่าจะคิดถึงเรื่องอะไรบ้าง ห้องสมุดประชาชนควรจะนำความสนใจของประชาชนไปสู่เรื่องที่สำคัญโดยการแสดงพิพิธภัณฑน์, การแสดงรายชื่อนักหนังสือ, การอภิปราย, การแสดงปาฐกถา, การแสดงหนังสือเป็นชุด, การแสดงภาพยนตร์ และการแนะนำการอ่านหนังสือให้เป็นบุคคล ๆ

ความสนใจในการอ่านหนังสือที่ดี และบริการทั้งหลายของห้องสมุดที่ดี ควรจะได้อุปการะทุนเดือและโฆษณา ตามกำหนดการที่ได้วางแบบแผนไว้เป็นอย่างดีโดยทางประชาสัมพันธน์

ห้องสมุดประชาชนควรจะได้ มี กิจกรรมติดต่อเกี่ยวข้องกับงานของด้านักตัวแทนทางการศึกษาวัฒนธรรมและสังคมหน่วยอื่น ๆ เช่นโรงเรียน, มหาวิทยาลัย, พิพิธภัณฑน์สถาน, สหภาพแรงงาน, สโมสรศึกษาสถาน, องค์การการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาหลักสูตราน ฯลฯ ควรจะร่วมมือกับห้องสมุดอื่น ๆ ด้วยในการที่จะได้เงินกู้ยืมมาใช้ในการพิมพ์หนังสือและร่วมมือกับสมาคมห้องสมุดเพื่อความก้าวหน้าของกิจการห้องสมุด

หนังสือในห้องสมุดควรจะให้อยู่บนชั้นเปิดซึ่งทำให้หยิบได้สะดวก และ จัดให้ถูกต้องตามหลักวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ บริการของห้องสมุดควรจะทำไปให้เข้าใกล้ชีวิตถึงบ้านและสถานที่ทำงานของประชาชน ทั้งที่อยู่ในเมืองและตามชนบทโดยมีสาขาของห้องสมุดเปิดขึ้นและใช้หน่วยห้องสมุดเคลื่อนที่.

มหาวิทยาลัยของประชาชน

ด้วยการมีคณะเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี มีความรู้และความ
 คิดนึก ด้วยการมีงบประมาณเพียงพอและได้รับการทำนุบำรุงจากประชาชน ห้องสมุด
 ประชาชนก็อาจจะเป็นอย่างเช่นที่เขาเรียกว่า มหาวิทยาลัยของประชาชนซึ่งอำนวยความสะดวก
 ศึกษาอย่างมีใจกว้างขวางแก่ผู้ที่เข้ามาในห้องสมุดทุกคนได้

พลเมืองทั้งหลายในระบอบประชาธิปไตยย่อมมีความต้องการที่จะมีโอกาสได้
 ศึกษาเล่าเรียนโดยตนเองอยู่ตลอดเวลา เพราะการมีชีวิตอันดั่งขั้นขั้นอันยุ่งเหยิงและไม่
 แน่นนอนเช่นทุกวันนี้ ย่อมทำให้เกิดความต้องการอันรีบด่วนอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นได้เสมอ.

ท่านจะทำอะไรได้บ้าง

เอกสารเผยแพร่แผ่นนี้^๕ได้แสดงให้เห็นสมรรถภาพของห้องสมุดประชาชนแล้วว่า
 เป็นสำนักตัวแทนเพื่อการศึกษาของราษฎร ดังนั้นจึงเป็นที่เห็นได้แจ้งชัดแล้วว่ามันเป็นถึง
 ที่มีประโยชน์อย่างยิ่งแก่ตัวท่านในการที่จะมีสิ่งซึ่งมีสมรรถภาพเช่นห้องสมุดประชาชน^๕
 อยู่ในชุมชนที่ท่านตั้งบ้านเรือนอยู่ ท่านมีวิธีที่จะช่วยสิ่งที่มีประโยชน์เช่นนั้นอย่างไรบ้าง
 หรือไม่

ถ้าในชุมชนที่ท่านตั้งบ้านเรือนอยู่ไม่มีบริการห้องสมุดประชาชน ท่านก็ควร
 กระทำดังนี้

สร้าง ความสนใจให้เกิดมีต่อเพื่อนทั้งหลายและเพื่อนบ้านของท่าน ตลอดจนทั้ง
 องค์การทั้งหลายของท้องถิ่น เพื่อจัดให้มีบริการห้องสมุดประชาชนขึ้น

ไปติดต่อสอบถามสมาคมห้องสมุดแห่งชาติของท่าน หรือกระทรวงศึกษาธิการ
 ว่าในการที่จะให้มีบริการห้องสมุดประชาชนนั้นจะต้องดำเนินการเป็นขั้น ๆ ไปอย่างไร แล้ว
 ก็ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ได้รับมา

แต่ถ้าชุมชนที่ท่านอยู่นั้นมีคนมีห้องสมุดประชาชนอยู่แล้ว ท่านก็จงปฏิบัติดังนี้
ไปทำความคุ้นเคยกับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน
ค้นหาว่ามีบริการอะไรที่ห้องสมุดนั้นได้ให้บ้าง
จงใช้บริการที่เขาให้นั้น

จงทำงานร่วมมือกับบรรณารักษ์เพื่อส่งเสริมให้ได้มาซึ่งความช่วยเหลือของท้องถิ่น และจงเรียกร้องเอาบริการที่เป็นมาตรฐานตามที่กล่าวแล้วข้างต้น.

องค์การ ยู. เนส. โค กับห้องสมุดประชาชน

ยู. เนส. โค เป็นองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ ซึ่งตั้งขึ้นด้วยเจตน์จำนงของ ๑๙ ประเทศ จุดมุ่งหมายก็เพื่อส่งเสริมด้านการศึกษา และสวัสดิภาพทางจิตใจโดยปฏิบัติการผ่านเข้าไปในจิตใจของคนทั้งหลาย กำลังแรงอันสร้างสรรคขึ้นของ ยู. เนส. โค. ก็คืออำนาจของความรู้และความเข้าใจในระหว่างนานาชาติ

เอกสารซึ่งบรรยายสมรรถภาพของห้องสมุดประชาชนนั้น เป็นเครื่องประกาศความเชื่อมั่นของ ยู. เนส. โค. ว่าห้องสมุดประชาชนนั้นเป็นกำลังอำนาจซึ่งมีชีวิตชีวาสำหรับอำนวยความสะดวกการศึกษาของราษฎร และเป็นเครื่องสร้างเสริมความเจริญเติบโตแห่งความเข้าใจในระหว่างนานาชาติ และนั่นก็คือเพื่อส่งเสริมด้านศึกษาพินเอง.

แนะนำหนังสือที่น่าอ่าน

สมาชิกโปรดทราบ ถ้าท่านอ่านหนังสือใหม่เล่มใด และเห็นว่าสนุก น่าอ่าน หรือให้ความรู้ และอยากให้ผู้อื่นอ่านบ้าง โปรดเขียนคำวิจารณ์หนังสือนี้ มายังบรรณาธิการวารสารห้องสมุด เพื่อจะได้นำลงเผยแพร่ต่อไป ทั้งนี้โปรดอย่าคิดว่าเป็นการโฆษณา แต่หากต้องการให้ท่านผู้อ่านได้รู้จักหนังสือดี ๆ ในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งยังให้ความสะดวกในการเลือกซื้อเข้าไปในห้องสมุดด้วย หวังว่าคงได้รับความร่วมมืออย่างดีจากสมาชิกทุกท่าน

ทอปแฮม, แอนน์.

ราชสำนักไกเซอร์ แปลจาก Memories of the Kaiser's Court

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ดีมาก ให้ทั้งความรู้ ข้อคิดเห็น และความบันเทิง นอกจากจะได้ประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์แล้ว ยังได้ทราบถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ทักษะและความรู้ลึกต่าง ๆ ตลอดจนความคิดและจิตใจของคนเยอรมันในสมัยนั้น

วิธีเขียนของผู้แปล ก็นับว่าเป็นแบบฉบับอันดีแก่ผู้จะศึกษาการประพันธ์ ผู้เขียนมักจะใช้ประโยคสั้น ๆ แต่มีความหมายอย่างแจ่มแจ้ง เช่นมีอยู่ตอนหนึ่งในหน้า ๘ ตั้งแต่บรรทัดแรกจนจบหน้า เขียนบรรยายได้ชัดเจนดีมาก

ยิ่งกว่านั้นหนังสือเล่มนี้ยังสอนให้รู้จักกระทำให้รู้จักกาละเทศะและมารยาทในสังคมผู้ดี เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง ที่จะมีไว้เป็นสมบัติของห้องสมุด แม้ห้องสมุดตามโรงเรียน ก็น่าจะได้มีไว้ให้เด็กนักเรียนได้ค้นคว้าการศึกษา.

ลายของ.....

จิตรวาทการ, หลวง.

มหาบุรุษ. พระนคร, กรุงเทพฯบรรณาการ ๒, ๒๔๕๕

ความตอนต้นกล่าวถึงชีวประวัติของบุคคลสำคัญๆ ของโลก รวม ๓๓ คน เป็นชีวประวัติอย่างย่อๆ เช่น มุสโสลินี, ปราบกาเร, บิดมารก, นโปเลียน, ชีซาร์ ฯลฯ

ความตอนต่อไป กล่าวถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ของมหาบุรุษ ซึ่งหนักไปในทางทฤษฎี และการปฏิบัติ โดยทั่ว ๆ ไปหนังสือเล่มนี้หนักไปในการแนะนำการปฏิบัติ ในการที่จะสร้างคนของคนให้เป็น "มหาบุรุษ" มีชีวประวัติย่อ ๆ ของมหาบุรุษต่าง ๆ ของโลกว่า มีชีวิตความเป็นมาอย่างไร เพื่อให้เทียบดูเป็นตัวอย่าง และมีข้อปฏิบัติสำหรับของคนอีกชั้นหนึ่ง

ไม่มีด้านวนคอนใดที่ขัดต่อศีลธรรมอันดี โดยเฉพาะเป็นหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็ก เพราะเป็นเครื่องกระตุ้นเตือนให้เด็กเกิดความรู้สึกรักการก้าวหน้า รักในการที่จะสร้างตัวให้มีชื่อเสียง.

ชุมพล สุขวิบูลย์

ปรี, ศาสตราจารย์สวามี สัตยานันท.

ศาสนาโควินทสิงห์. พระนคร, คลังวิทยา. ๒๔๕๕

เป็นเรื่องเกี่ยวแก่รัฐบาลอินเดียองค์หนึ่ง ชื่อโควินทสิงห์ ซึ่งเป็นผู้นำแห่งศาสนา "คิกซ์" เนื้อเรื่องย่อกล่าวถึงการต่อสู้ต่อชนชั้นปกครอง ซึ่งในสมัยนั้นคือพวกมุสลิม โดยพวกชนชั้นปกครองได้ทำการกดขี่ราษฎร เพื่อเผยแพร่ศาสนาของตน โดยใช้วิธีการเผยแพร่ ๒ วิธี คือ

๑. ใช้กำลังทหารเข้าทำการปราบปรามบุคคลที่ไม่นับถือศาสนาของตน

๒. ดึงกำแพงภาษีเก็บจากบุคคลที่ไม่นับถือศาสนาของตน

ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นที่กระทบกระเทือนต่อจิตใจของราษฎรอย่างมาก จึง
เกิดเป็นปฏิกิริยาชนต่อสู้ชนชั้นปกครอง และในการต่อสู้เพื่อเสรีนี้ โควีนทิงห์เป็น
ผู้นำซึ่งมีบทบาทมาก เป็นผู้ปลุกนำใจทหารให้ทำการต่อสู้ต่อชนชั้นปกครอง และ
ได้บรรลุผลสำเร็จในที่สุด จนชนชาวอินเดียนต่อสู้ตั้งฉายาว่า “คำสนา” หรือ “คุรุ”
หรือ “ราชฤษีคุรุ”

เนื้อเรื่องทั่ว ๆ ไปแล้ว ไม่มีตอนใดที่จัดว่าเป็นภัยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี
แต่ด้านนวนิยายนั้นรู้ดีว่าทำความเข้าใจต่อความหมายยาก ทั้งเพราะส่วนมาก
ด้านนวนิยายไปในทางคำสนา.

ชุมพล สุขวิบูลย์

กันเธอร์, บอห์น.

ไรสเวลต์ ผู้สร้าง สร.อ. ให้เป็นผู้นำของโลก. พระนคร, ขอจิตเมตต์, ๒๔๘๔.

เนื้อเรื่องเป็นชีวประวัติของประธานาธิบดีคนที่ ๓๒ ของอเมริกา บรรยาย
ตั้งแต่ชีวิตในเยาว์วัย ชีวิตหนุ่มเมื่อได้เป็นประธานาธิบดี จนกระทั่งถึงแก่กรรม
นับเป็นหนังสือชีวประวัติที่สมบูรณ์เล่มหนึ่ง

ผู้เขียนได้บรรยายเรื่องและวิเคราะห์ไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ผู้อ่านได้ความ
รู้มาก มิใช่จะรู้ถึงประวัติอันละเอียดของไรสเวลต์เท่านั้น แต่ยังได้ความคิดเห็นใน
ด้านต่าง ๆ ทั้งทางการเมืองและการเมือง นอกจากนี้ผู้อ่านจะรู้จักเปรียบเทียบ
ประธานาธิบดีผู้หนึ่งกับผู้นำคนอื่น ๆ ทั้งของอเมริกาและประเทศอื่น ๆ ด้วย

คุณลักษณะต่าง ๆ ของประธานาธิบดีจะเป็นตัวอย่างอันดี แห่งความกล้า
หาญอดทน ความวิริยะมานะ การยึดมั่นในอุดมคติของตนเอง และการใช้ดุลยพินิจ
ในการพิจารณาจิตใจของผู้อื่น

จำนวนที่ถอดเป็นภาษาไทยนั้นดีด้วย ใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง
ทำให้อ่านเข้าใจง่าย และได้รับความเพลิดเพลินตลอดเรื่อง.

แคลปเซลเทิล, เฮเลน.

หมอเมโย แปลจาก The Doctors Mayo

โดยเดอัสธรรมนิชา พระนคร, อุคม, ๒๔๙๖

เรื่อง^๕เกิดขึ้นประมาณ ค.ศ. ๑๙๒๐—๑๙๒๐ ในสมัยที่สหรัฐอเมริกายังไม่มี
ความเจริญดังเช่นทุกวันนี้ เนื้อเรื่องนั้นเป็นชีวประวัติของแพทย์ดังกล่าวยุค
เป็นชาวอังกฤษ แต่ได้ไปแสวงหาโชคตาในอเมริกา ในที่สุดได้ยึดวิชาแพทย์เป็น
อาชีพ ได้พยายามก่อร่างสร้างตัว หาชื่อเสียงให้แก่สกุลในทางการแพทย์ เป็นผู้
ที่สนับสนุนวิทยาการใหม่ ๆ โดยเฉพาะทางด้านศัลยกรรม จนสามารถผ่าตัดได้ดัง
อีกเล่มได้ เมโยทั้งพ่อและลูกได้นำความเจริญมาสู่ตำบลโรเชสเตอร์ในรัฐมินน์
โซต้า เป็นอันมาก ดังจะเห็นได้จากงานที่เขาทำสถานพยาบาล โรงพยาบาล ได้ก่อ
กำเนิดขึ้นโดยเขาและลูก มีการรักษาที่ทันสมัยทั้งด้านอายุรกรรมและศัลยกรรม
เมื่อหมอเมโยสิ้นชีวิตลง พดเมืองจึงได้รวมใจกันสร้างอนุสาวรีย์ของเขาไว้
เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงคุณงามความดีของครอบครัวเมโย

เรื่อง^๕นี้จัดว่าเป็นตัวอย่างอันดีของความมานะ อดทน ความเมตตากรุณา
และการตัดสินใจที่เด็ดขาด ภาษาที่ใช้สุภาพ แม้จะมีบางตอนจำนวนไม่ดัดด้วย
แต่ก็เป็นส่วนน้อย ไม่ทำให้เสียรสไป.

สตีเวนสัน, ออกัสตา.

คลาราบารตัน ยอดนางพยาบาล. พระนคร, วิธธรรม, ๒๔๙๖.

เป็นชีวประวัติของสตรีอเมริกันหนึ่ง ชีวิตในเยาว์วัยของเธอแสดงให้เห็น
ว่าเป็นคนอ่อนโยนแต่กล้าหาญปรารถนาที่จะทำความดี และในที่สุดก็เป็นดังที่

ปรารภว่า นับว่าเป็นวีรสตรีอเมริกันคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้นำทางกาชาด ได้ช่วยเหลือ
พยานาถทหารเจ็บป่วยในสงครามกลางเมืองระหว่างปี ค.ศ. ๑๘๖๑-๑๘๖๕ เป็นผู้หญิง
ที่ร่วมมือในโครงการกาชาดดังกล่าว

หนังสือเรื่องนี้เหมาะแก่เยาวชน เพราะเป็นตัวอย่างในด้านความประพฤติ
ทำให้ผู้อ่านมีจิตใจอ่อนโยน เมตตา กรุณา ถ่อมถ่อม อดทน อดกลั้น อดทน อดกลั้น อดทน อดกลั้น
เข้าใจง่าย นับว่าเป็นหนังสือที่ดีเล่มหนึ่ง.

ข่าว

สมาชิกโปรดทราบ ถ้าท่านมีข่าวอันควรสนใจเกี่ยวกับห้องสมุดของท่าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด ๆ โปรดส่งข่าวนี้มายังสมาคม สมาคมยินดีรับทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของสมาชิกและจะเผยแพร่ให้สมาชิกอื่น ๆ ทราบทางวารสาร

การจัดทำ National Bibliography

สมาคมได้ร่วมมือกับหอสมุดแห่งชาติจัดทำ National Bibliography ซึ่งจะได้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นต้นไป โดยจะจัดพิมพ์ขึ้นเผยแพร่เป็นภาค ๆ ไป ในภาคที่หนึ่งจะมีหนังสือออกในระหว่าง ๓ เดือนแรกของปี ภาคที่ ๒ และภาคที่ ๓ ก็จะเป็นหนังสือที่ออกในงวด ๓ เดือนต่อ ๆ ไป ส่วนภาคที่ ๔ นั้น จะทำเป็นเล่มใหญ่โดยจัดรวมหนังสือที่พิมพ์ออกทั้งปี การจัดทำนี้ตั้งใจว่าจะเก็บหนังสือที่พิมพ์ในประเทศไทยทั้งหมดทั้งหนังสือที่ทางราชการจัดพิมพ์ขึ้นและที่เอกชนจัดพิมพ์ เว้นหนังสืออ่านเล่นเล่มเล็ก ๆ ซึ่งมิใช่เป็นอันมาก ไม่สามารถจะรวบรวมให้ครบถ้วนได้ แต่การทำ National Bibliography เป็นงานใหญ่ จำเป็นจะต้องสอบถามตามกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ว่าจัดพิมพ์หนังสือเรื่องใดบ้าง หรือสอบถามนายหนังสือว่าหนังสือเรื่องใดที่ออกจำหน่ายและหอสมุดแห่งชาติยังมิได้รับตามพระราชบัญญัติการพิมพ์บ้าง ทั้งนี้เพื่อจะได้ขอหนังสือที่พิมพ์ขึ้นให้ครบถ้วน

ข่าวศาลาอเมริกัน

ได้รับข่าวจากนายสุข วงศ์คำณัฏ บรณารักษ์ศาลาอเมริกันว่า มิดเคอร์ ฟิดลิป เอ. เดมอน ผู้อำนวยการ ได้ย้ายไปรับหน้าที่ผู้ช่วยแผนกวัฒนธรรมที่สำนักข่าวต่างประเทศอเมริกัน ถนนดำรง และ ดร. โรเยอร์ เอ็ม ไคดอน ได้มาเป็นผู้อำนวยการแทนแล้ว

ศาลาอเมริกัน ถนนพัฒนาพงศ์ ได้ย้ายไปอยู่เลขที่ ๑๐๖ อาคารถัดไปในถนนสายเดียวกันนั่นเอง สถานที่ใหม่นักกว้างขวางมากกว่าเดิม ห้องสมุด ห้องประชุม และห้องทำงานทุกห้องมีเครื่องปรับอากาศเรียบร้อย หมายเลขโทรศัพท์ที่เปลี่ยนใหม่ คือ โทร. ๓๔๘๓๓, ๓๔๘๓๒, ๓๔๘๓๓.

ข่าวห้องสมุดประชาชนจังหวัดบุรีรัมย์

ระหว่างวันที่ ๒๘ มกราคม ถึงวันที่ ๓๘ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ขยายขยายอาคารห้องสมุดให้กว้างขวางออกไปกว่าเดิม พร้อมทั้งปรับปรุงสภาพอื่น ๆ ให้ดีขึ้นด้วย เช่น ลาดพื้น ซึ่งเดิมเป็นดิน ด้วยซีเมนต์ ทำให้ดูสะอาดงดงามงานทั้งหมดนี้ได้รับความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัด (นายชู ศุภนมิตร) ปลัดจังหวัด (นายสร้าง แด่งปรานต์) ศึกษาธิการจังหวัด (นายเกตุ ธรรมพินิจ) และ นายสุกฤษณ์เย็น ครูใหญ่ ร.ร. ช่างไม้ประจำจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นผู้รับเหมา ดันค่าใช้จ่ายประมาณ ๖,๐๐๐ บาท

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนขอเชิญทุก ๆ ท่านไปเยี่ยมห้องสมุดได้ทุกเวลา ห้องสมุดเปิดทำงานตั้งแต่ ๑๐.๐๐ น.—๑๗.๐๐ น. ทุกวัน เว้นวันจันทร์ ๓ วัน

สมาชิกวารสารห้องสมุด

สมาคมขอเรียนให้ทราบว่า ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกวารสารของสมาคมตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ (ฉบับที่ ๓) นั้น ได้หมดอายุสมาชิกแล้วในเล่มปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ ปี ๒๕๐๓ ถ้าท่านผู้ใด

ประสงค์จะขอเป็นสมาชิกต่อไป โปรดติดต่อได้ที่สำนักงานของสมาคม ตรงข้าม ร.ร. ช่างก่อสร้างอุเทนถวาย ถนนพญาไท พระนคร ในเวลาทำการตั้งแต่ ๙.๐๐—๑๗.๐๐ น. ทุกวัน เฉพาะวันเสาร์ตั้งแต่ ๙.๐๐—๑๒.๐๐ น. วันอาทิตย์หยุด หากท่านผู้ใดไม่สามารถจะไปติดต่อกับตนเองได้ จะจดหมายแจ้งไปให้ทราบ พร้อมด้วยเช็คไปรษณีย์ หรือธนาณัติ ปีละ ๓๐ บาท ก็ได้ โดยส่งจ่ายในนามเหรียญกษาปณ์ของสมาคม (น.ศ. กัทธ สัมปตศิริ) ณ ไปรษณีย์หน้าพระदान

ข่าวอนุโมทนา

นายจ้าง ชูกรณ บวรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนสุราษฎร์ธานี ได้มอบเงินของนางวร ชูกรณ มารดา ให้แก่ห้องสมุดประชาชนสุราษฎร์ธานี เป็นจำนวนเงิน ๑,๐๐๐ บาท เพื่อตั้งเป็นทุนเรียกว่า “วรจันทร์ชูแก้วมุนิธิ” เงินจำนวนนี้จะได้จัดหาออกแบย เพื่อซื้อหนังสือให้ห้องสมุดประชาชนสุราษฎร์ธานี ต่อไป

สำหรับปีงบประมาณห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้รับหนังสือบริจาคเพื่อนำมาห้องสมุดของสมาคม จาก วิทยาลัย กรม กระทรวง สถานพยาบาล บริษัท สำนักพิมพ์ หายแห่งด้วยกัน คือ:—

๑. หนังสืออนุสรณ์วิทยาลัยบางแสน จากอาจารย์เรวัต ชื่นดำรงญ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยบางแสนเป็นจำนวน ๕ เล่ม
๒. หนังสือ ขดสาร จากกรมชลประทาน จำนวน ๒ เล่ม
๓. หนังสือพระพุทธรูปปางต่าง ๆ จาก สำนักเลขาธิการพระราชวัง ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานหนังสือ แก่สมาคมห้องสมุด ๒ จำนวน ๒ เล่ม
๔. หนังสืออนุสรณ์กระทรวงสาธารณสุข จาก กระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๑ เล่ม

๕. หนังสืออนุสรณ์พยาบาลตุงครรภจาก โรงพยาบาลหญิง จำนวน ๒ เล่ม
๖. หนังสือเสรีภาพจาก สำนักข่าวสารอเมริกัน จำนวน ๑ เล่ม
๗. หนังสือศึกษากรจาก บริษัทการพิมพ์ วีระสัมพันธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ซึ่งในจำนวนหนังสือทั้งหมดที่ส่งมาคมได้รับตามที่กล่าวมานี้ คมคมรู้สึกซาบซึ้ง
ในเมตตาจิตอันดียิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ข่าวสมาชิก

อาจารย์เสาวณีย์ แหมมณี ครูใหญ่ ร.ร. ศรีอยุธยา ซึ่งได้รับทุนไปดงาน
การศึกษา ณ สหรัฐอเมริกา ได้กลับมาถึงแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๐๑

ได้รับข่าวเป็นที่น่ายินดีว่า ในปักษ์นี้ผู้ได้รับทุนไปศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์
ณ สหรัฐอเมริกา หดหายท่าน เช่น อาจารย์นิศยา จูทามาตย์ แห่งโรงเรียนเตรียมอุดม
ศึกษา กรมวิสามัญศึกษา อาจารย์บุญจิต ชูทรงเดช แห่งโรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา กรมการฝึกหัดครู และอาจารย์ศศิวงศ์ ปิงตระกุด แห่งโรงเรียนศึกษานารี
กรมวิสามัญศึกษา เป็นต้น

วันห้องสมุด

จังหวัดสกลนครได้กำหนดวันที่ ๒๕ มีนาคม เป็นวันห้องสมุดของทุก ๆ ปี
และในปีนี้ได้จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ณ ห้องสมุดดังนี้ คือ.—

๑. พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ และถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์
๒. เปิดห้องสมุดให้ประชาชนอ่านและยืมหนังสือ
๓. รับประทานอาหารกลางวัน

๔. จำหน่ายปฏิทินแนบแนว
๕. รับบริจาคเงิน และอุปกรณ์ห้องสมุด
๖. นิทรรศการหนังสือ
๗. ฉายภาพยนตร์การศึกษา
๘. แต่งดนตรี

ปรากฏว่ามีผู้สนใจในนิทรรศการหนังสือเป็นอันมาก เงินทั้งหมดได้จากการ
บริจาคและการจำหน่ายปฏิทินแนบแนว ๓๒,๐๒๔.— บาท

ประกาศ

เรื่องการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จะจัดให้มีการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ในระหว่างปีการศึกษาภาคต้นนี้ คือ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ถึง ๓๑ สิงหาคม ๒๕๐๑ ณ โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย ถนนพญาไท

วิธีการอบรมเช่นเดียวกับปีที่แล้ว คือ จัดแบ่งวิชาออกเป็น ๓ หมวด

หมวดที่ ๑ การเลือกหนังสือ การเตรียมหนังสือให้ยืม การจ่ายหนังสือ บริการตอบคำถาม และบริการแก่ครูนักเรียน

หมวดที่ ๒ การจัดหมู่หนังสือ และการทำบัตรรายการ

หมวดที่ ๓ การซ่อมหนังสือ และการทำนิทรรศการ

ผู้สมัครจะขอเข้ารับการอบรมได้เพียงคนละหมวด สมาคมจะรับเพียงหมวดละ ๓๐ คน และจะรับตามลำดับผู้สมัครก่อนหลังจนครบจำนวน ถ้าหากเป็นไปได้ ควรส่งโรงเรียนละ ๓ คน เพื่อจะได้กลับไปช่วยกันจัดห้องสมุดโรงเรียนของตนให้ได้ดียิ่งขึ้น การอบรมครั้งนี้ สมาคมจะออกใบรับรองให้เฉพาะผู้ที่มาเรียนสม่ำเสมอ

ผู้ที่เคยได้รับการอบรมมาแล้ว จะสมัครเข้าเรียนได้เฉพาะหมวดที่ยังไม่เคยเรียน

คุณสมบัติของผู้สมัคร สมาคมจะรับสมัครเฉพาะครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่า ประกาศนียบัตรประโยคครูประถมหรือเทียบเท่า ผู้สนใจจะสมัครได้ที่ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ตึกอนุสาวรีย์ ตรงข้ามโรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย ถนนพญาไทพระนคร ระหว่างเวลา ๙.๐๐-๑๗.๐๐ น. ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๑ สำหรับการสมัครเข้ารับการอบรม ผู้สมัครไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๐๑

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ใบสมัครเข้ารับการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์

น.ส.

ข้าพเจ้า นาง.....อายุ.....ปี วันเดือนปีเกิด.....

นาย

บ้านเลขที่.....ถนน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

คุณวุฒิ.....

เคยสมัครเข้ารับการอบรมของสมาคมเมื่อ พ.ศ.....หมวด.....

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน.....

สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....

ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะสมัครเข้ารับการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่ง
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยจะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๒๓ ถึง ๓๑ สิงหาคม ๒๕๐๓ และ
ขอรับรองว่าจะเข้ารับการอบรมตลอดเวลา ๘ วัน และขอเลือกหมวด

☐ การเลือกหนังสือ การเตรียมหนังสือ บริการตอบคำถามและบริการ
แก่ครูนักเรียน

☐ การจัดหมู่หนังสือและการทำบัตรรายการ

☐ การซ่อมหนังสือและการจัดนิทรรศการหนังสือ*

(โปรดใส่เลข ๑, ๒, ๓, ตามช่องหมวดที่ท่านประสงค์จะเข้ารับการ
อบรมตามลำดับความถนัด)

ข้าพเจ้า เป็น

ไม่ได้เป็น

สมาชิกของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ลงนาม.....ผู้สมัคร

ขอรับรองว่ามีวุฒิดังกล่าวจริง

.....ครูใหญ่

(ค่อท้ายใบสมัคร)

โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ท่านเคยเป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษหรือไม่

เคยทำการสอนชั้น.....เมื่อ.....จนถึง.....

๒. ท่านพิมพ์คดีได้หรือไม่

๓. ท่านเป็นนักอ่านหนังสือหรือไม่

๔. ท่านถนัดในการวาดเขียนหรือไม่

๕. ท่านชอบงานประดิษฐ์ตกแต่งหรือไม่

๖. ท่านชอบงานติดต่อกับคนทั่วไป หรือชอบทำงานเทคนิคที่ไม่ต้องติดต่อกับใคร

๗. ท่านชอบงานค้นคว้าหาความรู้จากหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ หรือไม่

๘. ท่านมีความรู้ด้านบัญชี.....

ห้องสมุดโรงเรียน

โดย แม้นมาส ขวลิต อ.บ., M.A. in Library Science.

หนังสือเล่มนี้โรงเรียนทุกแห่งควรมีไว้ เพื่อใช้จัดสร้างห้องสมุดในโรงเรียน

และแนะนำนักเรียนให้รู้จักการจัดห้องสมุดขึ้น คำแนะนำทำได้อย่างละเอียดและง่าย อาจนำไปใช้ในการจัดห้องสมุดประเภทอื่นก็ได้ด้วย ในตอนท้ายยังมีศัพท์บัญญัติที่ใช้ในวิชาบรรณารักษศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เล่มกระตัดรัด มีทั้งปกอ่อนและปกแข็ง ปกแข็งราคา ๒๐ บาท ปกอ่อนราคา ๑๕ บาท

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ สำหรับหนังสือภาษาไทย

(CATALOGING RULES FOR THAI BOOKS)

โดย สุธลิกษณ์ อำพันวงศ์ อ.บ.; M.S. in Library Science.

เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งซึ่งบรรณารักษ์และพนักงานห้องสมุดทุกแห่งควรมีไว้เพื่อประโยชน์ในการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย มีทั้งชนิดปกแข็งและปกอ่อน

ปกแข็งราคา ๑๕ บาท ปกอ่อนราคา ๑๐ บาท

หนังสือสำคัญเล่มที่จำเป็นต้องมี

สำหรับ

ห้องสมุดทุกแห่ง และพนักงานห้องสมุดทุกคน
คือ

๑. แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมฉบับย่อ และดรรชนีสัมพันธ์

๒. ห้องสมุดโรงเรียน

๓. หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย

(CATALOGING RULES FOR THAI BOOKS)

มีจำหน่ายแล้วที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ถนนพญาไท เขต
โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย พระนคร

แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมฉบับย่อ และดรรชนีสัมพันธ์

โดย แม้นมาส ขวลิต อ.บ.; M.A. in Library Science.

สุทธลักษณ์ อำพันวงศ์ อ.บ. M.S. in Library Science.

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับการจัดหนังสือในห้องสมุด ที่มีอยู่ มากมาย กาย กองนั้น
ให้หาง่าย หยิบ ได้ถูกต้อง รวดเร็ว ไม่เสียเวลา คำนานาน เขียนขึ้นตามหลักวิชาบรรณ
รักษ์ศาสตร์ แต่อ่านง่าย ใช้เป็นคู่มือสำหรับการจัดหนังสือได้ดี ราคาจำหน่ายปกอ่อน
เล่มละ ๗ บาท